

י ש ר א ל

מ ד י נ ת

ה ב ט ח ו ן

מ ש ר ד

הבטחון

ומערכת

צה"ל

ארכיון

1984, 1041
186

תיק זה הוא העתק מצולם מהתיק המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומערכת הבטחון. השימוש בתיק זה מותר רק למטרות שאושרו כדין. חל איסור על ייצור ו/או צילום עותקים נוספים מהתיק בלי אישור ממי שהוסמך לכך על פי דין.

2

משרד הביטחון
ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

1041/84
486

התחלת התיק

שם היחידה: מט' כנרת 251

הנושא: כנרת פדילוס אלס 252

מחמת ינה"כ

31.12.73 - 1.10.73

ההערכות הבסיסית של אוגדה 252

מלחמת איוהכ"פ

ב-061400 אוק' 73

מפקד האוגדה אחודה ברפידים

כוחות בקו התעלה

חטיבה 14 - מפקד בטסה (סה"כ 91 טנקים כולל גד' 9)

85 צוותים

גד' 184 (25 טנקים) - מפקדה בטסה באחריותו - הגזרה המרכזית מציר ציון עד לקקן.

פל' טנקים - בבהרגה

פל' טנקים - בנוזל

פל' חרמ"ש - בטלויזיה

גד' 52 (32 טנקים) מפקדה בפתחה ה-מע' של המתלה - באחריותו הגזרה הדרומית מבוצר

ועד ראס סודאר.

פל' טנקים - במצווה

פל' טנקים ²/₅ בנוצה

פל' טנקים - בצידר

פל' חרמ"ש ^(סיו)/_ט - בטלפטיה

גד' 424 - (-) - טסה

חטמ"ר 275 - מפקדה בבלוזה, אחראית על הגזרה הצפונית מציר ציון ועד טרקלין.

גד' 9 (34 טנקים) - מפקדה + 2 פל' בחצב.

פל' טנקים - בצ'רצ'לים

מח' טנקים - באורקל

פל' מ-גד' 424 + מח' חרמ"ש - במרתף

במעוזים (הכח בכל מעוז ת.פ. היחידה שמחזיקה את הגזרה).

גד' 68 חי"ר (מ-חט' 16 מילואים) - מפקדה בבלוזה, 2 פלוגות ממנו מחזיקות את המעוזים

מבודפסט עד ליטוף.

פל' מגדוד 906 נח"ל - מחזיקה את המעוזים ממצח ועד חלבון (ראס סודאר)

חח"מ

גד"ב 404 - מפקדה בקטיה מסייע לגזרה הצפונית

סול' - בודפסט (נברונים + 2 מכמ"ח)

סול' - ביורם

סול' - במרור

גד"ב 402 - מפקדה בפתחת המתלה, מסייע לגזרה הדרומית

סול' - במצווה

סול' - בקרת מורה

סול' - במבדד (נברונים + סול' מכמ"ח)

סול" מגד"ב 55 - בבישוף - מסייעת לגזרה המרכזית

בקו עורפי

חטיבה 401 - מפקדה בחמדה (סה"כ 90 טנקים) 85 צוותים

גד" 195 - חמדה (25 טנקים)

גד" 46 - חמדה (31 טנקים)

גד" 79 - רפידים (32 טנקים)

חטיבה 460 - מפקדה ברפידים (סה"כ 110 טנקים) 110 צוותים

(ידיד לסיני זקק הכוונות
ב 5/10 בטיוט אג"ב)

גד" 198 - רפידים (44 טנקים)

גד" 196 - חמדה (66 טנקים)

אגד תחזוקה 629 - מפקדה ברפידים

גר"פ 295 - רפידים

גה"ס 298 - רפידים

גש"ח 784 - רפידים

ימ"חים 730, 700 - בחמדה וברפידים

071400 - 061500 אוק" 73

עם פרוץ הקרבות, שתי חטיבות ה-חש"ן העורפיות נעו לתפיסת הקו. חט" 401 תפסה את הגזרה הדרומית, בדרכה שמטה פל" חרמ"ש לטובת דבלה. את גדוד 79 העבירה ל-חט" 14 וקבלה ממנה את גדוד 52. (הערכות החטיבה - גד" 46 באזור ציר הג'ידי, גד" 195 + 52 באזור ציר המחלה ודרומה).

מפח"ש 460 ו-גד" 198 עלו לגזרה הצפונית - באזור קנטרה. גד" 196 שכלל 6 פלוגות מסר 2 פל" להשלמת גד" 184 ו-גד" 79 לשלוש פלוגות. הוא שלח גם 2 פל" לגזרה הצפונית (כח לפידות) לאזור הציר הצפוני לתגבור חטמ"ר 275. מפקדת הגדוד עם 2 הפלוגות הנוהרות הצטרפו אח"כ ל-חט" 14 והיוו גדוד יחד עם שאריות גדוד 79. בה"ד 1 תפס את מיצרי המחלה והג'ידי ע"י 2 כוחות בסדר גודל של גד" (-) בכל מיצר.

ב-0710300 הגזרה הצפונית ח.פ. אוגדה 162

ב-0714300 הגזרה המרכזית ח.פ. אוגדה 143

אוגדות המילואים קבלו את הכוחות שהיו בגזרת אחריותן תחת פקודן.

הערכות עיקרית החל 8 אוק" 73

ב-8/10 הצטרפו לאוגדה: חט" 875 ממוכנת

(גד" 89 ו-גד" 121 חרמ"ש ו-גד" 129 עם 30 טנקי שרמן). חט" 164 (גד" 183, גד" 146).

גד" 106 השייך לחטיבה הוצב בטסה ועבר ח.פ. אוגדה 143 חט" 14. (סה"כ 75 טנקי שוט בחטיבה).

חטיבה 875 נערכה באיזור ציר הג'ידי. חט" 164 נערכה בחלקה באזור ציר הג'ידי לפנים -

(גד" 83). מפקדת החטיבה ו-גד" 104 נערכו מצפון לציר המחלה עד ה-11/10 שאז הם חזרו להחזיק

אח הקו בציר הג'ידי. ל-חט" 164 הצטרף באותו יום גם גד" 106. עם הגעת חטיבות המילואים, התרכזה חטיבה 401 באזור ציר המתלה, משם שלחה ב-9/10 פלוגה לצומת נוה יורה.

ב-8/10 חטיבה 274 מתרכזה באזור פתחה רפידיס. היא נמצאת שם כעתודה מטכ"לית וב-10/10 הופכת לעתודה פקודית.

גד" 9800 צנחנים מאולתר הוקם במשך המלחמה ב-גדמ"ז והיה ח.פ. האוגדה.

ב-9/10 הצטרף גד" 202 צנחנים (חט" 35) לאוגדה ונערך באזור המתלה. מפקדת חט" 35 ו-גד" 890 נערכו להגנה באזור ראס סודאר - אבו זנימה.

גדוד 202 הועבר ב-11/10 לצומת נוה יורה וקבל ח.פ. אח פלוגת הסנקים שהייתה שם וכן סול" 120 מ"מ.

ב-11/10 חפס גד" 89 אח מתחם עכברוש ונערך שם להגנה. הגדוד הוחזר לחטיבה 875 ב-16/10. ב-12/10 חט" 274 מועברת ח.פ. אוגדה 162.

ב-14/10 הצטרף גד" יוצאי הסיירות (חט" 317) לאוגדה ונערך ב-ש/ח המתלה. גד" 962 הצטרף אף הוא לאוגדה ונערך להגנה במיצר המתלה.

ב-18/10 חפ"ק האוגדה, חט" 401 (גד" 46 ו-גד" 195) ו-חט" 164 (גד" 183, גד" 106) סה" 79 סנקים יוצאים ללחימה ב-גדמ"ע. שאר כוחות האוגדה נשארים ב-גדמ"ז, ח.פ. אל"מ ישראל גרנית - חט" 875 אחראית על גבול הגזרה מציר הג'ידי עד צפונה לבוצר. גד" 52 על ציר המתלה ודרומה. גד" 202 אחראי על ציר יורה.

ב-18/10 מצטרף גד"כ 872 לכוחות האוגדה ב-גדמ"ע.

ב-20/10 מועבר גד" חה"נ 601 ל-גדמ"ע.

ב-22/10 מפא"ט 179 עם גד" 69 סה"כ 30 סנקי שוש שלחמה בחזית הצפונית הצטרפו לכוחות האוגדה ב-גדמ"ע.

ב-23/10 מצטרפים 2 גד" צנחנים ו-גד" 52 ו-גד" 129 וטנקים שרמן (מ-חט" 11) לכוחות האוגדה ב-גדמ"ע. גד" 52 הגיע עם 2 פלוגות כאשר הוא השאיר פלוגה ב-גדמ"ז. ח.פ. כח ניר.

כוחות ה-חי"ר שהיו ח.פ. האוגדה (בה"ד 1 והצנחנים) בצעו חדירות בחוף שטח האויב. בנוסף לתפקידי ההגנה שהוטלו עליהם במקומות הערכותם.

9 אוק' 73

בגזרת אחריות האוגדה, המעוזים "בוצר", "נירסן" ו"מטרק" עדיין החזיקו מעמד. היו דיונים לגבי פנויים, אך ההחלטה לפנות את המעוזים ^{המיועדים} מאוחר מדאי. המעוזים היו מוקפים ע"י יחידות מצריות והיה קשה לפנותם, ולעיתים לא בתן, דוגמת שני המעוזים הדרומיים, "נירסן" ו"מטרק". מסביב למעוז "בוצר" הערכות הכוחות המצריים היתה פליטה והוחלט לפנות את אבשי המעוז במשך ליל 8-9 אוק' 73. אבשי המעוז שתוגברו ע"י מחלקת טנקים של גדוד 46 היו תחת הפגזה כבדה בשעה 0150, בעת שהתחילו פנוי המעוז. גם גמר ההפגזה החלו כוחות מצריים להסתער לעבר המעוז. הטנקים פתחו מכת אש לעבר המסתערים וכבד פנה את המעוז בשלב שכח מצרי מסתער עליו. לקראת המתפנים שבעו לכיוון מעוז "חרובה" בע כח מחט' 164 וחבר אליו.

היו חששות שחטיבה 35 צבחים שהיתה ערוכה באזור ראס סודאר וצפונה תותקף ע"י כוחות משוריינים גדולים והוחלט לתגבר אותה בשתי מחלקות שרמנים מחטיבה 875 שהחלו בתנועתם ב-090300. החטיבה המשיכה להיות ת.פ. הפקוד עד לשעה 0900 שאז היא עברה ת.פ. מרש"ל בעת שהאלוף ושיעורו גביש קבל את הפקוד על מרש"ל וערך סיור באזור לחימת החטיבה (לרשות החטיבה עמדה עד אז ^{מג"ח} טנקי מג"ח של חטיבה 401 ולעברה בער גם טנקי טירן מאבו רודיס השייכים לגדוד 225).

עם שחר החלה התקפה מצרית הכוללת חיילי חי"ר נגמ"שים וטנקים בסדר גודל חטיבה לעבר גדוד 104 (חט' 164) שהיה ערוך באזור צומת "רטבון" "בקרן" האויב הגיע לטווחים קצרים אך הגדוד בסיוע חט"מ הצליח להרוף את ההתקפה שנמשכה משעה 0600 עד 1100. לגדוד בפגעו 3 טנקים והיו 11 נפגעים ביניהם הרוג אחד. הגדוד פגע ב-8 טנקים לפחות במקביל להתקפה זו, המצרים רכזו באזור "ערפרה" כ-130 טנקים נגמ"שים שהחלו להתקדם לעבר גדוד 183 שפיה ערוך באזור "מצורה" ובסביבתו. הגדוד פתח באש מטווחים ^{אלבית} והכו המצרי הפסיק את התקדמותו.

ב-080745 החלה התקפה מצרית לעבר כוחות חט' 401 שהיתה ערוכה באזור "נצרה" "טלפסיה" ופוליוגון" (קרתאל מורה). ההתקפה כללה חטיבת טנקים וחטיבה ממוכנת שבנו משני צידי ציר עטיפה מזרחה. לעבר כוחות חט' 401 בפתחה אש חת"מ כבדה. המחט' החזיק 2 גדודים לפניו (גד' 195 מדרום וגד' 46 מצפון) וגדוד 52 כעתודה מאחור. עם התקרבות הכוחות המצריים נתנה פקודה לגדוד 52 לבצע אגוף שמאלי ולהכות בכח המתקדם. הגדוד הצליח להשמיד כ-20 טנקים. החטיבה הצליחה להשמיד כ-40 טק"מ בוספים וגדוד 195 שהיה באזור בוצה למקדם עמ"מ לכ-4 ק"מ מהמתלה אך חי"ר מצרי וגנט"סים הצליחו לעשות על קרת אל מורה ולאחז בה. הבחית הפקוד היתה להסיג את כוחות חט' 401 כדי למנוע אכזות מחט' 401 הורא לעצוב את המקום בהתאם להוראות שקבל. התקפת בגד של גדוד 46 לעבר קרת אל מורה שנערכה כעבור שעה לא הצליחה לסלק את החי"ר המצרי משם, לגדוד בפגע טנק אחד ומאז המקום נשאר בידי המצרים.

בעת התקדמות הכוחות המצריים על ציר עטיפה, מחט' 164 קבל הוראה לרדת לציר עטיפה עם גדוד 104 במטרה להכרזת את המצרים באגפם הצפוני ולמנוע מהם השגים בחזית חטיבה 401. בגמר הקרב והדיפת ההתקפה המצרית בשעה 1100 בציר הג' ירי, נעו גדוד 104 וחפ"ק חט' 164 על ציר בקרן דרוסה. הם בתקלו בחי"ר ובטנקים באזור "מרוכז" ו"בחושטן" פגעו בהם והמשיכו בדרכם עם בקרן 53 שם נערכו. הכוחות המצרים התוקפים בציר עטיפה כבר הוכו והותנהלו באזור חלוסי אש בטרוחיס ארוכים בלבד. ב-1400 חפ"ק חט' 164 וגד' 104 יצאו שוב לעזרת חט' 401. הם נעו לכיוון "טלפסיה" אך גם במקרה זה לא היה צורך בעזרתם והם חזרו ונערכו באזור בקרן 53. שם נערכו להגנה עם ה-11 אוק' 73.

עם תבועת גדוד 104 וחפ"ק חט' 264 דרוסה קבל מחט' 875, שהיה ערוך עם חטיבתו מאחורי חט' 164, את הפקוד על הגזרה כולל גדוד 183 של חט' 164. הוא קדם את גדוד 128 שרמבים וערך אותו באזור מצווה. והכוחות באזור צומת אוקראינה שמשו כקו הגנה שני. בשעה 1200 הורה מחט' 875 ללכוך 183 לשפר עמדות לפניו במטרה לתפוס את "עופרה".

לבדוד בפגשו 3 טבקים עם תחילת ההתקדמות הגדוד פגע ב-8 טבקים והתקפה ברמסקה.

הגדוד לערך לפנים וטבקי חט' 875 בקו שני מאחוריו.

בשעת הבוקר החט כח מצרי גדול להתקדם דרומה על ציר "פגיוסה" חט' 35 אחרה אותו ובקשה

סיוע אויר להסמדתו. רוב הכח המצרי הושמד ע"י ח"א ולא הגיע לשלב תקיפה. חט' 35 ~~אחורה~~

~~אותו ובקשה סיוע אויר להסמדתו. אגב אצא אצא אצא~~

~~בשעות הצהריים הופערה גזרם ראס סנדאד כולל חטיבה 35 בהטבקים שהיו ברשותה ח.פ. מרשלה~~

~~שעליו קבל את המקור האלודי ישענוה גברט.~~

בשעה 1015 יצאה פלוגת טבקים מאולתרת "סויה" השייכת לחט' 164 לעבר צומת זוה יורה ונערכה

שם בשעה 1530. עד אז לא היו לנו כוחות באזור זה.

במשך יום ה-6 אוק' 73, אחרה הבחנה פלוגת קומנדו מצרי ב"חבליון" על ציר ואדי סודאר. הוחלט

בפקוד שיש להסיל על האוגדה לצוות כח ע"מ לסלק את הקומנדו משם. למשימה זו הוקצו פלוגה

מגדוד 202 צנחנים, 7 טירביס מחט' 274 סול' מרגמות 120 מ"מ כח 81 על זחל"מ וחאג"ד.

(נקרא כח אסף על שם מפקדו) הכוחות החלו בתבועתם ב-032300 מאזור מצבת פרקר על ציר בהלה

וב-10025 הגיעו לאזור ראס ג'ובדי.

צפוף ביסן שהחזיק מעמד והדף התקפות מצריות חוזרות ובשנות נפל בידי המצרים ב-091600.

10 אוק' 73

בחצות ליל 10 אוק', הפכה חט' 274, שהיחה ערוכה באזור "צחקון" סנהדרין לעמדה פקודית.

היא חנתה בגזרת אחריות האוגדה ומיועדת להגנת מרחב דפידים ולגבר את האוגדה בשעת הצורך.

סד"כ החטיבה כלל 52 טבקים.

טבקים ונגמ"שים מצריים החלו להתקדם לעבר פלוגת "סויה" שהיחה ערוכה באזור צומת

"נוה" יורה". הפלוגה פתחה בשעה 0930 לעברם באש והצליחה להשמיד עד שעות הצהריים 22 טבקים

תוך שפורי לאחור עד יורה 70.

במשך היום, נעשה בסיון עלידי חט⁴ 401 לכבוש את קרת אל מורה אך ללא הצלחה.

נפגעו לגדוד 2,195 טנקים ו-9 במגז"שים. הגשוד התקדם גם מערבה, מצפון לציר "עטיפה"

והשמירו כ-8 טנקים. טנקים מצריים שנכו לזוע דרומה על ציר פגישה נהדפו ע"י ח"א.

כח אסף נע בתנועה מאובטחת עד "בהלה" 59 בדרך תפס בקני שמסר כי הוביל 140 חיילי קומנדו

מצרי.

בשעות הלילה יצאו לחוליות חי"ר מובחר לבצע קחו"ק לעבר חניוני טנקים מצריים.

11 אוק⁶ 73

חטיבה 164 שהיתה פזורה מפחט⁶ + גד⁶ 164 באזור בקרן 53 גדוד 183 באזור מצוה וגד

ת.פ. אוגרה 143, אוחדה מחדש.

המפחט⁶ וגד⁶ 104 עלו בציר בקרן צפונה לעבר מצוה. הגדוד השאיר את פלוגה "זבוב"

ת.פ. חט⁶ 401. גדוד 106 קבל הוראה לבוע ולחגבר את החטיבה. הוא הגיע לקו בשעות הצהריים

והחליף את הגדוד 183 שיצא לאחור להתארגנות.

ב-111510 הותקף גדוד 106 ע"י כח מצרי והוא הדף אותו בירי מטוחים ארוקים. לרשות

החטיבה 42 טנקים, היא תפסה את הקו מחדש. כוחות חט⁶ 875 נעו חזרה לקו סבי על ציר

הג'ידי. ממחט⁶ הורה להקים גדוד חרמ"ש מאולתר ע"י צרוף פלוגה מכל גדוד, (כח יהודה).

הטנקים⁷ ערככים באזור פוררת 63, גדוד 121 באזור "מגרדת" וכח יהודה באזור צומת "אוקראינה".

במפקדת האוגדה התעוררה בעית הגנת ציר "יורה", שהוא ציר סקניל לציר מממלה. בשעות

הבוקר יצא גדוד 202, שקבל 20 זחלמ"ים, לאזור צומת "נוהג יורה". הוא הגיע לשם בשעה

1330 וקבל ת.פ. סול⁶; מרגמות 120 מ"מ ואת פלוגת "סויה" שערכת באותו זמן קרב בגד

כח מצרי שהתקדם על ציר "יורה". המצרים נבלמו והגדוד התארגן להגנת הצומת. הכוחות

באזור ציר יורה תוגברו גם בגדוד 9 8 חרמ"ש מחטיבה 875, שיצא מצומת "אוקראינה" ונערך

בשעות אחר הצהריים ב"עבנוש". הגדוד תוגבר בפלוגת הנדסה מגדוד 601 שסייעה לו בהתפטרות.

כח אסף שהתקדם בציר "בהלב" מערבה. בחקל בשעה 1100 באזור "זבון" נכח קומנדו מצרי שארב לו. לכה בפגעו 3 טנקים ו-2 זחלמ"ים. לכה היו 8 הדוגים ו-12 פצועים. הכח שהיה אז ת.פ. אוגדה 440 הערוכה במרחב דפידים, קבל הוראה לנוע לאחור ולפנות בפגעים באוגדה נערכו תכנונים לפנות את מעוז המזח שבשאר בודד ומוקף ע"י המצרים. בליל 11-12 אוק' בעשה בסיון לחלץ את אנשי $\frac{1}{2}$ המעוז עליוי שיטת 13. דבור גדר 6 סג"ים בספרץ צפונה עד ראס מסלה משם נעו הסירות עד למווח 1500 מ' מהמעוז אך המצרים גלו את הסירות ופנחו עליהם באש. הסירות נאלצו לסגת כאשר אש תותחים מצריים בעקבותיהם.

12 אוק' 73

ב-121200 תוגבר גדוד 401/195 בפלוגת חרמ"ם וקבל הוראה לטהר את הרכס כ-200 מ' מזרחית לבוצה. הגדוד התקדם ונצט הסתערות ב-1500. פלוגת החרמ"ם טהרה את היעד. עם גמר כבוש היעד נערך הגדוד לחביון לילה כ-1 ק"מ מזרחית למלפטיה.

בשעות הבוקר, בעשה שבוי בהערכות חטיבה 164 בקו. גדוד 183 חזר לקו קדמי ותפס את הגזרת "סנטימנט" ואת סגול 312. בשעות הצהריים נהל גדוד 104 קרב תברעה ואש באזור ציר פודרת. הסמח"ט בפצע. מג"ד 104 החליף אותו. פלוגה ו' הפכה לעמודה חטיבתית ושאר טנקי הגדוד הועברו בגודים 183, 106 כ-5 טנקים לכ"א.

בשעות אחה"צ, הועברה חטיבה 274 לת.פ. לאוגדה 162, היא יצאה מגזרת אחריות האוגדה לתפיסת הקו בגזרת אחריות אוגדה 162.

13 אוק' 73

ב-130000 החלה התקפה מצרית שכללה חטיבת חי"ר טנקים וטאריות חטיבה 130 בחתים לעבר גדוד 183 באזור מצורה. ההתקפה נערכה בשלשה לילות ובמשכה עד סביבות שעה 1500. ההתקפה נהדפה ע"י הגדוד שתוגבר בפלוגה מגדוד 106 בסיוע חח"ט. הכוחות המצריים הגיעו לעיתים עד למטרים ספורים מחיילבו.

מפקד האוגדה, האלוף אלברט מנדלר, שהגיע לשדה הקרב בבג"מ הפקוד שלו, בפצע ובהרג
בשעה 1130. מחט⁶ 875, שכוחותיו היו ערוכים מאחורי חטיבה 164, ושארף הם היו מחת
הפגזה כבדה בפצע בשעה 1100. הוא נחבש וחזר לפקד על החטיבה בשעות אהה"צ.
בשעה 1100 נכבש מעוז המזח "מסרק" ובפל לירי המצרים. חיילינו הלכו לשני בתוך הצלב
האדום. מפקד מעוז המזח, סגן ארזינסט שלמה, החליט ללכת לשם לאחר התלבטויות רבות ולאנו
מבנם שהלך והחמיר של 17 הפצועים שהיו במעוז ושלא היחה אפשרות לתת להם עזרא רפואית.
מעוז המזח הוא המעוז האחרון שנפל בידי המצרים.

הדיפת והתקפה המצרית ע"י פוצצה 252 ב-14 אוק' 73

ביום זה יצאו כוחות מטורבינט מצריים להתקפה הגדולה שלהם שנערכה במלחמה. ההתקפה

המצרית בחזית האוגדה נערכה בטני מאמצים. האחד ע"י חטיבה 25 טנקים עצמאית המצויידת

בטנקי טי 62 והשני ע"י חטיבה 3 מדויזיה 4 טריוז

המאמץ הראשון היה מכון לציר הג'ידי מזרחה. ההתקפה החלה בשעה 0730 לערך כאשר

הטנקים התקדמו מאזור ציר "רטבון" לעבר כוחות גדוד 106 שהיה ערוך באזור "סנטימנט".

ההתקפה נערכה במספר גלים. עד שעה 0800 הגדוד השמיד כ-6 טנקים. האויב נערך בשעה 1200

להתקפה נוספת. טנקי האויב התקרבו לטווח 1000, הגדוד פתח עליהם באש. 2 פלוגות מהגדוד

בשארדו בבלימה, פלוגה כ"ב נצעה מארב ופלוגת העתודה החטיבתית נצעה אגוף מדרום. טנקי

האויב הגיעו על לטווח של כ-200 מטנקי כוחותינו, אך נבלמו. לאויב נפגעו כ-25 טנקים.

לכוחותינו 4. בשעה 1350 נסו טנקים מצריים להתקדם שוב אך נבלמו.

המאמץ הסני נצעה בכון ואדי מבעוק מזרחה. הכוחות המצריים כללו טנקים בגמ'שים ותותחים

שנעו בואדי הזר והעמוק בבצלם פרצה בין כמותינו. גדוד 202 היה ערוך באזור צומת "נורה"

"יוודה" וחטיבה 401 היתה ערוכה על ציר המתלה. בכונת המצרים היה לבצל פרצה שנוצרה כינסס

בכדי להתקדם מזרחה לעבר פתחת המתלה המערבית או לעבר ראס ג'ונדי. בשעה 0700 אחרת תצפית

ארוכת טווח של חטיבה 402 ~~אמצע~~ כוחות מצריים גדולים מתקדמים בואדי מבעוק, כוחות אלה

עברו את גדוד 202 מצפונה והטפיו מזרחה. גדוד 46 שהיה בחתארגנות בקו עורפי באזור

הפתחה המערבית של המתלה בשלח להסימת התקדמות האויב. בראש הגדוד נעה פלוגת זנוב.

הם הגיעו לפתחו המזרחי של ואדי מבעוק באזור עכנשוש ופתחו באש לעבר הטנקים המצריים

הראשונים שהגיעו לשם. הם יחד עם גדוד 89 שהיה ערוך בעכנשוש שפתח באש מרגמות ותותחי

20 מ"מ בלמו את התקדמו המצריה מזרחה. גדוד 202 חסם את דרך הנטיבה של המצרים ממערב

ע"י 9 טנקים שעמדו לרשות ובאש 4 תולרים ו-4 מרגמות 81 מ"מ.

מטוסי ח"א וכן אש ארטילריית מסיבית פגעו בטוריית המכונות המצריים וגרמו להם אבדות כבדות.

בשעה 1200 נבלמה התקדמות האויב. לאויב נפגעו כ-50 דק"מ וכן תותחים כלי רכב וחיילים

רבים. עם תום הקרב חזר גדוד 46 למקומו.

בעקבות ההתקפה המצרית נשלח גדוד מוקסן מחטיבה 247 לחסימת מעבר המתלה תגדוד

בערך שש, החל בשעה 1400 ולמחרת בנוקר חזר להטיבה.

פלוגת הסיור של חט' 317 צנחנים הכוללת 250 חיילים ו-7 מולרים הוכפפה לאוגדה

ובערכה להגנת מעבר המתלה באזור שדה הנחיתה.

לאחר בסיוגות ההתקפה הצריים שנכשלו ב-14 אוק' 73, התארגנו כוחות האוגדה במקומם.

חט' 164 היתה ערוכה באזור צומת ציר הג' ידו - כניש החת"מ כאשר גדוד 183 ערוך מצפון

לצומת, גדוד 106 מדרום לצומת ופלוגה ר' מגדוד 104 מאחור מתוכננת לבצוע התקפות בגד.

חט' 875 היתה ערוכה עם גדוד שרמנים מוקטן ועוד גדוד חרמש על ציר הג' אבי מאחורי כוחות

חט' 164. גדוד 89 עדיין ערוך ב"עכברוש". גדוד 121 + 12 שרמנים היו ערוכים במתלה

המערבית של המתלה, שני הגדודים ת.פ.פ. האוגדה. חט' 401 החזיקה את ציר המתלה באזור צומת

כניש החת"מ עם 2 גדודים לפנים וגדוד בהתארגנות מאחור. גד' 202 צנחנים מתוגבר בפל'

טנקים היה ערוך באזור בצומת גרוב יורה. כוחות מנה"ד 1 (שהוצאה בהכרזה) וכן כוחות

חרמ"ש, גד' חי"ק 962 וגדס"ר מחט' 317 מוצנחת, החזיקו את מיצרי הג' ידו והמתלה.

האוגדה המשיכה במדיניות הבליטה מתוך כוונה לחסוך בכח ולתרום לפתקפת הפקוד בנוא

הזמן, בבוקר ה-15 אוק' 73 הושלם פתח' ציר "בולד" ע"י כח אסף באזור ראט ג' ונדו ששם

הציבו הצריים מארב ע"י פלוגת קומנדו שחטמה את הציר. במקום נמצאו 10 חיילים מצריים

שפתחו נאש וחוסלו ע"י כוחותינו, נמצאו גם 30 בוזיות חילים מצריים אחרים שנהגו במהלך

הקרבות ⁷¹⁵⁰ ביום ה-11 אוק' 73. בגזרת חט' 164 בערכה התקפת חי"ר מצרי לעבר טנקי גדוד 106

לפנות ערב. חי"ר הצרי הסתנן לעבר כוחות הגדוד והתקיף לפתע מטוחים קצרים בצק"ל,

(מספר חיילים אף מססו אא על הטנקים) ומטוחים ארוכים יותר ע"י טילי ג.ט. הגדוד סגע בחיילי

אויב רבים וההתקפה נהדפה ע"י אש הגדוד ואש חת"מ. במהלך ההתקפה נפגעו לגדוד 3 טנקים.

בשעה 1700 יצא גדוד 183 מתוגבר בפלוגת העבודה לבצוע התקפת הסעיה לעבר "עופרה",

במקביל להתקפה הפקודית שבוצעה ע"י אוגדה 143 באזור ראש הגשר. הטנקים המקרבו ל"עופרה"

ופגעו ברכב וב-3 טנקים. לגדוד נפגע טנק אחד לאחר בצוע ההסעיה הגדוד חזר למקום הערכותו

הקודם.

במשך יום ה-16 אוק' 73, הוחזר גדוד 89 שהיה ערוך ב"עכברוש" לת.פ. חט' 875. והגדוד

נערך באזור "סנטימנט". הוא קבל ת.פ.פ. 12 טנקי שרטן מגדוד 129 והעביר אליו פלוגת חרמ"ש.

בשנת 2000 קבלה האוגדה ת.פ. גדוד סירבים 25 צאלא בסד"כ של כ-50 טנקים, הגדוד

היה ערוך צפופית לראש טוור. הוכסף לאוגדה במטרה לסייע לכוחות האוגדה בכבוש אזור צומת

"עתונאי" ואת ראש מטלה. תוכבנה החקפה מתואמת של גדוד 25 סדרים ושלא חטיבה 401 טנקים

וגדוד צנחנים 202 סמזרח. הנחיות הפקוד היו לעשות זאת בזהירות ולמנע מאגרות

גדוד 183 קבל הוראה לכבוש את עופרה בשעות הלילה, הגדוד בצע סיורים והכנות במשך

היום אך ההוראה בוטלה והגדוד נשאר במקומו.

במשך יום ה-17 אוקט' 73 בתקדם גדוד 25 צפונה, במסגרת התכנית לכבוש אזור עיון מוסא,

הגדוד הגיע ב-171100 עד ראש מטלה ולא בוצא מגעם עם האויב, ההתקדמות במסכה וההתקפה לא צא

בוצעה.

בשעות הבוקר התקדם גדוד 195 לצומת גרה יורה במטרה לפתוח את ציר גרה צפונה הגדוד

בתקל באויב וחזר למקום הערכותו הקודם.

ב-170630, אחרה אחטיבה 164 תנועת טנקים מצריים מאזור עופרה צפונה (חטיבה 25 טנקי

62 החלה בתנועתה צפונה במטרה לתקוף את ראש הגשר) גדוד 106 קבל הוראה להמשיך

ולגלוס במקומו, גדוד 183 ועוד פלוגת חרמש יצאו לתקוף לעבר ציר לקטיקון. הגדוד הגיע

למגע עם טנקים מצריים השמיד 4 מהם וכך משאיות ונגמ"שים אך לא הצליח לעצור את התקדמות

האויב צפונה.

ב-170830 תקף כח חי"ר מצרי את גדוד 106 מסווחים קצרים באזור סגול 315.

החי"ר המצרי הסתבן עם שחר ופתח באש בק"ל וטילי ג.ט לעבר הטנקים, לגדוד בפגעו 6 טנקים

שתוקבו לאחר מכן. התקפת האויב בבלמה והאויב נסוג, לגדוד 2 הרוגים ו-5 פצועים רובם

מפקדים, גדוד 183 שבא לעזרת גדוד 106 הותקף אף הוא ע"י חי"ר מצרי והדף אותו. ההתקפות

נהדפו בעזרת אש חת"ם מסיבית.

כוחות אגדה 162 שיצאו למארב לעבר חט' 25 טנקים, נערכו באזור גרפית ויחם

האוגדה סייעה להם להשמיד את החטיבה המצרית על ידי אש 2 גדודי חת"ם בין השעות 1500-100

הפקוד נתן הוראה לבצע התקפת לילה לעבר עתובאי, גדוד 25 התקדם צפונה ויצר מגו

עם עתובאי לעבר הכח בפתחה אש בקל וטילי ז.ט. נכח לא הגיע לשלב התקפה סמך והעבין

בדחה למחרת.

בשעות הבוקר של ה-18 אוק' 73 נסו טנקים מצריים לעלות טוב מכוון "עופרה" צפו

גדוד 183 מתוגבר בפל' סגדוד 106 יצאו חסמו את דרכם.

בסביבות השעה 0900 מתכנן האלוף מגן שתי אפשרויות תקיפה ע"י האוגדה האחת לעבר עופרה.

במגמה ליצור קראש בשר בוסף והשניה להשאיר את גדוד 25 לתקוף מדרום ועם חטיבה 164 ו-2

גדודים מחטיבה 401 בסד"כ של כ-70 טנקים לתקוף ממזרח. האלוף מגן יצא לחפ"ק הפקוד

שם הוא מקבל הוראה לארגן כח של 2 פ"ט טנקים מוקטנות בסד"כ של כ-75 טנקים, לצאת ולהשתלב

בהתקפה הפקודית בגדמ"ע. ובשעות הצהריים התפצלו כוחות האוגדה לכח שיצא לעבר הגדמ"ע

(שתי חטיבות טנקים מוקטנות ו-2 חפ"ים) וכח שהמשיך להחזיק את הגזרה הדרומית של תעלת

טראק בפקודו של אל"מ ישראל גרנית שהיה עד אז רמ"ס האוגדה.

מלחמת יום הכפורים

מהלכי אוגדה 252 מיום 18 אוק' 73 ועד 24 אוק' 73

שלב נצול ההצלחה בגדה המערבית של החבלה

ב-18 אוק' 73, החמצלו כוחות אוגדה 252. חלקם, במקור האלוף קלמן מגן שהחלו לנוע בשעות אחה"צ לקראת חציית הגשרים, כדי לעבור לגדה המערבית של החבלה ולהשחף במתקפת הנגד המיקודית שכבר החלו בה אוגדות 143 ו-162. יתר כוחות האוגדה נשארו בגדה המזרחית להמשך בלימת הארמיה השלישית בגזרה הדרומית של החבלה. הכוחות שהוקצו ללחימה בגדה המערבית של החבלה היו חט' 401, בהרכב 2 גדודי מב"ח (195 ו-48) שכללו 38 טנקים, ו-חט' 164 בהרכב 2 גדודי שוט (123 ו-806), שכללו 40 טנקים. שאר הכוחות שהיו תחת מקוד האוגדה כללו את : חט' 875, גדוד טנקים 52 מ-חט' 401, פלוגת טנקים מוגברת מ-חט' 164, גדוד צנחנים 202, גדוד יוצאי סיירות מ-חט' 317, גדוד תרמ"ש 125, גדוד חי"מ 962, כח מוקטן של בה"ד 1, גדוד חה"ן 601 וכל כוחות ה-חח"מ של האוגדה, נשארו בגדה המזרחית, הם אורגנו בכח אוגדתי אחר (כח גרנית ובליל 23/10-24 ת"פ אוב' 440). הם כללו טח"כ 78 טנקים.

המפקדה העיקרית של אוגדה 252 נשארה במקומה, עם הכוחות הנעים יצאו חפ"קים מצומצמים ובעקבותיהם קציני מטה ויחידות שרותים הכרחיים שכללו כוחות המוש אורגניים, פלוגות המוש קדמיים ודרגים.

ממקד חט' 875, אל"מ בירו, נמצע בצהרי אותו יום. ממקד האוגדה החליט לחת את המקוד על החטיבה למקד חט' 164, אל"מ ברעם, ומאז ועד סוף המלחמה, מקד על חט' 164 סגן ממקד האוגדה תא"ל הראל (פינקו).

חט"ק האלוף הורכב מ-4 נגמ"שים (ממקד, מודיעין, א.א., קש"א) וכלליה נלווה ל-חט' 401.

חט"ק הסגן הורכב מ-3 נגמ"שים (סגן, מודיעין, סיוע), חטיבה 164 נעה לציר "כספי" 55 שם המחנה ל-חט' 401 שבאת בציר הרוחב ונכנסה דרך ציר "מזום". הכוחות נעו לכיוון מעוז לקקן דרך

הדיונות מדרום ל"כישוף", בגלל שציר "עכביש" היה מסגז, וחנזו בלילה באזור לקקן.

הדרגים נעו בצירים "מבדיל" - "עופרת" - "ברוני קח" - "עכביש", בגלל אהה סיבה.

מפקד האוגדה, סגנו ו-מח"ס 401 יררו במשך הלילה לגשרים, שהיו מופגזים וקבל

חדריך ממפקד הגשרים לגבי סדר הצייתתם.

עם שחר ה-19 אוק' 73, חצו שהי החטיבות את הגשרים. חט' 401 נעה לכבוש "מקצרה"

ו"חט' 164 נעה לכבוש "צח". הקרב על "מקצרה" נמשך בין משעות 0900 עד 1200 כשגדוד

195 חוקף ממזרח וגדוד 46 מצפון. הטנקים סגרו טווחים אך על היעד הייתה ההנגדה אויב

חזקה כולל אש נ"ט רבה. הטנקים נאלצו להחליף עמדות, להוות בסיס אש ולסייע בכך ל-חט'

217 מ-אוב' 162 לכבוש את חלקו המזרחי מז' של היעד אתאויב נשבר והחטיבה השלימה את כבו

שיעד. תוך כדי לחימה, התחילו כוחות אויב שכללו טנקים ו-חי"ר לנוע לעבר מקצרה פגזתה

הם נבלמו על ידי כוחות האוגדה שלחמו באזור. במקביל, חטיבה 164 המתינה באזור "ערל"

לסיוע אוירי כדי לתקוף את מחתם "צח". מחתם זה, הוחקף כבר מעמייים על ידי כוחות של אוגדה

162. משחתמתה חסיוע האוירי, חקפה החטיבה בלעדיו כשגדוד אחד חוקף מצפון והשני ממערב

(מכוון "מקצרה"). המצרים הופתעו והיעד נכבש, למרות הפגזה ותקיפה מסוימים מצריים. עם גמר

כבוש "צח" נעה חט' 164 לחניון לילה מערבית לצומת "סקרנית" - "וודאית", לאחר שהאירה ב"ו

ב"צח" מחלקת טנקים לחזקתו.

עם גמר כבוש "מקצרה", קבלה חטיבה 401 הוראה להמשיך ולהקדם מערבה בציר "סקרנות", בכיוון

להשמיר בסיסי טילים. גדוד 46 החל לנוע בשעה 1500 ונחלקה בטנקים מצריים באזור "סקרנות"

בקרב שנערך עם נפגעו 11 טנקים מצריים ו-4 טנקים של הגדוד. מג"ד 46 נפצע בקרב. הנאי

חקרב היו קשים בגלל כוון השמש, שסנוורה את עיני הלוחמים. הגדוד נחק טבע מהטנקים

המצריים והמשיך במלוי משמי מחו, כולל ירי לעבר אנטנה של בסיס טילים וכן השמדת אנטנה של

בסיס טילים, ופן השמידה אנטיגוה של בסיס טילים נוסף.

לקראת ערב קבל גרוד 195 חוראה להפוש את צומת "ויטמן" - "ודאח" ולחחליף גרוד

ט-חט" 460 שחנה סט. הגרוד נע לתמישת הצומת ביום המחרת בשעה 1000. חט"ק האוגדה נערך

לחניון לילה באזור מקצרה יחד עם כוחות חטיבת 401 ^{לחטיבת} 164 נערמף בחניון לילה באזור

צומת "צח".

בשעות הבוקר, של ה-20 אוק", תודלקו וחומסו הטנקים באז ור "מקצרה", לראשונה מאז שהאוגדה

חצה את התעלה. הדרגים של האוגדה החלו לעבור את התעלה בשחר ה-20 לאוק". לאחר שחלו

עקובים במפכרם בגלל המגזות, לאחר המלוי, נעו כוחות האוגדה דרומה בציר "ודאח" ונערכו

לחנית לילה ב"מרח" 5717, מול המחמטים "מצנפת" ו"בולוניה", שהיו מפושים על ידי המצרים.

חטיבת 401 ערכה במסך היום, קרב שב"ש נגד טנקים מצריים. בצהרי אותו יום, כבשה פלוגה

מחטיבת 164 את שדה הקומה פאיד.

כוחות מסייעים לאוגדה החלו להצטרף לאוגדה, באותו יום, גרוד 782 חט"מ (175 מ"מ)

היה הגרוד הראשון שהצטרף לאוגדה ובמשך הימים הבאים הצטרפו גרודי חט"מ נוספים. יש לציין

שבשלב זה הסיוע העיקרי שכוחות האוגדה קבלו היה סיוע אוירי, בעיקר על ידי מניעת מטוסי

מצריים מלהתקיף, עריכת קרבות אויריים נגדם והמלחם. חט"ק האוגדה הותקף ב-ד"כ פעמיים

ביום בשעות הבוקר והערב אך נגרמו לו נזקים מועטים ביותר. גרוד 601 חט"ן הצטרף אף הוא

לאוגדה לאחר שהשאר מחלקת חט"מ 875, פלוגה ממנו הוכמפה ישירות חט"מ 164.

במשך כל יום ה-21 אוק", האוגדה היחה ערוכה מול מחמטי "מצנפת" ו"בולוניה". חטיבת

401 נחלה חילופי אש אנטנטיביים עם כוחות מצריים שהיו ערוכים עליהם, תוך כדי חילופי שמדות.

חט' 164 היחה ערוכה באזור בולוניה. גרוד 46 מ-חט' 401 התקדם עד מצנפת 2 ובלט

כלפי מערב. שאר הכוחות האוגדה נערכו להניח לילה באזור "פרח" 5717 ללילה נוסף.

בשחר ח-22 אוק', יצאח חט' 164 מאזור "פרח" 5717 ונעה דרום מזרחה על הצירים

"עברח" "סריה" ו"עריש" עד ציר "עשור" 62, לאבטחת האגף המערבי של אוגדה 162. בצומת

"עריש" - "עשור" עברה החטיבה את החפיגה שהציבה שם חט' 217, נעה מערבה וכבשה את

הפרחים 5321, 5320 ("עויח") ו-5220. החטיבה התקדמה עד "עשור" 59 שם הציבה חסימה

כלפי מערב ושלחה שתי מחלקות טנקים דרומה, בציר "עריש" וחמשה את "סרג" 72 (ק"מ 101).

החטיבה המשיכה בתנועה בציר "עשור", בכיוון מזרח והשמירה טנקים מצריים שצרו על כוחות

מ-חט' 217 בפרח 5121, היא חילצה אותם והגיעה עד צומת "עקל", שם צווחה לחזור ולהעריך

ב"עשור" 61, (פרח 5220). בסלב זה הצטרפה ללחימת האוגדה חטיבה 179, בהרכב גרוד 96 שוט

ומפקדה החטיבה ב-סד"כ של 30 טנקים. חטיבה זו צלחה בשחר ה-20 אוק' את העלה לאחר שהשתתפה

בקרבנות ברמת הגולן. היא נעה בצירים "פסט" - "סקרנות" - "ודאות" - "ויטמין" - "סריה" - "עשור",

בדרכה חמשה את "מצילה" ואת "עובדה", כח טמנה במקוד ה-מח"ט ירד בציר "עקל" עד "עקל" 70

ונערך שם להניח בליל 23/22 אוק'. בדרכו נחקל בטנקים, טנק ה-מח"ט נפגע אך לא היו נפגעים.

חטיבה 401 נשארה, גם ביום זה, באזור מצנפת ונחלה קרבות טנקים בטווחים ארוכים.

גרוד 601 חה"ן לחם ב-חרמ"ש נגד כח מצרי נסוג באזור "סרג" 75, חבל בעמודי חשמל ומוצץ

מזוף נפס באזור סרג 74.

גרוד 52 עבר עם בוקר את הגשרים ל-גדמ"ע. הגרוד נערך באזור סגול 413 בצומת עובדה

וודאה כעתודה מקודית.

ב-23 לאוק' שעה 0900, קצמו כוחותיו של "ר" וטנקים מצריים את שתי המחלקות של חט' 164 שח

שחטמו ב"סרג" 72, הן החזיקו מעמד, למרות שמטקד הכח אג"ד 106 נהרג. כח ב-חט' 164 ופל' ב-חט

ב-חט' 401 נעו בציר "ערש" דרומה לתגבורן, הם מרצו חסימה של כח הי"ר מצרי באזור "סרח"

5121, כבשו אותו והתחברו לחסימה ב"סרג" 72. גרוד חיר"ט (במיקוד סא"ל ירון) מחטיבה 9100

הונחה באזור ציר עשור וחגבר את הכח בסרג 72. גרוד חיר"ט נוסף חגבר עם השכח את הכח

שהחזיק בנקודת 5321. מלוגה מחטיבה 164 נעה באותו זמן וכבשה את ה"פרחים" 5519 ו-5420, מול

בולוניה. חטיבה 179 המשיכה לחסום את צומת "עקל"- "תכית" בפני כוחות מצריים נסוגים

מאזור האגם המר. כח ממנה חזיק במצילה ועוקדה. גרוד 46 שחנה במשך היומיים האחרונים

באזור "סרח" 5717 הוחלף ע"י גרוד טנקים של חטיבה 11 ונע בציר "עקד" לצומת "עקל"- "עקס".

שם נשאר בהמתנה על ציר "עקס" להתקפת הלילית. גרוד 195 שהוחלף אף הוא נע לחבור עם גרוד

.46

עם השכח, נערכה התקפת לילה אוגדחית במאמץ אחד. בהרכב חט' 164 (מלוגה ממנה השארה

החטיבות "סרג" 72 ו-חט' 401 ו-חט' 179 (כח ממנה נשאר במצילה ועוקדה) ונעו דרומה לעבר ציר

"סרג" הועלו על הציר בסביבות השעה 232000. ב"סרג" 72 נפגעה 5121 ובעוד 61 חט' 401

חטיבה 164 כבשה את מחתם "מרזח" והשאירה חסימה בסרג 72.

האוגדה נעה על ציר "סרג" מזרחה עם אורות מלאים ובמהירות מירבית. חט' 401 לפני חט' 179

במרכז ו-חט' 164 בסוף) חוץ כדי הנעה של השמידת שיירות מצריות וכוחות אויב קטנים. ה

הכוחות הגיעו עד ציר "מריסק" ובציר זה נעו דרומה והגיעו לעדביה ב-232330, לאחר האום ו

ומעבר דרך עם כוחות אוגדה 162, חטיבה 164 כבשה את עתקה, חט' 401 את ראס עדביה (חט'

179 נערה באזור הצומת של מפעל הדשנים.

ב-24 אוק' 73, עם שחר, השמיד גרוד 195 4 טנקים מצריים שדרום לעדביה. חטיבה 179

נעה צפונה במסגרת טהור האזור שנחפס על ידי כוחות האוגדה. היא נעה על ציר "ראי"

~~ב-164 מ"מ איכות מדידת המיקור היא השאלה אם נעשה יצק סיד, והרכיבים נחתם אליהם שיהיה אופן
בכוון צפון-מערב שם הצטרף אליה פלוגה מס' 164 נעה בציר "עקל" מערבה וטהרו הציר עד~~

"עקל" 72. השלמה טהור המרחב שנכבש על ידי האוגדה וחפישה שבויים רבים נעשה גם לאחר

המסקה האש וכל כח טהור אז השטח בהתאם לחלוקת גזרות אחריות, חטיבה 11, שכוחותיה החלו

לעבור לגדה המערבית של החעלה ב-23 לאוק' 73, הצטרפה לאוגדה ונערכה להגנה בחלק הצפוני

של גזרה האגודה מסלול מצנפת.

ס כ ו ס

שלב זה, החקדמות האוגדה, חווה הרחבת ראש הגשר כלפי דרום תוך בלימת כלפי מערב

וטהור המרחב שנכבש. האוגדה נעה דרומה, במקביל להחקדמות הכוחות של אוגדה 162, ועם סיום

הקרבות יצבה קו הגנה כלפי מערב ודרום במסגרת הכוחות שהחזיקו את השטח ב-גדס"א.

אוגדה 262 - ארועים עקריים

אוקטובר 1973

י"ג (א' תמוז) 1973
75 י"ג

- 051300 - כובנות ג' והחזרת הסדירים מחופשות, זווד ותחמוש סנקיס ניס"ח ביר חמדה.
- 051710 - ראשוני חיילי חט' 460 מגיעים לרפידים בהססה, החט' ת.פ. אוגדה 252.
- חט' 401 ערוכה בביר חמדה ונרפידים אחר אמוץ העוצבה בכובנות להחליף את חט' 14, ב7/10 המחזיקה את הקו בגזרה המרכזית והדרומית ע"י 2 גדודי סנקיס. חט' 275 מחזיקה את הגזרה הצפונית עם גד' הי"ר גד' סנקיס וגד' חט"ס.
- 060830 - פכוצת פקודת נספס. האוגדה, הוראת כובנות ספיגה החל מ-1400. תנועת סנקיס רק בעורף.
- 061300 - הוראה לתפיסת מערך שובך יוניס. חטיבות 460, 401 בכובנות לחזרה.
- 061400 - פתיחת המלחמה ע"י המצאים, כולל הפגזות מעוזים, מעוזים כוחות בטח וצמתים, הפצצת מחנות עורפיים ויחידות בעורף-מעוזים, נלוזה, טסה, רפידים ואופירה.
- 061410 - תחילת תנועת הסנקיס של החטיבות הקדמיות לתפיסת עמדות וסיוע למעוזים. (סד"כ האוגדה כ-300 סנקיס).
- 061415 - תחילת צליחת 5 דויזיות הי"ר לאורך כל החפלה וכו' חטיבת חתים 130 באגם המר לעבר ציר הג' ידי.
- 061425 - תחילת תנועת חט' 401 לכיוון ציר פדוי (הכורזה ליעד, אותה לסבצ צפויה או בין חייל). גד' 79 נע לתבגר את חט' 14, מפחט' 460 וגד' 198 נעים לסייע לגזרה הצפונית.
- 061430-45 - סנקיס שלבו בחקלים בחי"ר מצרי המצוייד באמצעי ג.ט. רבים כולל סילי סגר.
- 061445 - 2 סנקיס נכנסו למעוז בודפסט, 3 סנקיס באורקל מחוגברים בעוד 2.
- 061500 - חט' 401 מקבלת שבוי מסימה ונעה לגזרה הדרומית בציר הג' ידי.
- 061500 - מעוז אורקל מוחקף מצפון, מעוז בודפסט מוחקף ממערב. מטוסי ח"א מסייעים להם שאר המעוזים מחקפים באם בלבד.
- 061610 - גד' 52 פגע ברק"מ אמפיני שצלה באג"מ המר הקטן.
- 061630 - גד' 46 נתקל בפחתת הג' ידי בטח שכלל סנקי 76 ונבג"משים (חט' 130 בחתים) הוא בלים אותם והסב להם אנדות. גד' 195 שגע בעקבותיו, פנה בציר הרוחב לעבר ציר המתלה.
- 061640 - מפחט 460 וגד' 198 נכנסו לגזרה חט' 275 בציר מאדים.
- 061800 - גד' 196 חגבר את גד' 79 ואת צד' 184 בפל' סנקיס כ"א. הוא שלח גם 2 פלוגות-כח לפידות לגזרה הצפונית ובשאר עם 2 פל' להגנת רפידים.
- 061830 - חט' 401 מקבלת את הפקוד על הגזרה הדרומית. תחת פקודה גד' 52; 195, 46.
- חט' 14 בגזרה המרכזית בלבד תחת פקודה גדודים 184, 79.
- 061900 - האלוף קלטן מגן מקבל את הפקוד על גזרת חט"ר 275 המחוגברת בחט' 460.
- 062000 - מפ"חט 460 וגד' 198 חגברו את סג"ר 9 ועולים עמו לכיוון מטרקת ומילבו.

- ליל 6-7/10 - בה"ד 1 התיצב ומקבל את משימתו ביטוי.
- ליל 6-7/10 - גד' 52 בהתארגנות באזור צידר, גד' 46 באזור למוף, גד' 195 באזור מפצה, הכפר והמזח.
- 062300 - כח לפידות הגיע לבלוזה והופנה לעבר טרקלין ובופסט.
- 062350 - המצרי פגעו במיכלי דלק באבו רוויס, שם פרצה שרפה גדולה.
- 070100 - גד' 196 בפקוד מצנע ת.פ. חמ' 14.
- 070345 - טנקים שבעו לבודפסט בתקלו במארג. בפגעו 2 טנקים - הדרך לבודפסט חסומה.
- 7/10 שחר - לאוגדה כ-78 טנקים כשירים (הסד"כ מעתה הולך וגדל עם החזרת טנקים לכשירון והצטרפות טנקים שאבדו הקשר עם יחידותיהם עד הגעת כוחות המילואים.
- 070500 - התקפה שניה על בודפסט מאזור העטיסות כולל טנקים בגמ"שים וח"ר. ההתקפה בהדפה.
- 070700 - חמ' 14 מבהלת קרב בגד טנקים באזור בוזל.
- 070800 - האלוף ארן מקבל את הפקוד על הגזרה הצפונית, ממפרקת וצפונה. (מעשית נסבינות 071030). גזרת אריות האוגדה מצטמצמת ממפרקת ודרומה.
- 071000 - הכוחות המסוריינים של האוגדה בולמים את התקדמות האויב בקו התעוזים. המעוזים ממשיכים בלחימתם.
- 071225 - טנקים מצריים בתקלו בכוחות גד' 195 באזור ציר המתלה ובכוחות גד' 46 באזור ציד הג' ירי.
- 071400 - תחילת המסדת חמ' 35 לראס סודאר.
- 071400 - חמ' 875 מרוכזת בצומת רפידים חסדה, החמ' עברה מאוג' 143 לאוג' 252.
- 071450 - אוגדה 143 אחראית על הגזרה המרכזית מקבלת את חמ' 14 תחת פקודה.
- 071517 - בסיון חלוץ אנשי מעוז ליסוף ע"י גד' 46 בכשל; גד' 195 בלחימה מול מפצה, וגד' 52 מול רמפות הכפר.
- 071730-1830 - מפחם' 35 וגד' 890 נחתו בראס סודאר ובעדפו שם. גד' 202 נחת ברפידים.
- 080800 - כוחות חמ' 401 קבלו הוראה לסגת כ-2 ק"מ מזרחית לציר החת"מ. החמ' בטשה גם את קרת מורה. (כנראה שיש להתקפה העתידה של אוג' 143 בגזרה הדרומית).
- 080800 - הערכות חמ' 875: - גד' 121 במגודת, גד' 89 במקוש, גד' 129 באוקראינה.
- 082000 - גד' 89 השאיר במקוש פלוגה ותפש את אורליבס.
- 8/10 צהרים - גד' 202 נע לפתחה המערבית של המתלה.
- 081400 - חמ' 274 מרוכזת באזור רפידים-פתחת רפידים.
- 081400 - התקפה מצרית בכווין מייפות עסיפה, בהדפה ע"י גד' 195.
- 081400 - מעוז מפצה בכנע.
- 081700 - גד' 183 מחמ' 164 פרס באזור מצווה, החליף את גד' 46 טבע לצומת המתלו ציר הרוחב.
- 081900 - גד' 106 מחמ' 164 הגיע לאזור חסדה, הוכפ לחמ' 14.

ס ו ד י

- 081930 - גד' 104 קבל הוראה לבוע בסריקה עד פוררת 69 ומשם לבקרן 62. הגרוד בחקל בטבקים השמיד 4 מהם, הותקף ע"ה מטוסינו בצ מזרה לציר פוררת ולבסוף בערך שוב בערך שוב בבקרן 62 לחביון לילה.
- 082280 - כ-30 טבקים של חט' 875 הגיעו לצומת מבדיל פוררת. החטיבה מקבלת את האחריות על צומת הג' ידו.
- 090152 - מבוי מעוז בוצר.
- 090600 - גד' 104 הסף התקפות חט' מצרית מזגברת. הוא פרוס סנקרן 64 עד נ.ג. 135 הקרב צ במשך עד סביבות 1100 לגד' בפגעו 3 טבקים והוא הדף את האויב.
- 090748 - התקפת מצרית לעבר כוחות חט' 401 סול פוליגון, לכרון קרת מורה.
- 090925 - גד' 202 נ-26 זחלמים, של' מסבו נשלחה לציר פדו.
- 091000 - גד' 195 הותקף באזור בוצה, הוא הדף את התקפתה והמקום מצפ' לציר עטיפה עד לטווח של 4 ק"מ מהתעלה.
- 091030 - מפחט' 164 וגד' 104 יורדים לציר המתלה, חט' 875 מקבלת את גד 183 ת.פ. והיא אחראית לבזרה. המפחט' החל לבוע למצורה. גד' 129 קודם לפוררת 59
- 091055 - מפחט' 164 וגד' 104 יורדו בציר בקרן, לסיי לחט' 401. הכה בהל קרב סנ"ש וגד' א חיי"ד באזור בחושטן-סרוכז והגיע עד בקרן 53.
- 091200 - מחט' 875 מורה לגד' 183 להתקדם לכרון עופרה הגרוד התקדם, בפגעו לו 3 טבקים והוא בהלץ לאחור.
- 091400 - גד' 104 יצא שרב לכרון טלפמיה אך לא זהה אויב.
- 031530 - של' טבקים סויה, שיצאה מרפידים, התקמה בצומת זבון יורה.
- 091600 - מעוז גיסן בפל.
- ליל 9-10/10 - של' (-) סורגים מחט' 274 יוצאת לחבור לכח אסף ע"מ לפתוח את ציר בהלה (כח אסף כולל של' צבחים סגד' 202, סול 120 מ"מ ותאג"ד).
- 100830 - טקפמי בכנס ע"י חט' 35 בסיוע טבקים.
- 100935 - כח סויה מנהל קרב סנ"ש באזור יורה 70, עד אחהצ"ה השמיד 22 טבקים.
- 111000 - מפחט' 164 וגד' 104 חוזרים לאזור מצורה, החט' מקבלת את האחריות על הגזרה ותפסת את הקו מחדש חט' 875 בפרכת מאחוריה.
- 111000 - כח אסף בחקל במארב קוסבדו מצרי באזור חביון. לכח בפגעו 3 טבקים, 2 זחלמ"ים חיו לו 8 הרוגים ו-15 פצועים הכח קבל הוראה לבוע לאחור ולפנות בפגעים. לפני הקרב עבר תפ אובדה 440.
- 111200 - גד' 202 יוצא לצומת צוה-יורה, תוגבר נ-26 זחלמ"ים.
- 111400 - גד' 106 מוחזר לחט' 164, הוא תופש את הקו באזור מצורה במקום גדוד 183 שבע להתארגנות מאחור.
- 111500 - גד' 89 יוצא מאוקראינה להערך בעכברוש.
- 111510 - גד' 106 עורך קרב בליטה בגד כח מצרי התוקף מטותים ארוכים.

ס ו ד י

111530	-	גד 202 הגיע לצומת בזה יורה ת.פ. את כח סויה וסול' 120 מ"מ
112325	-	חילוץ מבטי מעוז המזח ע"י היטטת 13 בטל בגלל גלוי הכח ע"י המצרים ופתחת באש חת"מ לעברו.
12/10 אחת"צה-	-	חמ" 274 מועברת לת.פ. אוגדה 162. רבע לתפיבת הקו בגזרת אוגדה 162.
130600	-	תחילת ההתקפה של חמ" 130 בחתים וחי"ר מצרי לעבר גדוד 183 באזור סצונה. הגדוד תוגבר ע"י פל' מגד' 106 ישנו את ההתקפה בסביבות שעה 1100 טנמשכה עד שעות אחת"צה.
130820	-	סחמ" 875 בפצע קל בהפגזה נחבש וחזר לחטיבה.
131100	-	מוצב המזח בככב.
131130	-	אלוף אלברט מנדלר מגיע לשדה הקרב בגזרת חמ" 164. בגמ"ש המקור שלו בפצע זה נהרג. האלוף קלטן סגן ממנה למפקד האוגדה.
13/10 צהרים -	-	חמ" 164 אחראית על הגזרה מציר פוררת ודרומה, חמ" 875 מציר פוררת וצפונה חמ" 875 הקימה גד' חרמ"ש מאולתר בפקד יהודה דקל לאנטחת צומת אוקראינה סחמ" 164 בפצע מגד 104 מתנה במקומו. חמ" 164 עוברת לפעול אם גדוד 104.
131930	-	הערכות כוחותינו במיצרים מפקדת גדוד במתלה מח' טנקים + מח' תולר מע' לעשיפה 40, פל' (-) מבה"ד 1 ועוד מח' חרמ"ש מוגברת להגנת חמ"ק המתלה. מהפתחה המזרחית של המתלה ועד אוסודה: 2 פל' חרמ"ש (-). פל' חה"ן וכח מבה"ד 1. באזור המתלה המערבית של המתלה פל' טנקים שרמן סחמ" 875 ופל' חרמ"ש סחמ" 401 בעתודה. באום חטיבה פל' חי"ר. בהג פל' חי"ר (-).
132110	-	400 טילי לאי, שהגיעו לאוגדה, מתולקים ליחידות החי"ר המגנות על המיצרים.
140700	-	חמ" 3 מצויזיה 4 שריון מצרית התקדמה באדי סנפור. התגלתה ע"י הצפיות א ארוכות טווח של חמ" 401. בתקלה בגד' 202 באזור צומת בזה יורה, בגד' 89 באזור עכברוש וגד' 46 יורד לקראתה מאזור פתחת המתלה, הקרב נמשך עד שעות אחר הצהרים המאוחרות בסיוע חמ"ט וח"א החטיבה נהרסה בפגזי לה כ-56 טנקים.
140800	-	תחילת התקפה חמ" 25 (טנקי 62 סי) מצרית על גדוד 106. האויב נע בציר מ רסבון צפונה. ההתקפה נבלמה ע"י הגדוד בסיוע פל' ו' של גד' 104. לאויב בפגזי כ-20 טנקים לכוחותינו 4.
141200	-	פלסר של חמ" 317 שהגיעה לרפידים (250 חיילים + 7 תולקים), מועבר להגנת המתלה.
141555	-	גד' (-) סחמ" 247 מועבר ת.פ. אוג' 252. נערך נמשך היום והלילה פתחת המתלה ולמחרת בנוקר מוחזר לחטיבת האם.
15/10	-	כח אסף סרק את ציר נהלה, הסתבר ששיקר הכח המצרי בטש את המקום. 10 חיילים מצריים שגלו התנגדות נהרגו ע"י הכח. נמקום נמצאו גם 30 הרוגים מצריים.
15/10 לפנות -	-	גד' 106 הותקף ע"י חי"ר מ רי מטוח קצר החי"ר הסתער אך בהדף ע"י אש ערב חת"מ והגדוד.
151700	-	גד' 183 יצא להתקפת הסעיה (הקסורה צליחה) לעבר עופרה. לאויב בפגזי

ט ו ד י

3 סנקים לגדוד סנק אחד.

- 16/20 - גדוד 89 דלג מעכברוש לצומת אוקראינה, הוא בערך מדרום לסנמיטבט, תוגבר ב-12 סנקים מגד' 129 והעביר אליו פל' חרמ"ש.
- 16-17/10 - גד' 183 קבל הוראה לכבוש את עופרה בצע סיורים והכנות, הפקודה נומלה.
- 170600 - גד' 195 נע לצומת בזה יורה במטרה לפתוח את ציר בזה צפונה. הוא לא תקף וחזר למקומו.
- 17/10 - תוכנו שחט' 401 פפתח את ציר יורה לכוון ציין סוסא ונאותה עם תקפו כוחות מרשל צפונה (לא יצא לפועל).
- 170630 - חט' 164 אתרה פעילות של ב-30 מצריים בעופרה. קבלה הוראה לפעול בגדם.
- 170700 - גד' 183 ופוד פל' חרמ"ש יצאו לתקוף סנקים הנעים מעופרה צפונה לכוון מזרח הצליחה. גד' 106 נשאר בכליטה באזור מצורה וסנמיטס. למצרים במגעו 4 סנקים תבועתם בעצרה 10 סנקים הצליחו לחמוק צפונבטא.
- 170830 - כח חי"ר מצרי תקף את גד' 106 סמוותים קצרים. לגדוד במגעו 6 סנקים שתוקנו אח"כ. ההתקפה בהדפה ססיוע חת"מ רגד' 183 שהגיע לעזרה.
- 171500 - 2 גדודי חת"מ של האוגדה פסייעים לאוגדה 162 בחסול חט' 25 מצרית.
- 18/10 בוקר - המצרים מבסים שוב להעבר סנקים מעופרה.
- 18/10 לפנה"צ - מסק האוגדה יוזם ומקבל הוראה לצאת לגדמ"ע עם חט' 164 חט' 401 (2 גדודים כ"א).
- 181245 - חט' 164 יצאה את הקו בדרכה לגדמ"ע חט' 875 צאצאצא מקבלת את האחריות על אצב הגזרה, מקבלת ת.פ. את פלוגת העתודה שהיתה שייכם לגד' 104. מחט 875, בירי, בפצע, מחט' 164, ברכם, מקבל את הפקוד על חט' 875. מא"ל בדרך הראל, טגן מסקד האוגדה מקבל את הפקוד על חט' 164 ונע עמה להמסך הלחימה בגדמ"ע, אל"מ ישראל ברניס, הרמ"ס, נשאר לפקד על כוחות האוגדה בגדמ"ע.
- 181400 - חט' 401 מתחילה נתבועה צפונה לעבר הגדמ"ע בפקוד אל"מ דן שומרון.
- 181400 - תבועת חפ"ק האוגדה וחט' 164, 401 לכוון הגשרים, חט' 401 נציר פזום, חט' 164 נציר כרוזיקה. שהיהם במגעו נציר כספי. דרומה לכזוף ירדו למעוז לקטן דרך הדיובות.
- 181850 - חט' 164 באזור הגשרים סמאינה למעבר עם 40 סנקים.
- 282200 - חט' 401 באזור הגשרים ממתיצה למעבר עם 33 סנקים (6 סנקים השאירה לטובה אבטחת הגשרים).
- 190400 - חט' 164 מתחילה לחנות את התעלה ונעה כדי להפוך לכבוש צח, חציית התעלה במשכת עד 0530 בגלל הפגזות.
- 190500 - חט' 401 חוצה את התעלה ונעה לכבוש מקצרה.
- 190800 - חט' 401 בעדכה להסתפרות על מקצהה. גד' 195 תוקף ממזרח גד' 46 תוקף מצפון.

הם משמידים תח"מים, גושאות תותחיים, משאיות וכלי נ.ט. רבים אך התגברות האויב חזקה.

- 190835 - כוחות החטיבה כופכים לבסיס אמ, חמ' 217 (אוגדה 162) כנשם את חלקי הדרומי מזרחי של היעד, האויב נשבר והחטיבה משתלטה על היעד ומסירה אותו.
- 190910 - תחילת ההתקפה של חמ 164 על צח. גד 106 סוקף מצפון גד 183 מסערב. מיעד בכנש בקלות יחסית בגלל שהופתע מכריזי אההתקפה. סבור היעד במשך עד 1255. 8 מטוסים מצריים תקפו את החטיבה ספת הכנוס, 3 מהם הוסלו ע"י ח"א.
- 191430 - חמ' 401 החלה לנוע בציר סקבנות מערבה, גד' 46 קבל משימה להשמיד בסיס טילים באזור סקרבות 47. שם נתקל בסנקים מצריים. השמיד 11 מהם ובפגעו לו 4 סנקים הוא נתק מגע ובדרכו פגע באנטנות של פרח 6115.
- 191650 - חמ' 164 עזבה לאח צח, קבלה של' חרמ"ש סחמ' 401 לטהור ציר סקרבות ובערכה אמצא לחניון לילה בצומת סקרבות ודאות. סח' סנקים הושארה בצח להחזקהו.
- 191800 - גד 195 חבר עם גד' 183 דרומית לצומת סקרבות ודאות. גד' 46 נע לאזור צומת ויטמין ודאות ליד פרק 5717 ובערך סס.
- 200500 - תולוק ותחמוש ראשון של כוחות האוגדה בגדמ"ע.
- 20/10 - גד' 46 באזור ודאות 47. ג-1000 גד 195 נע לצומת ויטמין ודאות להחליף שם אמצא גדוד של חמ' 460. החטיבה במשך 3 הימים הנאים בולמת באגף המערבי.
- 20/10 בוקר - חמ' 164 על ציר סקרבות מהארבנת ובולמת לכרון מערב.
- 20/10 - גדוד חמ"מ 782 (175 ס"מ) מסערף לכוחות האוגדה בגמ"ע.
- 201200 - סמג"ד 106 ועוד 6 סנקים וסח' חרמ"ש יצאו לכנוס ש"ת פאיד גד' 183 ושאריות 106 נעו דרומה על ציר ודאות. ובערכו מצומת סקרבות דרומה.
- 20/10 - גד תהו 601 עבר לגדמ"ע מסר פל' ת.פ. חמ' 164. השאיר סח ת.פ. 875 להפעלת זאבים על מצוה.
- 201253 - גטר כנוס ש"ת פאיד. הכחבטאר שם וקבל אצ ת.פ.
- 201600 - גד 195 בלם סנקים מצריים שנתקדמו לעברו מסערבה והשמיד אחדים מהם.
- 201700 - גד' 195 הותקף ע"י מטוסים באזור פרח 5717, טנק אחד בפגע.
- 201700 - גד' 183 נע דרומה ודאות 50 ובערך לחניון לילה בודאות 48. שאר כוחות החטיבה באזור פרח 5717.
- 21/10 בוקר - הכח בש"ת פאיד יוצא לטהור השמח; הסתבר הוא ריק.
- 210700 - חמ' 401 סנהלת קרב שב"ש בגד סנקים מצריים באזור צומת ויטמין ודאות. גד' 195 השמיד כ-20 סנקים בש"ש שנמשך עד סעות הערב. גד' 106 הצטרף לכוחות החטיבה בלחימה בגד האויב.
- 21/10 - גד' 183 בלחם בגד סנקים מצריים מערבית לפרחים 5717, 5914, ב-1200 קבל הוראה לכנוס את סבנת ואתמערב 5914. הגדוד נע צפ' למצנפת לכנוס הפרה. הכנוס בפסק עקב התקפה אוירית ירי סנקיסאמצא וארטילריה כנדה. הגדוד ירד דרומה לכנוס פרח 5916 ולאחר מכן ירד לציר ויטמין ולחץ מערבה עד ויטמין 53.

211600	- התקפה אוירית מצרית על חכ ¹⁶⁴
211753	- גד ⁴⁶ ו-106 הסמידו 8 טנקי אויב באזור צומת ויטמין ודאות.
211754	- גד ¹⁸³ בטבע באזור פרת 5717
2122/10	ליל 2122/10 כח מש/ת פאיד בע בצום לילה להצטרף לחס ¹⁶⁴
220530	- חס ¹⁷⁹ הצמה את התעלה עם 30 טנקים והוכמפה לאוגדה
22/10	שחר - גד ¹⁸³ קבל הוראה לבוע דרומה דרך הצירים ויטמין עברה, סריה ערים עד ציר עשור 62 כל החס ¹ בעה בעקבותיו
22/10	גד ⁴⁶ בע לבליטה באזור לסגול 413.
22/10	- מח ¹ , חה"ן מגד ⁶⁰¹ עסקה בפנדי מוקשים בצומת ואי ערים, גד ⁶⁰¹ חה"ן התקדם דרומה לבציר ודאות.
221025	- גד ¹⁸³ בע וכבש את ביתה באדם 5220 ומערך חי"ר ממערב לו. בע מערכה והגיע לעשור, 59 נראי 62 הציגה עם חסימות של ¹ טנקים ופל ¹ חרמ"ש בשלחהאלכבוש ותפיסת פרח 5321 ועריה.
22/10	צהריים- כוחות חס 164 כבשו את הפרחים 5320, 5321, את אדם 5220 דאם עויה. החס ¹ גלה קרב שנ"ש באזור עשור 60 בערכה לחביון באזור עשור 61. פל ¹ (-) מגד ¹⁰⁶ המשיכה להתקדם בציר ערים ותפסה את צומת ערים טרג וחסמה כלפי מערב.
22/20	- חס ¹⁷⁹ חולקה באזור צח, ובעה מערכה על ציר סקרבות וידרה בציר ודאות עד צומת עברה. בשעות אחה"צה החמיבה התפצלה - הצר הכח בע בציר עברה לתפיסת מצילה ועודדה והחצי השני בע בפקוד החס ¹ על ציר ערים, עשור עם בחקל ב 8 טנקים סבק מחס ¹ בפג הכח חפש עמדות ובהל קרב אש עד שעות החשכה, ואז הוא בע וחסם את פומת עקל קניית.
221700	- כח חמוש מחס ²¹⁷ ע"י חי"ר ומטקים מצריים בפרת 5121. גד ¹⁸³ מסר את עמדות לגד ¹⁰⁶ ויצא להשמדת טנקי האויב שם. הגדוד הגיע בחשכה לעשור 63 ובחקל. הוא הסמיד כ-5 טנקים, פגע בהיילי חיל חלץ את הכח ובער לחביון לילה באזור עשור 61. הגדוד הופך לכה אוגדתי.
230800	- חס ¹⁷³ ממשיכה בחסימה בצומת קל-חבית.
230800	- גד ¹⁸³ חובבר בפלוגת טנקים מחס ⁴⁰¹ הוא יצא לכבוש פרחים 5420, 5519, לתפוש מחדש את פרת 5121.
230900	- חי"ר מצרי בסיוע חס"מ ו-20 טנקים חוקף את החסימה של גד ¹⁰⁶ בסרג 72. 2 מח ¹ הטנקים שם בטצב קפה מג ¹⁰⁶ שהיה שם גהרג. חי"ר מצרי חפש את פרת 5121 וחסם את ציר ערים. גד ¹⁸⁸ כבש את הפרח ופנד לחסימה בסרג 72.
230932	- כח גרנית קבל הוראה להעביר את גד ⁵² חזרה לחס ⁴⁰¹ . הגדוד יצא לדרך ובהמשך בכנס לחביון באזור צומת ויטמין ודאות לאבטחת האגף מערבי 413.
231000	- גד ¹⁸³ קבל הוראה להתארגן, לבוע לעשור 62 להפוך לכה, אוגדתי ואח"כ לתקוף לכורז חזרה. השאיר 2 מח ¹ טנקים ו-מח ¹ חרמ"ש לאבטחת פרחים 5420, 5519.

ט ו ד י

- 231000 - הוראת אלוף הפקוד על האגדה לכבוש את צומת ראי 87 ומחת לתפוש את האזור
שדרומה לסגולים 120, 160, 175 להסום את הכבישים מבלי לעלות ממש עליהם
(הכרזה לכניס קהיר סואץ). אזור 4285 גז כן מיועד לתפישה. יש להציב חסימות
בעשור ובסרג ולרכז כוחות למשימה גדולה. אלוף קלמן מגן מהכבד לרכז 30-90
טנקים.
- 231049 - אלוף הפקוד סודע לקלמן שהוא יקבל את חט" 11 תזט. גודד צנחנים מאולתר
בפקוד ירוז, (מכה ששון) וכן גד"כ 175 מ.מז רתחז.
- 231338 - מפק האגדה מודיע לאלוף הפקוד כי טנקים זה"ר חוקפים את כוחות חט" 401 בצומת
ויטמין ודאות וכי הוא לא יוכל להוציאה. האלוף אשר לו להמתין לטרמבים.
- 23/10 - גד" 601 חה"ן פצז מגדף גפס בסרג 74 לחט כבוד חרמ"ט נגד אויב בסוג כציר
סרג, שאץ עמודי מתח גבוהה בסרג 75 ופצז צנור מים באזור צומת סרג-עקל.
- 231400 - חט" 164 התפצלה כאשר גד" 183 ועוד פל" מגד" 106 הופכות לכה אגדתית. גד" 605
מאבטח את האגף הדר" מערבי של האגדה: (-) חסימה ססרג 72 פל" + מח" חרמ"ט
בחסימה בעשור 59, פל" נפרח 5121. כח סמח"ט הכולל גד" 601 חה"ן, פלס"ר
נפרח 5321.
- 231500 - הוואף קלמן מגן מוסר לאלוף לאסוף הפקוד דוח על צירי מנועת כוחות האגדה,
לקראת ההחקפה לעבר ערביה.
- 23/10 אההג- גד" הנהנים מאולתר בפקוד סאל אורי ירוז נחת בעשור 61 ההוסע להחלפת עח החסימה
בסרג 72 קבל ת.פ. פל (-) טנקים זמח" חרמ"ט. הוא הפש גם את פרח 5121.
- 231506 - חט" 401 החלה לנוע דרומה לאחד הגעת גד" 129 טרמבים של חט" 11 והחמקם לבלימה
באזור צומת ויטמין ודאות ופרח 5717. סגן מפק" האגדה חבר עם חט, 401 באזור
עריש 62.
- 231630 - חט" 179 החלה לנוע מצומת שקל עקיש דרומה קבלה משימה לפעול נגד 30 טנקים
מצריים הנמצאים באזור פרח 4925. החט" בחקלה במתחם הי"ר נפרח 5025, היא
תוגברה בפל" מחט" 401 ושטפה אותו. לאחר מכן קבלה הוראה לנוע לכיוון ציר סרג
בצומת עקש ראי קבלה פקודה לתקוף לעבר ערביה במסגרת אגדתית.
- 231700 - גד" צנחנים בוסף תפס את פרח 5321
- 231730 - כוחות האגדה שרוכזו באזור הצמתית חכית-עקל, עשור עק ל החלו לנו בשלשה
צירים סקבילים דרומה. לגר ציר סרג חט" 179 מסורח, חט" 164 ממערב.

ס ד י

- 231800 - חט' 164 כבשה את מתחם מרזח, והשאירה חטימה סג' 106 בשרג 82.
- 232200 - כוחות האוגדה בעים מזרחתה על ציר סרג, חט' 401 נראש, אחייה חט' 164 ובסוף הסוד חט' 178. האוגדה צעה באורות סלאים. בצומת סרפס-סרג ענדה דרך כוחות האוגדה 162 ופנתה דרומה. התנגדות האויב מזערית.
- 232210 - חט' 11 מרוכז בלקסון עבר ת.פ. האוגדה.
- 232330 - אוגדה 252 כבשה את עדניה. גד' 195 הדרוטי ניוהר. חט' 165 טוהר את מסבר אא ומגף וחבתה בפולחן 55. לאוגדה לא צפגעו כלי דק"מ. לאוגדה 2 סצועים מבק"ל.
- 240200 - חט' 11 בערכת להגנה באגף המערבי של האוגדה. גם במחוס חט' 164.
- 240245 - גד' הצנחנים בסרג 72 בלם התקפת חי"ר בסיוע נבקים.
- 240430 - חט' 179 צעה בפריסה רחבה עד ספעל הדסבים וחבתה שט. ראסון
- 240430 - הוראת מהפקוד לחסום צירים ולהתכוונן לבלימה.
- 240545 - חט' 401 מטרת את אזור עדניה. גד' 195 השמיד 4 טנקים וטהר יעד שהיה תפוז ע"י חי"ר.
- 24/10 בוקר - חט' 11 תהראית על הגזרה המערבית מ-5 ק"מ מצפ' לציר סרג ועד ציר סקרבות. היא תפשה את פרח 5417, את צומת ויטמיז 49, ודאות 51 ואת פרחים 5420, 5519, 5518 ומהרת את השטח.
- 24/10 בוקר - חט' 401 תפשה את פאחי ג' בל עתקה. ובכף חסמה את אפשרות המעבר לארך המפרץ מדרום צפונה.
- 24/10 - גד' 52 בערך באזור סגול 403 ונהל הלפי אש בכשך כל היום. גד' 195 4f בשאר פרוטים באזור עדניה.
- 24/10 - חלוץ אגד תחזוקה מדלב לצומת עקל-עשור.
- 241215 - בבול גזרות האוגדה עם אוגדה 2143- פרח 5922, 5920, סגול 464 עונדה 41 31, סגול 402, סגול 406. עם אוגדה 162-דקדקו, סגול 174, סגול 154, סצוק 58, חבית 68 מרום א' בעונדה.
- 241248 - אלוף קלמן מגן מדרוח לאלוף הפיקוד: האוגדה פוסקת במהור שטח אחריותה. "מסבר" בקי, מגף כמעט גמור, שולח כח לבקרת את צומת עקל-סג (מח"מ חטיבת הכולל 20-30 טנקים והרבה תו"מים).
- 241300 - חט' 179 מקבלת הוראה לכבוש ולסגר את המתחם שתצפון לצומת עקל סרג. היא תאמה את ההתקפה עם כח משנה שלה שבע טנצילה ותוגברה מפל' טנקים מהט' 164 עד אז חטימה בסרג 82.
- 241420 - כח חט' 164 בחקל בגדוד טנקים באזור סרג ונלחם בגדף.
- 241435 - חט' 11 מדרוח שכוהות מסנה בעים לתפוש וכס ג' צפה.
- 241610 - חט' 179 שנעה בציד דאי יצאה להתקפה. נ-3 כוונים צפון, סזרה דרוף. בסיוע גרמילרי ואריי. הרט' הסמידה טנקים ותנטיס ועפ ערב התנגדות האויב בשנדה. היא סברה את השטח תפשה את פרח 5022 ובערכת לחביון לילה בצומת סרג-עקל.

ס ו ר י

ליל 24-25/10 - האוגדה שהרת את שטח אחרייתה ויצבה את חקר כלפי מערב.

241830 - חלופי אש ארטילריים באזור סגול 403.

ליל 24-25/10 - כח סמג"ד 106 שיצא לתגבר את החסימה בסרג 72 ענד אותה ופלה על מחתם סברי

לכח בפגע טנק הכח בחלץ וחזר לציר עריש. חסם האוגדה שבע געקנומיו ובחלץ

אף הוא.

ליל 24-25/10 - אגד ארטילרי 203 צע בציר סערבות חלקו צע לכווו ססרון ובפרך שם וחלקי צפרו

באזור ובארת 46.

במשך היומיים הנאים האוגדה מתארגנת ומארגנת גזרות אחריות חטיבתיות

כאשר חט' 11 בערכת הצפ' מערב עד דרומית לציר עשור. חט' 401 טשם דרומה

עד ג'בל עתקה. חט' 179 בעתודה טאחורי חט' 11 באזור ביר עשור. חט' 164

מחזיקה את אזור ערביה.

לחמת כח גרנית בגזרה הדרומית

של התעלה 23-18 אוק' 73

לקראת צהרי יום ה-18 אוק' 73, הוחלט למגבר את הכוחות הלוחמים ב-גדמ"ע

באוגדה 252, שחשאיך כוחות שימשיכו להחזיק את הגזרה הדרומית ב-גדמ"ז.

בסביבות השעה 1200 קבל מפקד אוגדה 252 הוראה להתחיל להניע את הכוחות

העתידים לעבור ל-גדמ"ע (חט' 164 ו-חט' 401 - כ"א עם 2 גדודים), צפונה לעבר

הגשרים. אל"מ אריה דיין, מפקד חט' 875 שהיתה ערוכה מאחורי חטיבה 264 ~~היא~~ ^{היא}

~~ציר הגידי~~ ושהיתה אמורה לתפוס את הקו במקומה, נמצע בעת הנרעה הכוחות להחלפה

בקו. כוחות חטיבה 164 וחטיבה 875 היו באותה עת תחת השגחה כבדה והיו להם למעלה

מ-40 פצועים. לאחר פציעתו של מח"ט 875, החליט מפקד האוגדה כי אל"מ אכרהם ברעם

מח"ט 164 ישאר ב-גדמ"ע למקד על חט' 875, כי סגן מפקד האוגדה, הא"ל ברוך הראל

יעבור למקד על חט' 164 אל"מ ישראל גרנית, ומ"ט האוגדה יקבל את הפקוד על כל

הכוחות בגזרה הדרומית של ה-גדמ"ע.

מיד לאחר קבלת הפקוד על חטיבה 875, החליט אל"מ ברעם להזיז את הכוחות

שהיו תחת הפגזות כבדות ממקומם ולערוך את הכוחות מחדש. פלוגת הסיור ועוד 6

שרמנים החפוי טוללת מכמ"ח 160 מ"מ הוצבו באזור שבין חדרכה וג' כל ככיר לאבטחת

האגף הצפוני של החטיבה. (באותה עת הורחבה גזרת האחזיות של כח גרנית צפונה,

לאורך כל ציר כתניקה עד תעוז חדרכה ואדום 269 על ציר לכסיקון). גדוד 89 חרמ"ש

ועוד 2 פלוגות שרמנים מגדוד 122, הוצבו באזור תעוז מצודה - סנטימנט מכרנניקה 67

ודרומה. פלוגות ה-חרמ"ש נערכו בחניונים מאחור ואבטחו חניוני טנקים בלילות.

מאחוריהם, בעתודה הוצבה פל' ר' שארית גדוד 104 של חטיבה 164. גדוד 129 שכלל פל'

שרמנים ופל' חרמ"ש הוצב באזור בקרון 68 עד אדום 5957. כח יהודה, שכלל מחלקת טנקים

פלוגת חרמ"ש, 2 כחות מרגמות 81 מ"מ על זחל"מים, כחת הנדסה ו-תאג"ד.

קבל הודאה לבצע סיודים ותצפיות בהתאם שבין פלוגת הסיווד ובין גודוד 89. הכח

השתלט על אזור צחצוח מול מעוז כרצ'ר.

את הקו באזור ציד המתלה התזיקה חטיבה 401. תנועה ל-גדמ"ע השאירה את

גודוד 52 בסד"כ של 20 טנקים. שחפש את הגזרה באזור נרצה. שאר הכוחות נשארו במקומו

גודוד 202 צנהנים ממוגבר בפל' טנקים ערוך באזור פהק. את מעברי הגידי והמתלה

מתזיקים כוחות מ-בה"ד 1 (בשני המיצרים) גודוד חרמ"ש 121 ועוד פלוגת טנקים שרמן

מוצב בפתחה המערבית של המתלה בעתוהה. גודוד יוצאי הסירות שן חטיבה 317 באזור

ש/נ של המתלה גד' חי"מ 962 במיצר המתלה, גודוד חה"ן 601 בפתחה המתלה בכוננות

לתזוזה לגדמ"ע וכל האגד הארטיילרי ערוך במקומו. סה"כ טנקים שנשארו בגזרת כח

גרנ"יה היה 78 טנקים.

המאמצים העיקריים שבוצעו, בימים הבאים, ע"י כח גרנ"יס החרכוז סביב כבוש מו

מעוז כרצ'ר. הרצון של הפיקוד ושל מפקד הכח היה להכניע את המיצרים שהתכזרו

במעוז באמצעות לחץ פסיכולוגי ירי לעברם מה-גדמ"ע ע"י אוגדה 162 וכחורס. דזאת

כתוצאה מהמגעים של פלוגת הסיווד וכח אגמ"ן עם המעוז וההערכה כי במעוז יושב כח

מצרי קטן. גם כאשר בוצעו מאוחר יותר ההתקפות על המעוז, ההוראות היו לתקוף

בזהירות ולהמנע ככל האפשר מנמגעים. מנע האש הישיר הראשון עם "כרצ'ר" היה ביום

20 אוק' 73, כאשר כח יהודה התקרב למעוז לאחר שהשתלט על צחצוח. במשך כל אותו

יום התנהלו חלופי אש בין חיילי הכח לבין המצרים שבמוצ'ר. לפנות ערב, הצטרפה לכו

יהודה פלוגת ד' - טנקי שוט (שיחז עמה השתלט הכח על ג'כל ככיר. בשעות הלילה

הגיע כח של בה"ד 1 בפיקוד טא"ל אגמ"ן שכלל 50 לוחמים, 4 זחל"מים ו-נגמ"ש

החליף את כח יהודה. דס"נ יהודה דקל נע עם פלוגת חרמ"ש להצטרף לגודוד 121 לאבטח

הפתחה המתלה והשיאר את שאר הכוחות שהיו לו ח"פ כח אגמ"ן.

ניסיון ההתקפה הראשון על כרצ'ר נערך ב-21 אוק' 73. כח אגמ"ן שער עמדו

משעות הבוקר על ג' כל ככיר לכוון כרצו במקוד הוחלט לכבוש את המעוז לאור
שהתקבלו ידיעות ~~ממקורות~~ מהכוחות באזור כי נמצאדם בו 2 טנקים וכוח חי"ד
בגודל לא ידוע. ב-1200 נערכה קבוצה מקודם לכבוש כרצו. התכנית כללה החקפה
בשני צירי כאשר ה-פלט"ד על 2 נגמ"שים ועוד 6 שרמנים יתקפו מצפ' מזרח, כוח
אגמון ועוד 4 שוטנים יתקפו מדרום מזרח. בשעה 1600 חבר כח אגמון עם ה-פלט"ד ושניהם
התקדמו לעבר כרצו. בסווח 1500 מ' מכרצו נפתחה עליהם אש טנקים וטילים חזקה
וטנק שרמן של הכח נפגע. בשעה 1800 החל כח אגמון בהתקפה לעבר כרצו בחפ"ד אלו
טנקים ארטילריה ואו"ר. הכח התקדם לעבר המעוז, ובסווח כ-200 מ' עלה על שדה
מוקשים שהונח ע"י כוחותינו וכן על מוקשים שהמצרים הניחו מטביב לטנקי טי-62 ה
פגועים. לכה נמנעו 2 זחל"מים ו-נגמ"ש. הכח ירד מכלי הדככ והתקדם רגליה. קודמה
מח' שוטנים לסירוע לכה. אחד מהטנקים עלה על מוקש. סא"ל אגמון דווח ל-מח"ט 875 על
המצב. ה-מח"ט שהגיע באותה עת לאזור זהה 12 טנקורי טנקי ט-62 על המעוז החליט
להפסיק את ההתקפה לדחותה למחרת והורה לכה להערך מטביב לכרצו.
במקביל להתקפות על מעוז כרצו נערכו תכנונים לכבוש ערפה ב-22 אוק' 73
ע"י כוחות חטיבה 875 שיתקפו אותה מצפון. הובטחה תגבורת של 50 שרמנים שיגיעו
מכה ששון (חטיבה 11) ובסירוע מטביב של ח"א. וזאת במקביל להתקדמות כוחותינו
כגדמ"ע, כמגמה לחבור עם כוחות אוגדה 162. אך הדבר לא יצא לפועל.
ההתקפה השניה על כרצו נערכה ב-22 אוק' 73. ב-1200 הגיע ה-מח"ט לכה והבויה
לאגמון לכבוש את כרצו היות שהפסקת האש מתקדבה. הכוחות שהוקצו להתקפה כללו 8 טנקי
שוט ו-6 טנקי שרמן שיאבטחו את האגמים. פצחו עמדות בכרצו וימנעו קבטנקים הנמצאים,
שט. הכוחות המסתערים יכללו פל' הרמ"ש, כח אגמון והפלט"ד. לאחר הפצצה שנמשכה כ-5
שעות והפגזת המעוז ע"י ארטילריה החלה ההתקפה בשעה 1400. הטנקים שהתקדמו לעבר

המעוז השמידור כ-10 טנקים מצריים שעדיין היו פעילים על המעוז לכוחותינו נמנעו

4 טנקים - 3 ע"י טילים ואחד ע"י פגז של טנק ט-62. כוחות ה-דח"מ"ש שהתקדמו

נחקלו באש נ"ט. חזקה ו-נגמ"ש אחד נפגע. ה-מח"ט דיווח על המצב למפ"כ כח גרנית וקבל

אסור להפסיק את ההתקפה. הוא הורה לסגוד מסביב על כווצר ולמנוע תנועה מהמעוז ואלין

לחזיק את ג'בל כביר ואת מעוז חרובה. הכוחות נערכו מסביב כווצר והניחו תגורות

מוקשים לפמניעת הנרעה האויב. סא"ל אגמון קבל את המקור על הגזרה תחת מקודו השארן

כה בה"ד 1, פלוגה חרמ"ש פלוגה טנקי שדמן, כחת מרגמות 81 מ"מ, מחלקת חבלה, פלס"ד

ו-אג"ד.

במשך תקופת קיום כח גרנית (18-23 אוק' 73) לא נעשו שנויים סדתיים בקרי

הגזרת החזית של הכח. נערכו חלופי אש ארטילריים ולעיתים חלופי אש של טנקים בטורוויים

ארוכים עם כוחות לארמיה 3 שמדי פעם ניסו לזחול קדימה. הפצצה ח"א הישראלית על

ארמיה 3 הלכו וגברו ככל שהושמדו יותר בסיסי טילים בגדמ"ז וביום ה-23 קאוק' היה

יום השיא של גיחות תקיפה ח"א על ארמיה 3. כח גרנית עסק בעיקר בכנין הכח והגדלת

מסגרות ובעיקר הגדלת מספר הטנקים שעמדו לרשותו. יש לציין במיוחד את בנינו של

גדוד 104 שרטים מחדש על בסיס פלוגה ר' שאת המקור עליו קבל סא"ל משה גל. שהחל

מה-23 אוק' קבל גם את המקור על הגזרה והכוחות שהחזיק בה סא"ל אגמון. גדוד 104

נערך על ציר כרדניקה למניעת הנרעה לאויב צפונה וסא"ל אגמון נקרא חזרה להצטרף

לכה"ד 1.

כוחות בה"ד 1 שהחזיקו בתחילת המלחמה בעוצמה דר גדודית את מיצרי המתלה

והגידו הלכו והצטמצמו בעקבות הוצאתם ההדרגתית של כוחות שונים וצרופים לכוחות

הלוחמים בחזית הסינית ובגדמ"ע. ובמקום נערכו כוחות חרמ"ש ח"מ וכוחות מאולתרים

אחרים.

ב-23 אוק' חלו שנויים הערכות הטנקים של כח גרנייה כתוצאה מהוצאתם של

21 טנקי קמג"ח של גדוד 52 מציר המתלה לגדמ"ע (שם הם שמשו כעתודה פקודית

עד לסיים המלחמה). מהגדוד נשארו 2 שוטים אליהם צורפו 15 שרמנים מגדוד 129

שהיו ערוכים בציר הגידי. בפחתח המתלה נשארו 11 שרמנים בעתודה ושמשו כעתודה

בציר הגידי נשארו 15 שרמנים, בציר כרוניקה 25 שוטים ובציר יורה 5 שוטים.

הפגזה על הגזרה הדרומית של האמצעמ"ז מעתה ואילך נשענה יותר על סיוע ארטילרי

ואירי מסיבי למקרה שהמצרים יצאו בהתקפה מרוכזה במקום כל שהוא.

עם התקרב מועד הפסקת האש בלילה 24-23 אוק' 73, הורה מפקד פקוד הדרום

בשעות אחריה"צ, למפקד כח גרנייה לעשות הכנות לכבוש אומח עוזבאי אגודמית ומכוד.

באזור היתה מחומרת ומבוצרת הטיבה ממרכנת מצרית מתוגברת בטנקים ב-נ"ט. לצורך

כבוש המערך הזה התוכננה התקפה מתואמת של כוחות מפקוד הדרום מפקוד אל"מ אברהם

ברעם 20 טנקי שוט של גדוד 104 שנת דרומה לעבר ציר יורה כדי להכניע את גדוד 202

לכצוע ההתקפה ממזרח. ובמידע ארטילרי וכך כוחות מפקוד מרש"ל, גדוד 25 טירננים

מפקוד טא"ל ריינברג, שאמר היה לתקוף מדרום.

חוך כדי בצוע נוהל הקרב, החקבל פקודה כי המבצע מבוטל וכי על הכוחות לחזור

למקומות הערכותם הקודמים.

מפקד כח גרנייה מלכתחילה לא היה מאושר מהתכנית, ההכנות נעשו בחופזה, והכוחות

שהוקצו לבצוע המשימה היו דליים ביחס לכוחות המצריים שהיו מחומרים ומאורגנים היטב

והיה צפוי שיהיו לכוחותינו נפגעים רבים. והיה חשש כי יש לכבוש את המתחם בכל

מחיר והשאיר את ההחלטה לשקול דעתו של מפקד כח גרנייה כשעה 2000 קבל אל"מ

ישראל גרנייה הודאה להתייב ב-הפ"ק פיק' הדרום בפני האלוף שם נודע לו כי בנו

נהרג בקרב וכי האלוף מנחם מירדן, מפקד אוגדה 440 מקבל את הפקוד על הכת. אל"מ

גרנייה שכנע את המפקדים שנוכחו במקום כי אין טעם בבצוע ההתקפה על המתחם ובכך בוטל

ההתקפה.

ביום ה-24 אוק' 73, הפסקת האש נכנסה לתוקפה, הכוחות שבגזדה הדרומית

של הגדמ"ז קבלו הודאה לחפוס שטחים קרובים ככל האפשר לכוחות המצריים שם יקבעו

גבולות הפסקת האש.

ההפצצה של ח"א נמשכו לעבר ברצל עד סביבות שעה 1200 והפגזות לעבר ריב מצרי עד

שעה 1400. מאז דאילך נמסקו חלופי האש עם המצרים והוחל בביצוע הצמידות סיוורים

ומאובים לשמירת הקו ובשקום הכוחות.

4/18/73
1301018

מלחמת יום הכיפורים

מהלכי אוגדה 252 מיום 19 אוק' 73 ועד 24 אוק' 73

שלב הצטייה בגדה המערבית של התעלה

ב-18 אוק' 73, התפצלו כוחות אוגדה 252. חלקם, במקור האלוף קלמן מגן שהחלו לגוע בשעות אחה"צ לקראת חצית הפשרים, כדי לעבור לגדה המערבית של התעלה ולהשתתף במתקפת הנגד שכבר החלו בה אוגדות 143 ו-162. יתר כוחות האוגדה נשארו בגדה המזרחית לחמשך בלימת הארמיה השלישית בגזרה הדרומית של התעלה. הכוחות שהוקצו להכימה בגדה המערבית של התעלה היו חט' 401, בהרכב 2 גדודי מג"ח (196 ו-46) שכללו כ-39 טנקים, וחט' 164 בהרכב 2 גדודי שוט, שכללו 4 טנקים. שאר הכוחות שהיו תחת פקוד האוגדה כללו את: חט' 875, גדוד טנקים מ-חט' 401, גדוד צנחנים 202, גדוד יוצאי סיירות מ-חט' 317, גדוד חרמ"ש 125, גדוד חי"מ 962, כח במסגרת של בה"ר 1, גדוד חה"ן 601 וכל כוחות החת"מ של האוגדה, נשארו בגדה המזרחית, הם אורגנו בכח אוגדתי אחר (כח גרניט) שכלל אוג' 440, וכללו בין השאר 78 טנקים. המפקדה העקרי של אוגדה 252 נשארה במקומה, עם הכוחות הנעים יצאו חפ"ש מצומצמים ובעקבותיהם קציני מטה ויחידות שרותים הכרחיים שכללו כוחות המוש אורגניים, אמלוגות המוש קדמיות, ודרגים.

מפקד חט' 875, אל"מ בירר, נפצע בצהרי אותו יום. מפקד האוגדה החליט לתת את המפקד על החטיבה למפקד חט' 164, אל"מ ברעם, ומאז ועד סוף המלחמה, מפקד על חט' 164 סגן מפקד האוגדה תא"ל הראל (פינקו).

חפ"ק האלוף הורכב מ-4 נגמ"שים (מפקד, מודיעין, א.א., קש"א) וכללית גלוח ל-חט' 401. חפ"ק חסון הורכב מ-8 נגמ"שים (סגן, מודיעין, סיוע), חטיבה 164 נעה לציר "כספי" 58 שם המתינה ל-חט' 401 שבאה מתמיצת דרך ציר "פוזם". הכוחות נעו לכונן מעוז לקקן דרך הדיונות מדרום ל"כשוף", בגלל שציר "עכביש" היה מופגזו וכוונן בלילה באזור לקקן. הדרגים נעו בצירים "מבדיל" - "עופרת" - "כרתיקה" "עכביש", בגלל אותה סיבה, מפקד האוגדה, סגנו ו-מח"ס 401 ירדו במשך הלילה לגשרים שהיו מופגזים וקבלו תדריך ממפקד הפשרים לגבי סדר הציותם.

עם שחר ה-19 אוק' 73, חצו שתי החטיבות את הפשרים. חט' 401 נעה לכבוש "מקצרה" ו-חט' 164 נעה לכבוש "צח". הקרב על "מקצרה" נמשך בין השעות 0900 עד 1200 כשגודר 195 תוקף ממזרח וגדוד 46 מן הצד הסנקים סגרו טווחים, אך על היעד היתה התנגדות חזקה כולל ירי ג"ס רב. חסנקים נאלצו להחליף עמדות, לחוות בסיס אש ולסייע בכך ל-חט' 217 מ-אוג' 162 להשיג את כבוש היעד. תוך כדי לחימה, התחילו כוחות אויב שכללו טנקים ו-חי"ר במזרחית הם נבלמו על ידי כוחות שלחמו באזור, במקביל, חטיבה 164 המתינה מן הצד באזור "ערל" לסייע אוירי כדי לתקוף את מתחם "צח". מתחם זה, הותקף כבר פעמיים על ידי כוחות ממזרחית אחרים ולא נפל.

משחתמה חסיוע האוירי, תקפה החטיבה בלעדיו כשגודר אחד תוקף מצפון והשני ממערב (מכוון "מקצרה"). המצרים הופתעו והיעד נכבש, למרות הפגזה ותקיפת מטוסים מצריים. עם גמר כבוש "צח" נעה חט' 164 לחניון לילה, מערבית לצומת "סקרנות" - "ודאות", לאחר שהשאירה ב"צח" מחלקת טנקים להחזקתה. עם גמר כבוש "מקצרה", קבלה חטיבה 401 הוראה להמשיך ולהתקדם מערבת בציר "סקרנות", בכוננה להשמיר בסיסי טילים. כהחלפת החלף לנעו בשעות אחר-צהריים ונחלצו בטנקים מצריים באזור "סקרנות" 47. בקרב שנערך שם נפגעו 11 טנקים מצריים ו-4 טנקים של המצרים. הנאי הקרב היו קשים בגלל כוון השמש, שסנוורה את עיני הלוחמים. החטיבה נתקף מנע מהטנקים המצריים והמשיכה במלוי משימתה, כולל ירי לעבר אנטנות של בסיס טילים וכן ~~השמדת~~ בסיס טילים גוסף.

לקראת ערב קבל גדוד 195 הוראה לתפוש את צומת "ויטמין" - "ודאות" ולהחליש את גדוד מ-חט' 460 שהנה שם. ~~החטיבה~~ ~~התחילה~~ ~~לפנות~~ ~~את~~ ~~האזור~~ ~~הזה~~ ~~בשעות~~ ~~הערב~~ ~~הראשונות~~ ~~של~~ ~~לילה~~ ~~השני~~ ~~ב-19~~ ~~אוק'~~ ~~73~~. ~~החטיבה~~ ~~164~~ ~~התחילה~~ ~~לפנות~~ ~~את~~ ~~האזור~~ ~~הזה~~ ~~בשעות~~ ~~הערב~~ ~~הראשונות~~ ~~של~~ ~~לילה~~ ~~השני~~ ~~ב-19~~ ~~אוק'~~ ~~73~~. ~~החטיבה~~ ~~164~~ ~~התחילה~~ ~~לפנות~~ ~~את~~ ~~האזור~~ ~~הזה~~ ~~בשעות~~ ~~הערב~~ ~~הראשונות~~ ~~של~~ ~~לילה~~ ~~השני~~ ~~ב-19~~ ~~אוק'~~ ~~73~~.

(כ-20 אוק') בשעות הבוקר חודלקו וחומשו הטנקים באזור "מקצרה", לראשונה מאז שהאוגדה חצתה את התעלה. הדרגים של האוגדה החלו לעבור את התעלה בשחר ה-20 לאוק', לאחר שחלו עקובים במעברם בגלל הפגזות. לאחר המלוי, נעו כוחות האוגדה דרומה בציר "וראדת" ונערכו לחניית לילה ב"פרח" 5717, מול המחניים "מצפת" ו"ברלונדה", שהיו תפוסים על ידי המצרים. חטיבה 401 ערכה במשך היום קרב שב"ש נגד טנקים מצריים. בצהרי אותו יום, כבשה מלוגה מחטיבה 164 את שדה תעופה פאיד.

החלטות
 חטיבה 401
 חטיבה 164

~~ב-20 אוק' 782~~ כוחות מסייעים לאוגדה, גדוד ח"ט פ (175 מ"מ) היה הגדוד הראשון שהצטרף לאוגדה ובמשך הימים הבאים הצטרפו גדודי ח"ט מ נוספים. יש לציין שבשלב זה הסיוע העיקרי שכוחות האוגדה קבלו היה סיוע אוירי, בעיקר על ידי מגיעת מטוסים מצריים מלהחקיף, עריכת קרבות אויריים נגדם והפלתם. חטיבה 401 ערכה במשך היום קרב שב"ש נגד טנקים מצריים. בצהרי אותו יום, כבשה מלוגה מחטיבה 164 את שדה תעופה פאיד.

במשך כל יום ה-21 אוק', האוגדה היתה ערוכה מול מתחמי "מצפת" ו"ברלונדה". חטיבה 401 נחלה חלופי אש אנטנסיביים עם כוחות מצריים שהיו ערוכים עליהם, תוך כדי חילופי עמדות. חטיבה 164 היתה ערוכה באזור ~~חטיבה 164~~ גדוד 46 מ-חט' 401 התקדם עד מצפת 2 ובלם כלמי מערב. שאר כוחות האוגדה נערכו לחניית לילה באזור "פרח" 5717 ללילה נוסף.

בשחר ה-22 אוק', יצאת חט' 164 מאזור "פרח" 5717 ונעה דרום מזרחית על הצירים "עברה" "סריה" ו"עריש" עד ציר "עשור". בצומת "עריש" - "עשור" עברה החטיבה את החסימה שהציבה שם חט' 217, מאגד 100, נעה מערבה וכבשה את הפרחים 5321, 5320 ("עוית") ו-5220. החטיבה התקדמה עד "עשור" 59 שם הציבה חסימה כלפי מערב ושלחה שתי מחלקות טנקים דרומה, בציר "עריש" ותפסה את "סרג" 72 (ק"מ 101).

חטיבה המסיכה בתנועתה בציר "עשור", בכונן מזרח והשמידה טנקים מצריים שצרו על כוחות מ-חט' 217 בפרח 5121, וחגיעה עד צומת "עקל", שם צוותה לחזור ולחדר ב"עשור" (מרח 5220). בשלב זה הצטרפה לחימת האוגדה חטיבה 179, בהרכב גדוד 98 שוט ומפקדה החטיבה. החטיבה זו צלחה לעבר ~~ב-20 אוק'~~ את התעלה לאחר שהשתתפה בקרבות ברמת הגולן. היא נעה בצירים "טסט" - "סקרנות" - "וראדת" "ויטמין" - "סריה" - "עשור", בדרכה תפסה את "מצילה" ואת "עובדה" וירדה בציר "עקל" עד "עקל" 70 ונערכה שם לחניית בליל 22/23 אוק'. חטיבה 401 נשארה גם ביום זה במצפית והחלה קרבות טנקים בטווחים ארוכים. גדוד 601 ח"ט שהצטרף יומיים לפני כן לכוחות האוגדה, לחם כח"מ"ש נגד כח מצרי נטוג באזור "סרג" 75, חבל בעמודי השמל ומוצץ מנוף נמט באזור סרג 74.

52 בד"ר 23 אוק' 782, החזיקו מעמד למרות שמפקד הכח (חטיבה) נהרג. כח מחט' 164 ופל' מחט' 401 נעו בציר "עריש" דרומה לתגבור, הן פרצו חסימה של כח חי"ר מצרי באזור "פרח" 5121 והתחברו לחסימה ב"סרג" 72. 72 (במקום סרג' ירון) חטיבה 164 נעה באותו זמן וכבשה את ה"פרחים" 5519 ו-5420, אול' ברלונדה. חטיבה 179 המסיכה לחסום את צומת "עקל" - "חבית" בפני כוחות מצריים נסוגים מאזור האנט, גדוד 46 שחנה במשך היומיים האחרונים באזור "פרח" 5717 ונע בציר "עשור" לצומת "עקל" - "עקש" ונשארה בחמתה על ציר "עקש" בתכנון להתקפה הלילית. 75 (כח) הוא נמצא לחיבור חטיבה 46.

עם השכה, נערכה התקפה לילה אוגדתית בטאמץ אחד. בהרכב חט' 164 (מלוגה ממנה השארה בחסימת "סרג") חט' 401 ו-חט' 179, תנועה דרומה לעבר ציר "סרג" עלו על הציר בסביבות השעה 232000.

תל"ד 164 סעיף א' מ"ח"א והש"י והש"י חסימה 82 בס"ד 82
(תל"ד 175 זכ"א ח"א 175 מע"ב ותל"ד 164 בס"ד)
האוצרה

נעה על ציר "סרג" מזרחה עם אורות מלאים ובמהירות מירכית, חוץ כדי הנועת, הם השמידה שיירות

מצריות וכוחות אויב קטנים. הכוחות הגיעו עד ציר "מרפק" ובציר זה נעו דרומה והגיעו לערבה ב-232330

לאחר תאוס ומעבר דרך עם כוחות אוגדה 162, תל"ד 164 מע"ב א' חסימה 164 בס"ד 82
ש"א י"א סעיף 175 נ"א ח"א 175 מע"ב א' חסימה 164 בס"ד 82
א' ש"ח, חסימה 175 מע"ב א' חסימה 164 בס"ד 82

ב-24 אוק' 73, חסימה 179 צפונה במסגרת טהור האזור שנחפס עליידי כוחות האוגדה.

היא נעה על ציר "ראי" ככוון צפון-מערב ותשתלטה על צומת "עקל"- "סרג" לאחר כבוש מתחם חסימתי,
שהיה מוגן בתנט"ים רבים, חסימה 179 צפונה במסגרת טהור האזור שנחפס עליידי כוחות האוגדה.
בציר עקל וטהרו א"ת עד "עקל" 72. השלמת טהור המרחב שנכבש על ידי האוגדה ותפישת שבויים רבים
נעשה גם לאחר הפסקת האש וכל כח טהר את השטח בתתאם לחלוקת גזרות אחריות, חסימה 11, שכוחותיה
החלו לעבור לגדה המערבית של התעלה ב-23 אוק' 73, הצטרפה לאוגדה לאחרי הפסקת האש ונערכה להגנה

ב"א"ק ר"ב ח"א חסימה 179 צפונה במסגרת טהור האזור שנחפס עליידי כוחות האוגדה.

ס כ ו מ

אשלב זה, התקדמות האוגדה, הווה הרחבת ראש הגשר כלפי דרום חוץ בלימה כלפי מערב וטהור המרחב
שנכבש. האוגדה נעה דרומה, במקביל להתקדמות תכוחות של אוגדה 162, ועם סיום הקרבות יצבה קו
הגנה כלפי מערב ודרום במסגרת הכוחות שהחזיקו א"ת חסימה 179 צפונה במסגרת טהור האזור שנחפס עליידי כוחות האוגדה.

אוגדה 252 - הבלימה מה-8 עד ה-13 אוק' 738 אוק'

לאחר העברת חפ"ק האוגדה לאזור הפתחה המערבית של המתלה והתארגנותו בליל 7-8 אוק' 73, נסע מפקד האוגדה ל-חפ"ק הפיקוד בדבלה על מנת להציג את תכניותיו ולקבל הנחיות. בכוחות האוגדה היה להציע התקפה דו-אוגדתית על כוחות ארמיה 3 שכוחותיה חלשים מכוחות ארמיה 2 שבגזרה המרכזית והצפונית, מה גם שכוחותיה ב-גדמ"ז היו מאורגנים פחות טוב. תכנית ההתקפה כללה שני כוונות תקיפה - מצפון ומדרום, טהור ה-גדמ"ז וצליחה ל-גדמ"ע על הגשרים שהמצרים הקימו. ב-חפ"ק הפיקוד נדונה תכנית התקפה פקודית והוחלט כי תבוצע התקפה דו-אוגדתית מדורגת מצפון לדרום, כאשר אוגדה 162 תתקוף מאזור קנטרה דרומה עד מצמד ועם הצלחתה, תנוע אוגדה 143 מטסה על ציר הרוחב עד ציר הג'ידי, שם תפנה מערבה עד ציר ה-חח"מ ותתחיל לשם בתקיפה דרומה, במטרה להשמיד את כוחות ארמיה 3. על אוגדה 252 הוטל להמשיך בבלימה בגזרתה עד שכוחות אוגדה 143 יתחילו בהתקפה. לפי התכנית, כוחות אוגדה 252 עתידים היו לפנות את הצירים ושטחים בחזיתם למעבר כוחות אוגדה 143.

בין הקדמי בגזרת אחריות האוגדה המשיכה חטיבה 401, עדיין לבדה, כבלימת הכוחות המצריים כלפי מערב. היא לחמה ב-3 מסגרות גדודיות ששניים מהם החזיקו בצומות חשובות לאורך ציר ה-חח"מ והשלישי מאחור. גד' 46 בצומת ציר הג'ידי, גד' 195 בצומת ציר המתלה, וגדוד 52 מאחוריו באזור מאיד.

חטיבה 35 חיר"מ שהגיעה בליל 7-8 אוק' 73 לראס סוודר כללה את האפח"ט
 גדוד 890 ופלוגת הסיור. היא חוגברה ב-4 סנקי מג"ח ונערכה לחסימת התקדמות
 המצרים דרומה. גדוד 202 השייך לחטיבה, נע באוטובוסים במגמה לחבור עם
 החטיבה והגיע באותו לילה לרפידים, שם הוברר ל-מג"ד שלא יוכל לחבור עם
 החטיבה והופעל עצמאי ישירות ע"י האוגדה.

שני כוחות בה"ד 1 בעוצמה דו-פלוגתית כ"א, החזיקו את מיצרי המתלה
 והג'ידי והמשיכו בהתבצרותם שם. פלוגת ה-חרמ"ש של חטיבה 401 התארגנה
 לכוחות הסדירים שהיו ערוכים בבלימה ובהגנה, התקדמו כוחות המילואים
 לחבור האוגדה, שבחלקם הגיעו לרפידים בלילה 7-8 אוק' 73. כוחות קדמיים
 שלהם אף המשיכו בדרכם לעבר אזורי הערכות. חטיבה 875 ממוכנת שהיתה
 שייכת לאוגדה 143, הוכפפה לאוגדה 252. כוחותיה היו הראשונים שהגיעו
 לקו ההגנה של האוגדה. ב-080800 גדוד חרמ"ש 721 נערך "מאגרת",
 גדוד 89 חרמ"ש כ"מיקוש" וגדוד שרמנים 129 היה בדרכו לצומת "אוקראינה".
 חטיבה 164 סנקים, שהתרכזה במשך ליל 7-8 אוק' באזור רפידים, הוכפפה
 לאוגדה 252 והחלה ב-080700 בתנועה מערבה בציר "פדוי". גדוד 183 (27
 סנקים) לפניו וגדוד 104 (28 סנקים) מאחוריו. גדוד 106 נגרע מהחטיבה
 ונע בציר "פונדק" לטסה במטרה לשמש עתודה פקודית. חטיבה 274, שהתרכזה
 באזור רפידים והותה עתודה מטכ"לית החלה אף היא בתנועה מערבה בציר
 "פדוי".

חטיבה 401 שמנתה ב-7.10.25 טנקים תוגברה במשך הלילה בעוד כ-10 טנקים שהוחזרו לכשירות, ^{כוחות} שהד עתקים בחניוני לילה, החלו עם שחר להתקדם מערבה כדי ליצור מגע עם הכוחות המצריים וללחוץ אותם. בדר 46 התקדם על ציר הג' ידי תוך השמדת טנקי אויב, גדוד 195 ^{באזור} התקדם ^{באזור} על ציר המחלה לחלוץ טייס וגדוד 52 התקדם אל רכס קרת אל מורה ותפס עמדות בצירי "טיפון" ו"מאפר". הגדוד נחקל בטנקים מצריים דרומית לפוליגון" והשמיד 10 מהם.

במפקדה האוגדה היתה צפיה לכוחות אוגדה 143 שיבואו להתקיף את ארמיה שלוש, ונעשו הכנות לקראת שלוב כוחות האוגדה להמשך החקירה. ^{בשעה 1300} הגיע מפקד אוגדה 143 לצומת "אראינה" לשם הגיע גם רמ"ט אוגדה 252 והוחל בפנוי הצומת מכוחות ודרגים של חטיבה 875. גדודי חטיבה 401 שתפשו עמדות שולטות מזרחית לציר התעלה קבלו הוראה בשעה 1225 לנוע מזרחה לעבר ציר ה-חח"מ. נערכו באזור מצווה" (גד' 46), "פוליגון" (גד' 52) ו"נוצה" (גד' 195). דובר אז על כך שאוגדה 143 תטע בציר הרחב ותתקיף בציר המחלה וציר יורה.

אוגדה 143 שכוחותיה נכנסו בחלקם לגזרת האחריות של אוגדה 252, קבלה הוראה לחזור לעמדותיה מבלי לבצע את ההתקפה. שטחים חיוניים שפנתה אוגדה 252 בחזית למען התקפה זו, נחפשו בידי כוחות מצריים מתקדמים. גדוד 195 הדף התקפה מצרית מצומת טייפות ועטיפה עד שעה 1400. מעוז מפצח נפל באותה שעה בידי האויב.

כוחות המילואים המשיכו להתקדם לעבר אזורי הערכותם. גודד 875/89 השאיר
ב"מיקוש" פלוגת חרמ"ש ויצא ב-081200 לתפוס את צומת "אורליאנס". בשעה 1400
התרכזה חטיבה 274 באזור "צחקן". כוחות חטיבה 164 המשיכו בתנועתם מערבה
בציר "פורת". גודד 183 חפס ערות באזור "מצורה" ב-1700. גודד 401/46 שהיה
ערוך שם נע לצומת המחלקה בכביש הרוח להתארגנות הוא נסה לעבור דרומה בציר
ה-חח"מ אך נתקל באויב ונאלץ לנוע בציר פוררת. גודד 104 שנע בעקבות 183,
קבל הוראה ב-1930 לנתק עד בקרן 62. בתנועתו נתקל בטנקי אויב, השמיד 4
מהם, אך הופצץ ע"י מטוסינו ונאלץ לחזור לציר פוררת, שם התארגן ותפס
עמדות טוב בבקרן 62. גודד 875/129 הורכב³⁴ 2200 באזור צומת אוקראינה
ב-סד"כ של כ-30 שרמנים. הגודד מסר קודם לכן 4 טנקים ח"פ גד' 89, 4 טנקים
ח"פ גד' 121 ו-4 טנקים ח"פ חס' 401 לאבטחת הפתחה המערבית של המחלה.

1715

אג"מ/מה"ד/הטסוריה
73 11 27

סיכום כללי של מהלכי אוגדה 252 במלחמת יום הכיפורים*

את פעילותה של האוגדה 252 במסגרת מלחמת יום הכיפורים אפשר לחלק ל-3

שלבים:

- א. שלב קידום ההפתעה - 7/10-6/10.
- ב. שלב הבלימה - 18/10-8/10.
- ג. שלב מתקפת הנגד - 24/10-18/10.

א. שלב קידום ההפתעה 7/10-6/10

האוגדה הוותה כח משוריין סדיר ולפני פרוץ המלחמה כללה את החטיבות:
14, 401, 460 ואגד ארטילרי 209.

מ. אוגדה	-	אלוף אברהם מנדלר.
ס.מ. אוג'	-	ת.אלוף ברוך הראל.
ק. אנ"מ	-	סא"ל גדעון אבידור.
ק. מנצעים	-	רס"ן שאול אדלר.
ק. מנצעים	-	רס"ן סיני נסיס.
קס"ן	-	סא"ל חמיר יוסי.
ע. קס"ן	-	רס"ן של.
ק. קשר	-	סא"ל יעו ורד.
ע. ק. קשר	-	רס"ן עידו רטו.
ק. הנדסה	-	סא"ל יגאל וולף.
ק. אפסנאות	-	סא"ל חגי זהר.
ע. קה"פ	-	רס"ן אפרתי.
ק. אספקה	-	סא"ל יעקוב רובין.
ס. שליחות	-	רס"ן אריאל אשינגר.
ס. אגד ארטילרי	-	אל"מ יעקב ארז.
סגן מ. אגד ארטילרי	-	סא"ל אלכס גושליב.
ק. אב"מ אגד ארט'	-	רס"ן עודד שירה.
ק. רפואה	-	ר"מ מנחם לילינג.
חט' 14 טחט		

* רוב המהלכים המתוארים בכתבו ע"פ עדויותיו של תא"ל הראל (פינקו) סגן מפקד האוגדה כפי שניתנו לרס"ן עמוס צור וד"ר חגי ארליך וכן ע"פ דו"ח בכחב שלו. חמר רב נוסף בכתב ע"פ תאורי המחטי"ס של - 164 ו-179 מפקדי ציודים ופולוגות של חטיבות האוגדה, קציבי מנצעים של החטיבות ושל האוגדה מפקדי האגד הארטילרי, גדוד הקשר והרופא האוגדתי.

1716

96 סבקים.	-	מחל"ט אל"מ אמרון רשף	-	חט' 14
89 למקאט.	-	מח"ט אל"מ דן שומרון	-	חט' 401
44 "שוט".	-	מח"ט גבי עמיר	-	חט' 460

החל מראשית אוקטובר הוגברה הכוננות באוגדה עקב ידיעות על ריכוזי אויב והכנותיו שזרמו לפיקוד מתצפיות המעוזים ומתצפיות של האוגדה. ב-4.10 בשעה 0100 בקראו חילים להזרז מחופשות עקב פיגוע תצ"א שבוצע אותו יום. הוחל בהזזת החפסיים, חמוש וזרוד הסבקים וחיילי המילואים של חטבנה 460 (ביה"ס לשריון) בקראו להתייבב. ביום שני 5.10 נידונה במפקדת האוגדה ברפידים הפעלת התכנית ההגנתית "שובך יובים" והוחלט על כוננות ספיגה. מפקד האוגדה בפגש עם מפקדי החטיבות (כ"א לחוד) וקבל דיווחים על התארגנותם וכוננותם.

מערך כחותינו הסטוריים בסיוני מעה אפוא באופן כללי בערב יום הכפורים את חטיבה 275 (חטיבת בלוזה) בגזרה הצפונית, חטיבה 460 בגזרה המרכזית והדרומית, חטיבה 401 בעורף, ערוכה בביד תמאדה, וחטיבה 460 בשלבי התארגנות סופיים (ברפידים). האג"ד הארטילרי 209 היה פרוש עם 47 סוללות לרוב כל הגזרות. (ז"ז 402, 404, 175110) בכורך יום המלחמה סמל במפקדת האוגדה נוהל קבוצת פקודות לרעבון חוכנית "שובך יובים". נידונה אפשרות קידום חט' 14 על לקו ("שובך יובים קטן") או קידום וקידום חט' 401 במקביל ("שובך יובים גדול"). תוך כדי דיון בקרא מפקד האוגדה, האלוף מנדלר, לטלפון ומפי אלוף הפעור בודע לו כי המצרים יתקפו כפי הנראה ב-1800 ויש להיות ערכים ל"שובך יובים קטן" לשעה 1700. מפקדת האוגדה החליטה להקדים התערבות ל-1600 והמחסי"ם נשלחו ליחידותיהם. בצהריים, בסביבות 1200 נתנה פקודת כוננות ספיגה בעקבות ידיעה על אפשרות של חדירת מטוסים. (ז' 1200) בקרא מפקד הגדוד שבמעוזים למש"ס 275. במסר לו כי הסורים והמצרים יפתחו ב-1800 באש ארטילרית ועל מעוזים להיות ב-1700 בכוננות ספיגה ושהסבקים יתחברו למעוזים באותה שעה. המג"ד חרר מידית את 14 המעוזים הסמוכים בטלפון והוסיף להם הוראה להכוון גם לכוננות פשיטות עם חשיכה. הוא סיים את תדריכיו אליה בסביבות (13.30) עם קבלת פקודת כוננות הספיגה מהפיקוד העביר מפקד האוגדה פקודה ל"שובך יובים קטן". (ב-1340 בודע הדבר גם למג"ד המעוזים והוא הספיק להודיע זאת לכל אנשיו במעוזים והוזה לכבוס את התצפיות). בסביבות 1400 הופתעו מפקד האוגדה וסגנו ע"י התקפת אויב מצרית בדרכם לשפ"ק שלהם ברפידים.

עם פרוץ המתקפה המצרית קדמה חסיבה 14 את הסנקים שלה לקו המים בגזרה המרכזית. ב-061415 צוותה החסיבה העורפית 401 לבצע מבריק תמאדה דרך צירי "פרוי" - "פזום" להרוץ את המצרים בגזרה הדרומית אל קו המים ולחסום את מיצרי הג'זי והמיתלזה. חס' 460 בעה לסטה, משהתקבלו בשעות אחה"צ ידיעות מדאיגות ביותר על המצב בגזרה הצפונית צוותה חסיבה זאת לבצע לגזרה זאת. עם דמדומים תקפה 460 צפונה את המצרים באזורי המעוזים "מפרקת" ו"מילנו" וספגה אבידות קשות. גרוד שלה שהרחיק צפונה לכוון המעוז "בוזפשט" בפגע חמורות. חס' 401 הצליחה להגיע בגזרה הדרומית תוך כדי לחימה קשה ~~וצענה~~ עד לקו המים. מספר סנקים הצליחו לחבור עם חלק מהמעוזים ולפנות את פצועיהם אליהם.

עם הלילה נוצע מעדווחי חסיבות 460, 14 ו-401 כי סנקים שלנפוחברו לכל המעוזים המאושיים פרם "אורקל" ו"לחצנית" אך לא יכלו לחבור שנית עם מוצב המזח. הלחימה הקשה בעקר בחי"ר האויב שהפעיל טילי ב"ט שחקה את כח חסיבות האוגדה והסר"כ שלהם טעה סמוך לחצות הלילה הרבה פחות מחצי הכמות שהחלה בלחימה. בגזרה הצפונית דווחו 25 סנקים כשירים. במרכזית 41 ובדרומית כ-35. כוחותינו זכו לסיוע אוירי מופט בשל העדיפות שנתנה אז לחזית הסורית. יחידות האגד הארטיילרי 200 העסיקו באנטנסיות סטרות שזבתו גישרי האויב, רכוזי כוחותיו, אט על כוחותינו במעוזים וכו'.

בלילה 6/10-7/10 קבלה האוגדה מהפקוד הודאה להכונן למחרת להתקפת בגד שלבו (תכנית "צעניה") ע"י כוחות המילואים המתארגנים במסגרת אוגדה 162. התכנית הוזנחה לבזכח החמרת המצב לפחות.

עם בוקר ה-7/10 החל לחץ מצרי כבד כתוצאה מהזרמה מסיבית של כוחותיהם על הגשרים בתעלה. סד"כ השריון שתוגבר קלות במשך הלילה ע"י הכשרת חלק מהסנקים הפצועים, החל להשתתף טוב ^{בהמשך} במשך הבוקר וכוחותינו כולל סוללות ארטילריה החלו בנסיגה להפרכות בקו דרך החת"ם. חלק מהמעוזים הצליחו להתפנות באמתו שלב אך כללית נאו כוחותינו שט במצור ומספורם יצא ממסגרת פעולות אוגדה 252. עם ערב יוצב הקו החדש כללית לאורך כל החזית. אבידות בנפש של כוחות האוגדה כתום 2 ימי הלחימה הראשונים היו (ע"פ סכום זמני): 82 הרוגים, 2 פצועים אנושות, 33 פצועים קשה, 71 פצועים בינוני ו-143 פצועים קל.

1718

עם התייבשות כוחות הפילואיס תם תפקידה של אוגדה 252 כאחראית על כל חזית התעלה. בצהרי ה-7/10 קבלה אוגדה 162 את האחריות על הגזרה הצפונית ואוגדה 143 את הגזרה המרכזית. החטיבות וכוחות אחרים של 252 שפעלו בגזרות אלה (חט' 460 וחט' 14) עברו ת"פ אוגדות אלה. חט' 252 קבלה את האחריות לגזרה הדרומית.

ב. שלב הלחמה

לאחר קבלת האחריות על הגזרה הדרומית דלג החט"ק של האוגדה בלילה שבין 7/10/73 ל-8/10/73 מרפודים למיתלה. המשימה שהוטלה עליה מטעם הפיקוד היתה לבלום את הכוחות המצריים בקו עיון מוסא - מיתלה - ג'ידי עד צפונה ל"בוצר". כתחליף לחטיבותיה שפעלו בגזרות אחרות ונתגבורת קבלה האוגדה (בנוסף לחט' 401 שלה שנשארה בגזרה) את החטיבות 164 (שוטיים) 274 ("שירניים") חט' 875 (שהגיעה בלילה 8/10-9/10), את חטיבת הצנחנים 35, כח בה"ד 1 וגדודי ארטילריה נוספים. כאופוז כללי ביותר בערכו כוחות האוגדה לבלימה עם הסדר הנאז חט' 35 כראס סודאר (עם גד' 890).

חט' 401 עם גדוד 202 של חט' 35 וכח בה"ד 1 במיצוי המיתלה והג'ידי. חט' 164 על ציר "דרך החתם" - "פוררת" (אזור "סנטימנט" - קומנדו 3/4) היומיים הראשוניים של הבלימה שהם בעצם עם ימי התארגנות הכוחות, 8/10-9/10 עמדו עציין בסמוך לחץ מצרי. דבר שהתבטא בכמות אבידות האוגדה ביומיים אלה (שוב, ע"פ סכום זמני): 30 חרוגים, 45 בעדרים, 12 פצועים אנושות, 40 פצועים קשה, 34 פצועים ניבובי, 120 פצועים קל.

במשך 10 הימים שבין 8/10 ל-18/10 יוצב קו חזית סטאטי בקו שתואר לעיל, לאורכו של קו זה התנהלו קרבות אש בלתי פוסקים תוך כדי התקדמויות ונסיגות בלתי משמעותיות של כוחותינו ולחימה בעקר בגד החי"ר המצרי. הטנקים ששלבו החליפו ביניהם עמדות ונהלו קרבות אש, עם רוב אצבי מות, הארטילריה העסיקה את מטרותיה וסייעה לטנקים בשבוי עמדותיהם. במשך המלחמה ירה האגד הארם²⁰⁹ של האוגדה כ-80000 פגז. סוללות האגד לא חצו את התעלה במשך ימי המלחמה כן שמרבית אש זאת נבכמה נורמל. ההבאה בשלב הבלימה. הצנחנים אבטחו חניוני לילה, החזיקו את צומת "נוה" "יורדה" (גד' 202) תגברו השריון במיצרים (בה"ד 2) ובלמו קוסגדו מצרי באזור ראס-סודאר ואבו-רודס. (גד' 890).

בשבת ה-13/10 ולאורך כל היום תקפו המצדים עם שריון וחי"ר בכל הגזרות. בגזרה הדרומית ספגה את הלחץ בעקר חטיבה 164 שבצומת החת"מ - "פורדת" (סנטמנט). היא השמידה שם כ-20 סנקי אויב וספגה נפגעים מרעמים. אותו יום בהרג מפקד האוגדה אלוף אבדהם מנדלר כאשר הבגמ"ש שלו ספג פגיעה ישירה. אלוף קלטן מגן תפס את מקומו.

למחרת ה-14/10 ביסה שריון וחי"ר מצרי להתקדם באזור המישור וואדי מבעוק. כוחות הצבאנים (202) והשריון (חט' 401) בסיוע הארט' השמידו את מרבית סנקי האויב (כ-22-23) וב-1030 ניתק המגע.

ב-16/10 וב-17/10 תקפו כוחות של חט' 164 את מתחם "עופרה" כהמסעה לפעולת הצליחה שבעשתה במקביל ע"י כוחות מאוג' 143. במשך הימים שבין 10/10 לגר אבידות כוחות האוגדה קלות יחסית (שוכן; ע"פ סכום זמני) 26 הרוגים, 1 פצוע אנוש, 46 פצועים קשה, 42 פצועים בינוני, ו-200 פצועים קל.

ג. שלב מתקפת הבגר

ב-18/10 החלו כוחות של האוגדה לנוע לקראת חצית הגשרים ב"מצמד" כדי לעבור לבצה המערבית ולהשתתף במתקפת הבגר שכבר החלו בה אוגרות 143 ו-162. הכוחות שהוקצו לפעולה זאת היו חט' 401 (בהרכב גדודי² "פגח" 195 ו-46) וחט' 164 (בהרכב 2 גדודי "שום"). שאר כוחות האוגדה אשר סבו 76 סנקים וכן כל הארט' בשאר בגדה המזרחית ואורגנו בכח אוגדתי אחר (כח "גרניט"). כיוון שאל"ם בידו, מפקד חט' 875 בפצע בצהרי אותו יום החלים מפקד האוגדה לתת חטיבה זאת בידו של אל"ם ברעם מפקד חט' 164 יציא ת"ל הראל (פינקו).

חפ"ק מפקד האוגדה אלוף מגן, הורכב מ-4 בגמשים וכללית בלוח לחט' 401 ושל סגנו מ-3 בגמשי"ם. חט' 164 בעה לציר "בטפי" 55 שם המטיבה ל-401 שבאה מהמיצרים דרך ציר "פזום". כיוון שציר "עכביש" היה מופגז בעו הכוחות לכונן "לקקן" דרך הדינבות מדרום ל"כשוף" וחבו כלילה באזור "לקקן". מפקד האוגדה סגנו ומחט' 401 ירדו במשך הלילה לגשרים (המופגזים) וקבלו תדריך ממפקד הגשרים לגבי סדר חציתם. עם שחר של ה-19/10 חצו 2 החטיבות את הגשרים כשמת' 401 בעה לכיבוש "מקצה" ו-164 לכיבוש "צח". הקרב על "מקצה" נמשך בין השעות 0900-1200 כשגדוד 195 מוקם ממזרח ו-46 ממערב. בשלב זה סגרו הסנקים טפוחים אך ספגו אש ז.ס. עזה ובאלצו לחלץ עצמם.

ממזב זה סיעו גדודי 401 לחט' 217 (מאוג' 162) לקחת את היעד.
 במקביל המתינה חט' 164 באזור "ערל" לסיוע אוירי כדי לתקוף את מתחם "צח".
 (מתחם זה בתקף כבר ע"י כוחות מאוג' ולא נפל). משהתממה הסיוע האוירי תקפה
 החטיבה בלעדיו כשגדוד אחד תוקף מצפון ושני ממערב (מכוון "מקצרה"). דבר זה
 הפתיע את המצרים. היעד נשטף פעמיים והושארה בו מחלקה. עם גמר כבוש "צח" נעה
 164 לחניון לילה מערבית לצומת "סקרנות" ו"וצאות".

במשך הלילה והבוקר של 20/10 תוספקו ותורלקו כוחות האוגדה באזור "מקצרה"
 ובמשך ~~הלילה והבוקר של 20/10~~ נציר "ודאות" עד לצומת "ורשמין" שם חנו בפרח 5717 מול
 2. הסתחמים המצרים "מצנפת" ו"בולוניה". כאז תוגבר הכח בגד' הארט' 782 (תותחי
 175 מ"מ). בהמשך הלחימה הצטרפו גדודי ארט' בוספים (מפקד האגד הארט' 209 יצא
 עם הכוחות הצולחים ולחם מבגמ"ש מפקד האוגדה). יחד עם זאת יצויין כי הכוחות
 נהנו בשלב זה מסיוע אוירי יותר מאשר מסיוע ארט' לרי.

במשך כל יום ה' 21/10 חנתה האוגדה מול מוצבי "מצנפת" ו"בולוניה" כשהיא
 מנהלת עמם חילופי אש אינטנסיביים תוך כדי חילופי עמדות. הסיוע האוירי הגיע
 רק עם צרב. גדוד של חט' 164 (46) התקדם עד "מצנפת 2" ובלם כלפי מערב. שאר כוחות
 האוגדה חנו ללילה טוב ב"פרח 5717".

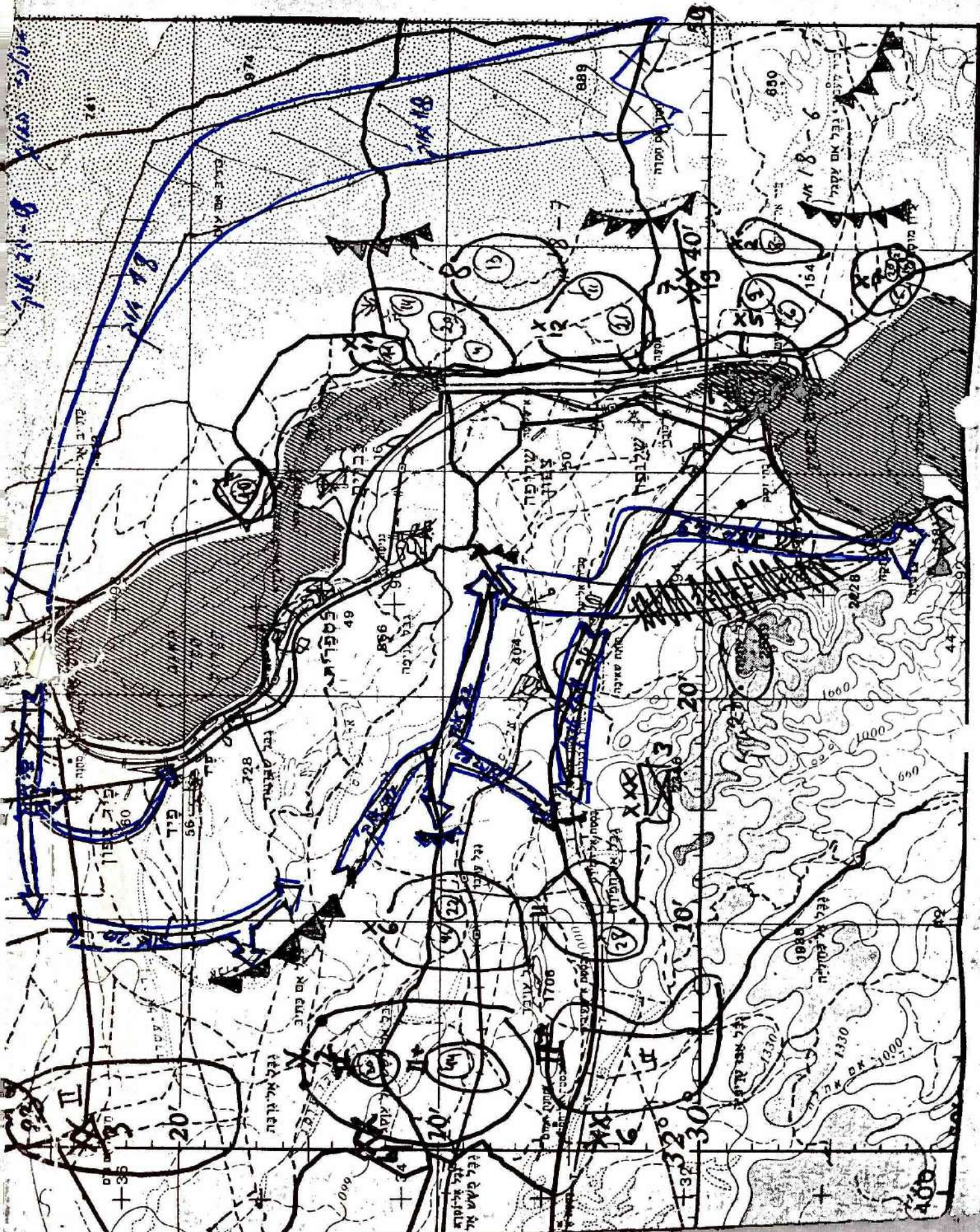
עם שחר יצאה חט' 164 מאזור פרח 5717 ונעה דרומה-מזרח על צירי "עברה"
 "סריה" ו"עריש" עד ציר "עשור". בצומת "עריש" "עשור" יצרה החטיבה קשר עם חט'
 217 (אוג' 162) שחטמה שם לכונן מערב. החטיבה עברה את החסימה מערבה וכבשה את
 ה"פרחים" 5321 ו-5320 ("עוית") את פרח 5220 והתקדמה עד "עשור 59". בשעות
 אחה"צ צוותה החטיבה להשאר בחסימה ב"עשור 59" ולשלח דרומה כח, בהמשך ציר "עריש"
 כדי לתפס את סרג' 72. (ק"מ 101). 2 מחלקות ש סנקים ירדו ב"עריש" ותפסו את הצומת.
 עם השארת החסימה ב"עשור 59" נע עקר כחה של חט' 164 על ציר "עשור" מזרחה ונהלה קרב ענ
 סנקי אויב ב"עשור 63 (היו אלה כוחות שצרו על כוחות חט' 217 שלבו בפרח 5121).
 לאחר השמדת סנקים אלה נעה החטיבה מזרחה עד סמוך לצממם "עקל" אך צוותה לחזור
 ל"עשור" 61 (פרח 5220). החזרתה של חט' 164 מערבה נציר "עשור" הייתה קשורה (קרוב
 לוודאי) עם התקדמותה של חט' 179. חטיבה זאת ("שוטיס") ירדה דרומה לאחר קרבנות
 מרגם ברמת הגולן וסופחה עתה לכוחות אוגדה 252. בהרכב גדוד אחד (96) והמפקדה
 צלחה החטיבה את הגשרים ב-22/10 וירדה בצירים "סמט" - "סקרנות" ו"וצאות" - "ורשמין"
 "סריה" - "עשור". נציר "עשור" התקדמה עם ערב מזרחה לצומת "עקל" וירדה ב"עקל"
 דרומה לחנות ללילה ב"עקל 70".

ביום ה-23/10 נ-0900 תקפו המצרים את 2 המחלקות מס' 164 שחסמו את סרג' 72.
הכת החזיק מעמד אם כי מפקדו (מג"ד) נהרג. כח חי"ר מצרי חסם את ציר "ערד"ש"
ב"פרח 5121". כח של חס' 164 יחד עם פלוגה ט-401 ירדו בציר תוך אש וחברו
לחסימה ב"סרג" 72.

כל אותו יום חסמה חס' 179 כלפי מזרח את צומת "ע"קל" - "חבית" (מפני כוחות
מצריים שבסוגו מאזור האגם) ואילו גדוד 46 של חס' 401 שחנה כאמור ביומיים
האחרונים ב"פרח" 5717 (לחסום מול "מצנפת") החל בתנועה לקראת פעולת הלילה האוגדתית
המתוכננת. הגדוד ירד לדרך "עשור" לצומת "עקל-עקש" וב"עקש" 75 המתיז.

עם חשכה נעו כוחות האוגדה, בהרכב חסיבות 179, גדוד ט-169 ו-401 ממקומותיהן
דרומה לעבר ציר "סרג". עלט פקודות מתואמות של מפקד האוגדה עלו הכוחות בזה אחר
זה על הציר (בסביבות 232000) והחלו געים עליו מזרחה במהירות מירבית ואורות
מלאים. תוך כדי תנועה זאת הושמדו שיירות מצריות וכוחות קטנים אחרים בשטח
שהופקעו. הכוחות נעו מזרחה על "סרג" עד "מרפק" ובציר זה הדרימו והגיעו לעדביה
ב-232330. ב-24/10 חזרו כוחות של חס' 179 על ציר "ראו" בכיוון מע'-צפ' והשתלטו
סופית על צומת המפתח "עקל"-סרג". תוך כדי השמדת 24 טנקי אויב. החטיבה תפסה
את "ראו" 70 וחסמה צפונה.

לאחר הפסקת האש (ועוד לפניה - חס' 11) קבלה האוגדה כוחות נוספים
שהשלימו את הערכותה בגזרתה.

8-18-18

8-18-18

8-18-18

8-18-18

761

8-18-18

728

720'

974

8-18-18

56

720'

889

8-18-18

404

720'

630

8-18-18-6

1700

32° 30'

154

8-18-18-6

1000

30'

44

8-18-18-6

1000

30'

2028

8-18-18-6

1000

30'

44

8-18-18-6

1000

30'

1000

8-18-18-6

1000

30'

1000

8-18-18-6

1000

30'

1000

8-18-18-6

1000

30'

1000

8-18-18-6

1000

30'

1000

8-18-18-6

1000

30'

1000

8-18-18-6

1000

30'

1000

8-18-18-6

1000

30'

1000

8-18-18-6

1000

30'

1000

8-18-18-6

1000

30'

1000

8-18-18-6

1000

30'

א. פסי אקט
המסדר לידעת הארץ
קצין חיגור ראשי/מסכ"ל

המסדר לידעת הארץ
קצין חיגור ראשי/מסכ"ל

מלחמת יום הכיפורים בחזית הדרום

מאת: יגאל בוטרימוביץ.

ניתן להבחין במהלך מלחמת יום הכיפורים בשני שלבים עיקריים:

שלב א' הוא שלב הגלימה של המליטה המצרית בין התאריכים 6-15/10.

שלב ב' הוא שלב העברת המלחמה לשטח האויב ממערב לתעלה בין התאריכים 15-25/10.

בכל שלב ניתן להבחין בכמה שלבי משנה.

בשלב א מאובחנים שלבי המשנה הבאים:-

- (1) עד תאריך 6/10, שעה 1400 - הכנות שני הצדדים למלחמה.
- (2) צליחת האויב את תעלת סואץ, בלימתו בקרבת התעלה, הופעת כוחות המילואים מ-6/10 שעה 1400 ועד בקר 8/10.
- (3) התקפת הנגד הפיקודית בתאריך 8/10.
- (4) קרבות הגלימה על הגבעות המערביות בציד חת"ם, מבוקרו של 9/10 ועד 14/10 ועד בכלל.

בשלב ב מאובחנים שלבי המשנה הבאים:-

- (1) צליחת תעלת סואץ מערבה ותפיסת ראש גשר, מבוקר 15/10 ועד לערבו של ה-18/10
- (2) ניצול הצליחה להרחבת ראש הגשר וכיתור הארמיה השלישית, מבוקר ה-19/10
- ו ועד 24/10 ועד בכלל.

תנאי שטח הלחימה בשלב א' של המלחמה

מערב סיבי מתחלק לשלוש רצועות אורך גאוגרפיות

1. רצועת הגדה המזרחית של התעלה.
2. רצועת המלחות הצפוניות וגבעות החול.
3. רצועת ים החולות הגדול והשטח הרמתי המבוטרי.

ש מ ר

ברצועת הגדה המזרחית ניתן להבחין בשתי רצועות משנהו - מזרחית ודרומית. הרצועה הצפונית מכוסה באבן מעט דק של חולות, מצויים בה מל ומ טובעניות ואגמים עונתיים. הרצועה הדרומית מכוסה בעיקרה שברי אבנים, מצויים בה קרקעות כרות הנעשות טובעניות לאחר גשם ופה ושם מצויים בה אבנים עונתיים. בדרומה מבוחרת הרצועה ע"י גחלי אבן. גובה הרצועה בכללותה מגיע עד לכמה עשרות מטרים מעפה"י ורוחבה מגיע לכ-10-6 ק"מ. היא בשלמת היטב מסוללת העפר שהקימו הישראלים בגדה המזרחית של תעלת סואץ ומאזור הנבעות המערביות המצויות מזרחית לה. תבאי הפבירות בוחים בה בדרך כלל, פרט למלחות ולסקומות המוצפים לפרקים.

רצועת המלחת הצפונית מצויה בין קנטרה שבדרום ובין הים התיכון בצפון. זוהי רצועת קרקע טובענית המוצפת ע"י מלחות קבועות ועונתיות. אין היא כשרה למעבר רכבן אלא במידה והוכשרה לכך דרך באמצעים מיוחדים. המבוצה אפשרית בה לכן ליהירות רגלים.

רצועת גבעות החול מצוייה מדרום לרצועת המלחות. היא בנויה מחולות בודדים המכסים סף צובריה קדומה יותר. הטופוגרפיה מתבלטת בצורת שני רכסים חוליין שכיוונם הכללי הוא מצפון לדרום. הרכס החולי המערבי גובהו בצפון כ-120-70 מטר מעפה"י ובדרום מגיע ל-200-150 מטר מעפה"י. הוא חולש על רצועת הגדו המזרחית ועל תעלת סואץ לכל אורכה. הרכס החולי המזרחי גובהו בצפון כ-150-100 מטר מעפה"י ובדרום הוא מתבוא לגובה של כ-250-200 מטר מעפה"י. הוא חולש על רכס החולות המערבי, הגמוך ממנו ועל כביש לרזה - טסה - ראס-סודד המצוי ממזרחו. למרות הכיסוי החולי של רכסים אלו ועמקי האורך שביניהם, ניתן לגדע בו ג-רק"ם ללא בעיות מיוחדות.

ים החולות הגדול משתרע ממזרח לרצועת המלחות הצפונית והגבעות החוליות הצפונית. זהו איזור חולי קשה למעבר לכל סוגי רכב, החוצץ בין מישורי טיבי הפנימיים לבין מרחב תעלת סואץ.

ש מ ר

ש מ ר

השטח הרמתי המבותר, מצוי מדרום לים החולות ודרכו עובדים כמה כנישים חשובים ביותר - 1. כניש רפידים - שטה, 2. כניש רפידים - צפון האגם המר הגדול (כניש החולות), 3. כניש ביר-תמזה - מעבר הגירי, 4. כניש נחל - מעבר המיתלה 5. דרך ואדי סודר, באזור זה אפשרויות התנופה של רק"ם מוגבלות לצירי הכנישים, או הדרכים והתנופה קשה בשטחים ללא כנישים ודרכים.

מעבר הכנישים במערב סיני

בהגדרה צנאית, כנישי אורך הם כנישים המוליכים לעבר קווי האויב, כנישי רוחב הם כנישים המקבילים לקווי האויב, בסיבי מצויים כנישי האורך החשובים הנאים -

1. בין צפוח בדוויל וים החולות הגדול עובר כניש אל-עריס - קנטרה.
2. בין רכסי הקימוס הצפוניים של סיבי ומצרים לים החולות הגדול עובר כניש ג'בל-ליבני - רפידים - שטה - איטמעליה.
3. מרפידים עובר דרך אזור החולות כניש מערבה לצפונם של האגם המר הגדול (כניש החולות).
4. במישורי סיבי הפנימיים ומדרום לרכסי הקימוס הצפוניים עובר כניש קוסימה - ביר אל-חסנה - ביר תמזה - מעבר הג'ירי (בשטח הרמתי המבותר) - דרום האגם המר הקטן.
5. במישורי סיבי הדרומיים עובר כניש נחל 8 מעבר המיתלה (בשטח ההררי המבותר) - מצפון לעיר טואץ.
6. דרך ואדי סודר המקשרת את ראס סודר ומישורי סיבי הפנימיים הדרומיים.

כנישים אלו נחצים או מסתיימים בשלשה כנישי רוחב עיקריים -

1. כניש תעלת סואץ המזרחי, העובר ברצועת הגדה המזרחית במקביל לתעלת סואץ וקרוב אליה. הוא קיטר את קו הפוזצנים הקדמיים.
2. כניש החת"ם שעובר ברצועת הגבעות המערבית לכל אורכה, לאורכו מוקד בדרך כלל קו התפוזים.
3. כניש בלוזה - צטטה - ראס סודר. הוא עובר בים החולות הגדול, ממזרח לרצועת הגבעות המזרחית וממערב לשטח הרמתי המבותר.

ש מ ר

כל הכבישים האלו חוצים את כבישי האורך שהוזכרו לעיל.
כז היו באיזור המערכה מספר כבישים אורכיים ורוחביים בעלי חשיבות
מקומית, אשר הקלו על מעבר הכוחות מבזדה לבזדה,
(אולי תזכיר את צרכי הביצוע ואת ציר סרטור ועבבים שלהם חשיבות רבה).

מרכז ומלחמה בשלב א'

(1) הכבות שני הצדדים למלחמה.

א הערכות האדיבונ-

המצויים הכיבון את מלחמת יום הכיפורים במשך תקופה ארוכה והרגילו צבא
במשך הזמן את צה"ל לכך שחלק ניכר ביותר של הצבא המצרי היה פרום במערכים
צפופים במסוך לקו המים של התעלה.
שתי ארמיות (מחנות) היו פרוסות ממערב לתעלה.
הארמיה השנייה החזיקה בקו תעלת סואץ בין חוף הים התיכון למרכז האגם המר הגדול.
הארמיה השלישית החזיקה בין תעלת סואץ ממרכז האגם המר הגדול ועד לערביה
טבמפרץ סואץ.

בקו החזית הראשון היו פרוסים כ-600 טנקים ובעומק מערכי שתי הארמיות היו
פרוסים בין כ-1000 טנקים צופפים.

המצרים הכיבו תכנית מתקפה שכללה שלשה שלבם עיקריים-1-

בשלב ראשון לצלוח את התעלה בחמישה אזורים ע"י 5 דיביזיות חי"ר ושדיון.

אחת כלל איזור ולהגיע לרצועת הגבעות המערביות וכביש החת"ם.

שלב זה כלל שלשה שלבי משנה-2 א. צליחת החי"ר את התעלה ותפיסת ראשי הגשר

ממזרח לתעלה. ב. התנסות בראשי הגשר והעברות הכוח המשוודיין למקום.

ג. כיבוש רצועת הגבעות המערביות וכביש החת"ם.

בשלב שני היו צריכים הכוחות המצריים להתבסס בקו הגבעות המערביות ולקדם

את התקפת הגבול של צה"ל.

בשלב שלישי היו צריכים הכוחות המצריים לפרוץ לעבר טסה, המיצרים ולכוון

ראש-סודר ודרכה אמצא להגיע למרחבי סיבי הפנימיים יותר ולמרחב שלמה.

ש מ ר

2. הערכות צ.ה.ל.

בצהרי 5/10 הועמדו כוחות צ.ה.ל. הסדירים נמכב כובנות ג, שהיבנו מכב

הכובנות לקראת מלחמה.

עו התעלה חולק לשלש גזרות משנה-

1) הגזרה הצפונית - בין חוף היס המיכון לקנטרה.

2) הגזרה המרכזית - סדרום לקנטרה ועד אזור האגמים המרים.

3) הגזרה הדרומית - מאזור האגמים המרים ועד למפרץ פואץ.

בהתאם לתכנית המסכ"לית לקידום פלישה מצרים פנקראה בשם ה"זמן "שובך ירונים",

הימה צריכה ארגון דיבי של מנדלר המתוכננת למפוס את כל הגזרות ולבלום את

האויב עד בוא כוחות מילואים. ארגון מנדלר כללה את החטיבות המטוריינות של

אמנון ורני, את החטמ"ר של פנחס רב-6/10 וגייעו אליה כוחות של חטיבת גבר.

הגזרה הצפונית איישו את המעוזים אנשי חטיבת המילואים הירושלמית ואנשי

פנחס. כן היה גודד טנקים של א חטיבת אמנון.

הגזרה המרכזית איישו את המעוזים אנשי חטיבת המילואים הירושלמית ו-בח"ל ?

כן היה גודד טנקים של חטיבת אמנון.

הגזרה הדרומית איישו את המעוזים מחלקת מילואים של החטיבה אלמ הירושלמית

ופלוגת בח"ל. כן היה גודד טנקים של חטיבת אמנון.

ברפידים הימה ערוכה חטיבת גבר ובביר תמדה הימה מרושה במערך אימונים חטיבת

השריון של דן.

במה"כ היו לפני מרוץ המלחמה כ-300 טנקים פרוסים בסמיכות לקו החזית.

ביום 6/10 בשעה 0700 הובהר למיקוד כי המלחמה עתידה לפרוץ בשעה 1800 באותו

יום. בהתאם לכך החלו להפוך לקראת הפלישה. בשעה 0832 ביתנה לאוגדם מנדלר

ויחידות צ.ה.ל. אחרות המקודה להתחיל בכצוע מכצע "שובך ירונים".

הערכות הכוחות הימה אסדרה להסתיים בשעה 1600 באותו יום. חטיבת אמנון הרלה

לפרוס יחידותיה בקדמת הקו הקדמי.

חטיבת גבר החלה לצוע טרפידים לפני טטה.

אחטיבת דן החלה לצוע סביר תמדה לעבר הגידי והגזרה המרכזית.

בעודף החלו בגיוס מערך המילואים של צ.ה.ל.

6/10 יום הביכורים - היום הראשון למלחמה.

בשעה 1400 החלה ההמבזה ארטילרית מסיבית על כל מעוזי המעלה ויעצורים אחרים במרחב התעלה. עשרות מטוסי חיל האוויר המצרי החלו לתקוף מתקנים שונים במרחב סיני. בין השאר הותקפו שדה התעופה של רפידים, מערכי סוללות תותחי ב.מ., בלוזה, שדה התעופה ומתקנים שונים בארפייר. כן טולי טיל אויר-קרקע מדגם "קלט" לעבר חל-אביב. כדי לשבש את הערכות צה"ל לגלימת ההתקפה המצרית החלו המצרים במשך היום להבחית כוחות קומנדו מסוקים, במקומות שונים בסיני. אפעילות זאת ארכה מספר ימים. בין השאר הונחתו אנשי קומנדו בחל-פרמה, דומני, באיזור המיצרים, וארי סודר, ראס סודר וא-סודר.

בשעה 1430 לאחר הרעשה ארטילרית במ מחצית השעה, החלו ראשוני החיילים המצריים למלוח את התעלה בסירות גומי ומאוחר יותר בעזרת רפסודות. הצליחה התבצעה כחמשה אזורים לאורך כל התעלה, שהיו בלתי מאובסחים ע"י מעוציגן? לכל ראש גשר הקצו המצרים דב" חי"ר אחת שעליה סופחה חטיבה משוריינת. החי"ר שצלה לראשונה קודם במהירות לעומק המערך הישראלי ברצועת הגדה המזרחית והמט. עמדותיו במרחק 3 - 2 ק"מ מקו המים. כך גתמסה סוללת העפר הגבוהה שבגנתה על-ידינו ועמדות הטנקים מהם ניתן היה לשלוט היטב על ריבנה של רצועת הגדה המזרחית ועל קו המים. החי"ר היה מצוייד בשפע טילי ג.מ. "סאגר" ובזוקות ד.מ.ב. במקומות צליחה שהיו קרובים למעוצים, הקצו המצרים כוחות מיוחדים שהחלו מיד בתקיפת המעוצים בעזרת חיפוי ארטילרי וירי טנקים ומילי ג.מ.

בד בבד עם צליחת החי"ר החלו המצרים בפעילות הנדסית גרחה להתקנת גשרים על התעלה ופיצוח סוללות העפר בגדה המזרחית, באמצעות זרזוקי מים, להעביר את השריון לתוך סיני.

כדי לקדם את המתקפה המצרית אצו הוזנק חיל-האוויר הישראלי למערכה, כאשר משימתו היא- "המתמדות פעילה בנלימת האויב עם כוחות היבשה".

רוב 120 הניחות שביצע חיל-האוויר המצרי באותו יום נתקלו במטוסיג'ו.
קרב אוויר קשה התפתח מעל אופיר וכו סבלו המצרים אבדות מרובות. לאחר
אותו קרב הם לא הצזו לחדור שבית למרחב אופיר, במהלכו של היום הושלו
18 מטוסי אויב ו-21 מסוקים שנשאו כדובס אנשי קוסג'ו. גוסף על הגנת
שמי סיבי מקף חיל-האוויר את ראשי הגפוד כדי לשנש את המהלך המקין של הצליחה, כמה
מטוסיג'ו אגדו ב-197 הניחות שביצע חיל-האוויר ביום הראשון למלחמה
בהזימ המצרית.

בשעה 1600 התגבר לפיקוד כי אין למעשה מאמץ צליחה עיקרי כלשהוא, אלא
שבכל מקום הצליחה היא זרחבת בשלב זה בראה היה לפיקוד כי המצג בגזרה
המרכזית והדרומית היגו שסיר, למרות הקרבות הקשים שניהלו היהדות
הסוגות כנגד הפולשים. לעומת זאת הלך המצב והחמיר בגזרה הצפונית,
גד' מ-חט' גבי בפיקודו הוסגה לעבר סוצב "מילנו" פול קנטרה, כדי לחבור
איגו ולהקל על מביג'ו. כוח שדיון גוסף הוסגה לעבר סוצב "בודפשט" שנמצא
על שרטון החוף מול פורט פראו. תוך פרק זמן קצר התגבר כי החבירה למעוזים
היא קשה ביותר. סילי ה-ג.ס. ובזוקרת ה-ר.פי.ג'י שנידי תחי"ד המצרי
סערו בטנקים רבים ושימקו אותם. טנקים אחרים נמקרו בדרכם למעוזים בגלל
מבאי שטח בלתי-נוחים ברצועת הגדה המזרחית. למרות זאת הצליחו טנקים
להגיע למעוזים. הלילה שבין ה-7-6 הצליחו טנקים של חט' גבי לחבור עם
מעוזי הגזרה הצפונית "מילנו" ו"מפרקת". בגזרה המרכזית הצליחו טנקים אל
חט' אטנון לחבור עם מעוזים אחרים. בגזרה הדרומית הגיעו כוחות חט' דןא
למעוזי הגזרה חלק מהטנקים הצליחו להכנס לתוך המעוזים והאחרים הגיעו
בסמוך אליהם ופעלו במשך הלילה כנגד כוחות צולחים.

הידיעות שהגיעו לפיקוד על הצלחות הטנקים בחבירתם עם המעוזים גיבשו את
הדעה כי אין לפנות בשלב זה את המעוזים.
חיל הים שהחל להפוך למצב החדות כנד בצהרי ה-5 להודש, קיים במשך היום
הראשון של המלחמה מעולת סטרול ומאדבים לאורך חוסי סיבי. בקרב ימי
שהתפתח בין סט"ילים ישראליים למצרים מול צנחת בדדוויל, הושמד סט"יל
מצרי מדגם "אוטא".

בראה שעד חצות הליל הצליחו המצרים בגזרת הארמיה ה-2 להעביר כ-20 גרודי חי"ר וקרוב ל-740 טנקים על הגשרים שהוקמו בשעות אחה"צ והערב. הארמיה ה-3 הצליחה להעביר כ-16 גרודי חי"ר, אולם לא הצליחה להתגבר על בעיית הבישור, לכן לא הועברו טנקים מצריים לצד המזרחי של התעלה ביום הראשון למלחמה, בגזרת הארמיה ה-3.

7/10 יום ראשון - היום השני למלחמה

בבוקרו של היום השני למלחמה התברר כי מצבה של אוג' מנדלר אינו שפיר. כ-50% מהטנקים של האוגדה יצאו מכלל שימוש בנסיונות החבירה למעוזים וכמלחמה על קו המים, בעיקר ע"י טילי הנ.ט. של החי"ר המצרי וטנקים מצריים שפעלו מעבר לתעלה. הקומנדו המצרי השתלט על הדרך למעוז "בודפשט" והצליח למנוע שני נסיונות חבירה למעוז של כוחותינו, אולם עוד לפני כן חברו 2 טנקים עם המעוז. כן הניח הקומנדו המצרי מארבים נכבשים בלוחה - דרומי.

יחידות ראשונות של אוג' הסילוואים של אדן הגיעו לבלוחה עם שחר ותוך כדי תנועתן אהן נתקלו במארבי הקומנדו. בסדרת קרבות קצרים וחריפים הצליחו לחטל את מארבי המצרים, "חלוצי" אוג' אדן תפסו את הגזרה הצפונית ובערכו בציר חת"ם, נחלצו לעזרת המעוזים שהתחילו להתפנות.

הפיצוי מהמעוזים היה כרוך לעתים אפואצא בקרבנות. מחוץ 44 הלוחמים שעזבו את אמצע "מילנו" הצליחו להגיע לשמחנו 28 לוחמים בלבד. לקראת הצהריים היה ברור שהמצב בכללותו קשה ושאין אפשרות מיידית לחבור למעוזים. הוחלט לייצב קו הגנה חדש בציר חת"ם, על רצועת הגבעות המערבית ולפנות את המעוזים שלא נסלו או התפנו בינתיים. כן החלו בתכנון המקפת הנגד הפיקודית.

אוג' שרון שבעה משעות הבוקר בציה המרכזי של טיניהחלה להגיע לאיזור המערכה בשעות הצהריים. צהריים עברו חס' השניון של טוביה וחיים את רפידים והמשיכו לעבר עטה והגזרה המרכזית, רעמה חס' דן. אוגדת מנדלר שעמדה עד כה לבדה בקרב בלימה קשה, המשיכה להחזיק שבגזרה הדרומית ולסלוס את המקפות האויב.

ש ט ו ר

חיל האויר הישראלי תקף פעם אחת ב-0700 את ראשי הגשר אוהצליה לשכט
 במקצת את המשך העברת הכוחות המצריים לגדה המזרחית בגלל המצב בחזית
 המורית הימה פעילות חיל האויר מצומצמת יחסית בחזית המצרית.
 ב-65 כוחות שביצע חיל האויר כמשך היום הותקפו גם שדות התעופה המצריים
 בבני סואץ, כוחמיה, ביר ערידה, סנשא, מצבורה, לקנא, שובראחית וג'נקלים.
 כן הותקפו במרחב שדואן - ראס זעפרנה כוחות אוי שרוכזו לקראת פלישה
 למרחב שלמה. בוסף על כך הותקפו סוללות טילי ג.מ. בפעולות אלו אנדו,
 מספר מטוסים.

בלילה שבין ה- 8 / 7 פשט חיל הים על מעגן מרטה ח' למאת ומיבע 3 ספינות
 אויב. כן צעד סימול בלתי פוסק באיזור הים תיכון.

בגלל הכוחות המצטיים שעדיין היו פרוסים במשך היום סול הארמיות ה-2
 וה-3 והפעילות המצומצמת של חיל האויר, הצליחו המצרים בעזרת הארמיה ה-2
 להעביר עוד 13 גדודי חי"ר ו-320 טנקים. בעזרת הארמיה ה-3 הצליחו המצרים להתגבר
 על בעיות הגישור ובמשך היום העבירו כ-350 טנקים ו-5 גדודי חי"ר. א כן
 הצליחו לקדם את כוחותיהם עד למרחק של כ-5 ק"מ מזרחה סקו התעלה.
 בלילה שבין ה-8-7 הסתיים ריכוז הכוחות של אוגדות אדן ושדון.
 קו ההגנה סופר והחלו ההכנות לקראת מתקפת צנא הנגד הפיקודית שהימה צריכה
 להתחיל בבוקרו של יום המחרת ה-8 לחודש.

8/10 יום שני - היום השלישי למלחמה.

בבוקרו של היום היתה פריסת המצרים בגדה המזרחית של התעלה כד-1-

1. אזור המלחום הצפוניים - כוחות חטיבה קומנדו.
2. מרחב קנטרה - דביז' חי"ר מ' 180 וחט' טנקים מס' 15.
3. מרחב פירדאן - דביז' חי"ר מס' 2 וחט' טנקים מס' 24.
4. מרחב איסמעליה - דביז' חי"ר מס' 16 וחט' טנקים.
5. באגמים המרים - דביז' חי"ר מס' 7 וחט' טנקים מס' 25.
6. במרחב סואץ - דביז' חי"ר מס' 19 וחט' טנקים מס' 3.

ש ט ו ר

עיקר המעילות המצריות התמקדה בהתנסות בראשי הגשר שהקימו. הם עסקו בהתחפרות, הבחת שדות מוקשים, התארגנות לקראת התקפת הנגד הישראלית הצפויה וכיוצא בזה. היות והם היו הסרים המפקה, ניתנה עדיפות עליונה במעבר על הגשרים לחומרי המפקה טובים.

בשעה 0800 החלה מתקפת הנגד הפיקודית. חט" המסוריינת של אהרון זרם הושאר במסגרת כח קלטן בצפון הגזרה, כדי לבלום את המצרים במרחב קנטרה. שאר כוחות אוג' אדן החלו בהסתארותם מצפון לדרום ומסורה למערב. חט" נסקה בעה מקנטרה בקרבת המעלה, חוץ הקפדה לא להכנס לסווח טילי ה-נ.ט. של החי"ר הממוקם על סוללות העפר לאורך המעלה. חט" גברי החלה ללחוץ לכיוון האגם המר הגדולא.

סמוך לצהרי היום הופנתה אוג' שרון שהייתה ממוקמת ממערב לססה על ציר חת"ם דרומה, כדי להיות מוכנה לפרוץ לעבר מרחב ארסיה 3. בצהריים תאצא אג' אצאק אצאק אצאק א הוברר כי התקפת אוג' אדן הולכת ונבלמת. חט" גברי בהדפה ע"י חי"ר מצרי מצוייד בשפע טילי נ.ט. בשעה 1400 נבלמה גם התקפת חט" נסקה. מספר קמז של טנקים הצליחו להגיע לקו המים, אולט לא הצליח להאחו בו. כדי לקדם את המטח המתקפה הוכנסה חט" המסוריינת של אריה שהחלה לבוע מציד הרוחב מערבה. נדרכה בתקלהאצאק החטיבה בהתגברות חזקה וחבופת ממקפתה בכלמה.

כשהוברר לאלוף המיקוד מצבה הקשה של אוג' אדן הוא בתז בשעה 1435 הוראה לאוג' שרון לבוע צלגזרת המלחמה של אוג' אסן, על מנת לעזור לה.

בשעה 1600 החל האויב בהתקפת נגד/ והמיל כ-100 טנקים וכוחות אצאק מסוכבים ו-חי"ש למערכה, תחת מסך ארטילרי כבד, כנגד אוג' אדן. התקפת האויב נבלמה.

בשעה 1730 הגיעה אוג' שרון אלצ צומת דרך חת"ם - כניש ססה-אויסטעליה ובערכה להתקפה לכיוון המעלה. בגזרה הצפונית המשיך כוח קלטן לבהל קרבות עזים עם הכוחות המצריים. במשך היום הושמדו בקרבות אלו עשרות טנקים של האויב מדגם ט-62.

ש מ ר

בגזרה הרומית המשיכו יחידות ארג' מנדלר לבלום את האויב לבלום
את האויב, כאשר לכוחות הלוחמים הצטרפו ואשוני יחידות המילואים שלה
מחטינות השריון של אברהם וכירון.

חיל האויר קיים פעילות מרובה ביום זה. הוא פגע במערכי אויב, בגשרים
באזורי צליחה ממזרח לתעלה. כן תקף אסוללות טילי ג.מ. נפורם סעיד, מכ"ם
בשיח סלמה, סיכלי דלק נפורם סעיד, רכוזי אויב נראם זעפרנה, דרכי
תחבורה ממערב לתעלה. ב-434 גיחותיו אינד היל-האויר הספר מטוכים.

למרות התקפת הנגד הצליחו המצרים לתגבר את כוחותיהם במשך היום.
הארמיה ה-3 הצליחה להעביר עוד כ-100 טנקים למזרח התעלה וכן גדוד
חי"ר גוסף, הארמיה ה-2 הצליחה להעביר גדוד חי"ר גוסף. לקראת ערב של
היום היה ברור כי מתקפת הנגד השיקודית נבלמה כליל.

בלילה שבין ה-8-9 הצליחה יחידות מאוגדת מנדלר לחלץ את אנשי
מוצב "גוצר" ממול לכברית. כן בערכו פשימות של חיל-הים וראם מטלה
זכנש בחזרה.

ב-8 אוקטובר נסתיים השלב הראשון של המתקפה המצרית והם החלו ביצור
קו לקדם התקפות בגד ישראליות, חוך בסיון להרחיב את שמה ראש הגשר.

9/10 יום שלישי - היום הרביעי למלחמה

המצרים המשיכו להתנסו במערכים המגבניים הצפופים שהקימו מסזרח
לתעלה. הם החלו למתוח קווי מים אל מעבר לתעלה והמשיכו בפיתוח ובהרחבת
רשת הקשר שלהם. מתום 12 תגורים שהקימו, עדיין היו 3 בשרים למעבר רק"ם.
הם פתחו התקפות מקומיות לכיוון המתלה והג'יטר, אולם נבלמו ע"י כוחותינו.

ש מ ר

ט ו ר

בנוקר הצליחו יחידות מאוג' שרון לחלץ את אנשי מוצב "פורקן" מול איסטמפליה. בשעה 0930 בכבש מעוז "הזיוון" שנמצא בין קנברה לאיסטמפליה. בשעה 0930 (?) בכבש מעוז "מצמד" שנמצא בצפון האגם הסד הגדול מול דור-סואר.

חיל האויר חקף מטרת טונות. נ-42 גיחותיו הוא איבד מספר מטוסים. (?) חיל היס בים ה לתקוף את נמל ערדקה. בליל שנים 9-10 נפל מעוז "ניטן" ("דבפר") המצוי במתחה הדרומי של תעלת ס ואז.

10/10 יום רביעי - היום החמישי למלחמה

במשך כל היום פיתחו המצרים התקפות של כוחות שריון בסררי גודל של 60-40 טנקים, המלווים בחי"ר. עיקר המאמץ המצרי היה מכוון למרחב קנברה - איסטמפליה, אל מול יחידות אוג' אדן. עד לשעות הצהריים בהדמו 5 התקפות אויב בגזרה זאת.

המצרים פיתחו מאמץ נוסף בגזרת הדרומית, לכיוון ראס סודר. אוג' מנדל והסתתפות פעילה של חיל האויר הביאו לחיסול למעלה מ-100 כלי רכב שונים ובליתמם של המצרים.

בצהרי היום הצליחו יחידות מכוה קלטן להבור למעוז "בודפשט". רב אלוף בר-לב התמנה בצהריים לפקד חזית הדרום. הוא קבע את מקטיקת המלחמה (?) - "המשך הבליטה מוך שמירת הכוחות והשמדת האויב ע"י צליפה מרחוק".

מאמץ נוסף שמיטחו המצרים לכיוון הג'ידי נבלם בערבו של היום ע"י יחידות מאוב' מנדל. אוג' שרון גיהלה כל היום בגזרה המרכזית קרבות ש.ג.ט כנגד 3 חט' משורינות מצריות.

חיל האויר הגיש סיוע לכוחות הקרקע ותקף שריון אויב באיזורי איסטמפליה, מיתלה, ראס סודר, דומני, "בודפשט". כן הותקפו שדות תעופה של קריסטנא ואבו חמד. כמו כן הופעלו מטוסיגו כנגד סוללות טילי ס.א.6 במרחב האגם הסד הקטן וכנגד מחנות מכ"ם בראס זעפרנה ובחוף היס התיכון. בסך הכל היו שאג ביום זה 296 גיחות.

ש מ ר

יחידות חיל הים פשטו בלילה שבין ה-11-10 על מעגן אבן דרג' שכחוש
סואץ. בסיון חיל הים לחלץ את אנשי מוצב "מסרק" (רמזח) לא הצליח, כי
סירות החיל התגלו ע"י האויב.

באותו לילה פשט כוח מיוחד של צה"ל על ריכוזי אויב, סוללות ארטילריה
ומתקנים שונים מדרום לסואץ. הכוח חזר ללא תקלות.

11/10 יום חמישי - היום השני למלחמה

ביום זה חלה רגיעה יחסית בכל החזית. יתכן ורגיעה זאת הינה קשורה
במרחש בחזית הסורית, מקום שם החל צה"ל בפריצתו לעבר דמשק. כף המערכת
נשתה בגרור לצידו, דבר זה חייב בודאי את המצרים לשקול את המשך מהלכיהם.
במשך היום ניכר מיגבור רב עצמה של הארטילריה המצרית. כן קודמו סוללות
טילי נ.מ. למרחב הלחימה.

קרבות ט.ב.ט. נהיפו מבוהמם יחסית המנהלו במשך היום בגזרת אוג' אדן
מול מרחב קנטרה.

בצהרי היום הוחל למכבן את מהלכי מבצע "אבירי לב", הוא מבצע צליחת
התעלה מערבה. בצהרי היום סוכל בסיון פריצה מצרי בוסף לכיוון ראס סודר,
ע"י יחידות מאוב' מנדלד. חיל האויר המשיך בסיוע לכוחות הקרקע. כן הותקפו
שרות התעופה בצלחיא וקרטינא וסוללות טילי נ.מ. ממערב לתעלה.
אבידות חיל-האויר ב-71 הביחות שניצע היו קלות ביותר.

לקהיר התחילו להגיע חילות המשלוח מלוב, מרוקו, סודן ותוניס.
התחילו בטיהור (?) ציר הח"ס, שהכנה לקראת מבצע "אבירי לב".

12/10 יום ששי - היום השביעי למלחמה.

גם ביום זה שנמשכה הרגיפה היחסית בחזית. שני הצדדים בערכו בעמדותיהם לקראת המסך הקרבות.

במסגרת ההכנות למבצע "אבירי לב" הועברה חס' הצנחנים של עוזי לאוג' אדן. הוחלט שהצליחה תכוצע באיזור "מצמד" ליד חופו הצפוני של האגם המר הגדול. בינתיים הוחלט לדחות את הצליחת ולחכות לסתקפה הסצרית הגדולה שעתידיה היחה להתחיל תוך יום-יומיים.

חיל האויר הגביר את פעילותו באיזור וביצע 172 גיחות. הוא מקף ריכוזי שריון מסזי עברי התעלה וריכוזי סוללות טילי ג.ס. באזור פורט סעיד. כן השתתפו מטוסינו בכלימת האויב בניסה לפרוץ שוב לפני ראס-סודר. בקרבות אויר שהתפתחו הופלו שני מטוסי אויב. כל מטוסינו חזרו בשלום. בלילה שבין ה-13-12 שטמו יחידות חיל-הים על גמל ערדקה והסביעו סטי"ל מצרי מדגם "קומר".

13/10 שבת - היום השמיני למלחמה.

הערכת כח השריון המצרי מסזי ממזרח לתעלה בנוקרו של יום זה הוא: 942 טנקים כשרים לקרב, 262 טנקים פגועים. בנוקר התחילו המצרים במתקפה נרחבת בגזרת הצרמיה ה-3. את מאפציהם הם כיוונו בעיקר מזרח, מתוך נסיון להשתלט על גבעות ציד ה-חח"ס. כוחות אוג' מנדלר הצליחו לבלום את המוקשים. במהלך הקרבות נהרג בשעות הצהרים האלוף אברום מנדלר, מפקד האוגדה. במקומו התמנה למפקד האוגדה קלטן מנן. כוח קלטן שנלחם בגזרה הצפונית הועבר לפיקודו של שרון.

בצהרים זכצע מעוז "מטרק" (רמזח) וכל סביביו נלקחו בשבי, לאחר שכל נסיונות המצרים לכבוש לא הצליחו. חיל האויר המשיך לתקוף סוללות טילי ג.ס. במרחב פורט סעיד. כמו כן המטויוכו מטוסינו לסייע לכוחות הקרקע והקפו שריון אויב במרחבי ראס מטלה, פירדאן, קנטרה ומקוסות אחרים. מסוס אחד בלבד אנד במעולות אלו. בלילה שבין ה-13-14 שטמו יחידות חיל הים על דמירט ופורט סעיד. סט"ר מצרי במגע.

ביום זה הסתיים למעשה השלב השני של תכנית ההתקפה המצרית **אמצא** הכללית - שלב ההתבססות בראשי הגשרים. רק חלק ממטרותיהם הצליחו המצרים להשיג עד כה. הם הצליחו לצרור את תעלת סואץ, לבסס מזרחה ראשי גשר מסיביים ולבלום את התקפת הגד של צה"ל. אולם הם לא הצליחו להשתלט על ברוב המקומות על רצועות הגבעות המערבית וציר החת"ם. דבר זה הקשה עליהם לאחר מכן להתחיל בניצוח השלב השלישי המתקפתם - הוא הבסיון לפרוץ, לטסה ולכניס הרוחב העורפי.

14/10 יום ראשון - היום ותשיעי למלחמה.

בבוקרו של היום התחיל השלב השלישי של התכנית המצרית הכללית להתבצע - שלב הפריצה לעומק סיני.

המצרים הסילו למערכה בכל הגזרות את הדב' המסוריינת מס' 4 ו-21 ואת הדב' המסוכנת מס' 23, שעד כה היו סמערב לתעלה. סוד שריון מצרי ניסה לפרוץ מכיוון קנטרה לעבר בלוזה. חי"ר ושריון מצרי הסתערו על המרחב ממזרח לקנטרה. כוחות חי"ר מצריים פיתחו מתקפה לכיוון טסה. שמי חס' מסוריינות מצריות החלו לפתח מתקפה במרחב איסטמעליה. - צפון האגם המר הגדול. שריון וחרמ"ש מצריים ניסו לפרוץ לכיוון עירן מטה ופתחת המתלה. חיל האויר המצרי החל לסייב לכוחות הקרקע שלו באופן פעיל. הוא ניסה לתקוף ריכוזי כוחות, מתקנים ברפידים, בלוזה ועוד.

כח "ששון" (לשעבר קלמן) הדף את המצרים בציר קנטרה - בלוזה ואת ההתקפות על מצוז "בודפשט". אוג' קלמן (לשעבר מנדלר) בגזרה הדרומית הצליחה לבלום את מתקפת המצרים בגזרתה.

בשעה 1015 החלה הדיב' **אמצא** השריון המצרית מס' 21 בחנועת איגוף מצפון לכביש מתלה - טראק. אוג' שרון ביצעה הסעיה של $\frac{1}{2}$ "כוחות גסובים כניכול - שמצגם גדוע" ומטשה את הדבצ' המצרית לתוך מלכודת. עשרות רבות של טנקי אויב הוטמדו במלכודת זאת.

ש ט ו ר

חיל האויר השתתף באופן פעיל בבלימת המתקפות הסבירות ובעיקר מצד כוח שפרץ לכבושן המצרים. כן תקף את שדות המעופה של דלחיא, מגטורה וטנטא. הוא הרס גשרים ותחנות קשר ליד קצצין. בקרבות אויר הופלו 11 מטוסי אויב. ב-229 גיחותיו איבד חיל האויר מספר קטן ביותר של מטוסים.

לקראת ערב של היום היה ברור כי השלב השלישי של תכנית המתקפה המצרית נכשל כשלון חרוץ. למעלה מ-200 מטקים מצריים נשארו הרוסים בשדות הקרב השונים ונאף מקום לא הצליחו המצרים לפרוץ לעומק סיני.

בלילה שבין ה-15-14 פשטו יחידות חיל-הים על טעגן דאס ע'רב. הם הטביעו 2 סירות גדולות, 2 סירות קטנות במגעו בסירה גדולה ו-3 סירות קטנות. כך חוסל בסיון הערכות מצרית נוסף להצחת כוחות במפרץ סואץ.

15/10 יום שני - היום העשירי למלחמה

ביום זה מתחיל השלב השני של המלחמה - העברת המלחמה לשטח האויב.

לאחר התבוסה הגדולה של הצנא המצרי ביום אתמול, נשארו לו כ-760 מטקים כשרים למערכה. כ-430 מטקים נהרסו. עקב כך החלו המצרים לקדם את עתודת השריון המסכ"לית שלהם מקאהיר לכיוון מזרח.

אוג' און הועברה לציד האורך מסה - איסטמליה ואת מקומה בגזרה הצפונית תפס כוח ששון. אוג' שרון גערכה במרחב "מצמד" לקראת הצליחה. בשעה 1700 החלו כוחות האוגדה בעים לעבר ה"חצר" של מעוז "מצמד". חסיבת המטקים של אמנון אגפה את מערך הארמיה ה-2 מדרום ותפסה את השטח מצפון לאזור הצליחה המיועד. עוצבת הצבאנים של דני קודמה בעקבותיה ובעוד המטקים נכנסים לקרבות קשים, צלחה את המעלה ותפסה שמה ממזרח לקו המים. באותו לילה הוחל גם בקידום אמצעי הצליחה.

ש ט ו ר

חיל האויר קיים פעילות ברחבת כנגד סוללות מילי ג.מ. לאורך התעלה.
כן הותקמו מהאויר ריכוזי שריון, מחנות צבא, סטילות ברזל מקאהיר לטואן,
שדות התעופה של $\frac{1}{4}$ כותמיה, שוברא-חית ומנסא. 4 מטוסים מצריים הופלו.
מטוס אחד שלבו אבד.

8 חיל הים המשיך ביוריו ובהפגזותיו על מטרות שונות בחוף הים התיכון.

תנאי השטח בשלב ב' של המלחמה.

מפער לתעלה מתבלטת רצועת אורך גאוגרפית אחת, המלווה את הגדה המערבית
של תעלת סואץ בכמה רצועות רוחב גיאוגרפיות.

הרצועה האורכית של בקע הסואץ

ברצועה זאת מצויים תעלת סואץ, אגם תמסח, האגם המר הגדול, האגם המר
הקטן וצפון מפרץ סואץ. הודות לתעלת המים הסתוקים העוברת בגדה המערבית
של תעלת סואץ, הפכו רוב האיזורים הסמוכים לתעלה זאת לשטחים חקלאיים
מערבדים. בין קנברה ואיטמעליה קיימת רצועת מלחות שרוחבה 5-1 ק"מ ובה
מבניות מלחות, גבעות חול, ביצות ומעט שטחים מעובדים. המעבר בה צמוד
לדרכים ולכבישים.

בין איטמעליה וסואץ קיימת רצועת חייץ חקלאי ברחבת המתחלקת לשלוש

רצועות שטחה:-

1. בין אגם תמסח לאגם המר הגדול כאן ישנה הרצועה החקלאית הברחבת ביותר.
סרובים בה המטעים והשדות המעובדים. גימן להציפה ולהקשות על המעבר.
קושי נוסף ממון בשטחי המטעים המאפשרים מחסות טובים מפני הצפיות
אנאח זהכבת מארבים. כן ישנם בה שטחי מוצפים ואיזורי ביצות. המעבר
אפשרי בה לאורך כבישים ודרכים וסכנה ממוגה בירידה לשטחים אחרים
העלולים להיות מובעגיים.

ס מ ו ר

2. לאורך האגמים קיימת רצועת חייץ חקלאי צרה נדרך כלל. טרובים בה השדות המעובדים ומרעמים בה המטעים. היא נוצלה בעיקר להקמת שדות תעופה, מחנות צבא עבומים ומתקנים צבאיים אחרים. גם זה תלוי המעבר בתנאי השטח. ניתן לשלוט עליה ביטולות מרכזי הגבעות המבוותרות של מרחב ג'בל ג'ניפה.

3. בין האגמים לעיר טראק קיימת רצועת חייץ חקלאי צרה שלעיתים מגיעה לרוחב של כמה מאות מטרים בלבד. ניתן לשלוט עליה ביטולות מרחב ג'בל שלופה, למרות היותו רכס גבוה. מועטים בה המטעים וכן מועטות בה בחלקה הצפוני הביצות. אין כמעט בעיות מעבר לאורכה.

רצועות ורוחביות - מצפון לדרום

א. בצפון מצויה רצועת הימות והמלחות הקשורות לים התיכון. זהו איזוא בלתי עמיד לחלוטין לכל סוגי רכב. ניתן לעבור דרכו בעזרת נספר חשלות ימיות שנחפרו בתוך הימות והמלחות.

ב. אמישורי קצדות מצויים מדרום לרצועת המלחות. בהם מצויה רצועת חולות צפופה שבה ישנם שטחים מוצפים לפרקים שעלולים להיות מוכפניים. רצועת מלחות מרכזית שאנצאזהטעלולה להקשות על מעבר רק"ם ומצופת חולות דרומית החולשת על רצועת החייץ החקלאי של ואדי תומילח. רצועה זאת מנוצלת למחנות צבא, שדות תעופה ומתקנים צבאיים אחרים.

3. רצועת החייץ החקלאי של ואדי תומילח

זוהי רצועת החייץ החקלאי החשובה ביותר בכל אגם המרחב בין התעלה לדלתה. דרכה עוברת תעלת המים המתוקים מהנילוס לתעלת טראק. דרכה עובר הכביש הראשי ומסילת הברזל מאיסמעליה לקהיר. בחלקה המזרחי, שהיה מרחק הלחיפה של אוג' טרון, טרובים בה המטעים, שטחים ביצתיים ואגמי מים. כן מרובות חולות המשנה שססתעפות מהתעלה המרכזית. תופעות אלו מקשות על המעבר, קיימות סכנות של מאדנים בגלל המסחור של הצמחיה המרובה.

ס מ ו ר

ש מ ר

4. מישורי עיראיר הנם מישורי צריירט (מכוסים חצבים) גליים במקצת. אפיקי בחלים רצוצים ורחבים הנם חלק בלתי נפרד מנוף זה. בצפונם מצויות בקעות חול ופה ופש נאמם מדבר זעירות. זהו אזור נח למעבר לחימה לרק"מ.

5. רצועת הרנסים המצוצרים, המקומטים והטבורים
 בחלקת לשמי רצועות הרריות מסגרות, אשר כיוונם הכללי הוא מערב-מזרח, בין המור הדרומי וג'בל עתקה מצוי "פרוזדור" סואץ קהיר בין השור הצפוני והדרומי מצוי "פרוזדור" שלופה - קהיר.
 צדם הצפוני - צפון מזרחי של המורים ההרריים תלול ובוטא אופו של מצוק לפיתים. בעוד שצדם הדרומי - דרום מערבי מתון יותר וגווא אופי של רמה משתפלת בד"כ. מאחז בפסגות המורים מאפשר שליטה טובה של רצועת החיץ של מעלת סואץ ועל מישורי עיראיר. כן ניתן לחלוש על ה"פרוזדורים" משיא הגבעות. המעבר לרק"מ אפשרי ברוב השטחים, אם כי מתון מגבלות קרקעיות מסוימות הטופוגרפיה הגבעית אימורה מיקום בוח של סוללות טילי ג.מ.

6. רצועת רכבות ומערתקות והטבורות
 מצויה מדרום ל"פרוזדור" סואץ קהיר ובה מתנשא ג'בל עתקה מודדותיו הצפוניים והמזרחיים המלולים ביותר והוא מתנשא לגובה של כ-900 מ' מעט"הי. אזור זה קשה ביותר למעבר ואיכו עביר לכל סוגי רכב. בגלל גובהו הרב ניתן לצפות מרכס זה למרחקים גדולים ולכן הוקם בו בסיס טילים. בדרום מערבו של אזור זה מצויה פירצה בוחה למעבר ודרכה נסלל כביש עוקף המחבר את חוף אים סוף עם "פרוזדור" סואץ - קהיר.

מערב ובנישים

הכנישים האורכיים החשובים הם:
 1. כביש מחנב קנטררה צלחיה - הצלחה, העובר במישורי בצצין הצפוניים.
 2. כביש איסטמפיליה - קהיר העובר בחדדי תומילת.
 3. כביש שלופה - קהיר העובר ב"פרוזדור" שלופה שבין טורי הגבעות הצפוניים אגאצא צאקא. והדרומיים.
 4. כביש סואץ - קהיר העובר ב"פרוזדור" סואץ שבין טורי הגבעות הדרומיים וג'בל עתקה.
 כן מצויים כבישי אורך גוספים במישורי קצצין, מישורי עיראיר וטורי הגבעות גוסף על כך ישנן שמי מסילות ברזל חשובות האחת מקהיר לאיסטמפיליה והשניה מקהיר לסואץ.

הכנישים הרוחביים החשובים הם:

1. כביש מעלת סואץ המערבי, העובר בדרך כלל בסמוך לקו המעלה ומחבר את פורט סעיד שבצפון עם סואץ בדרום.
2. כביש האמנה המערבי היוצא ממרחב קנטרה דרומה ומקביל בדרך כלל לכביש מעלת

ש מ ר

וסצוי במרחק כמה ק"מ מערבית לו.

כן מצויים כמה כניסי רוחב גוספים במישור קצבין, מיטורי עייאידה, ורכסי הגבעות הסהרבים את כניסי האורך השונים ויוצרים מערכת כנישים של אסך כעין דגם שמי וערב, המקילה על העברת כוחות ממקום למקום. כן קיימת מסילת ברזל בין איסטמפוליה לטראפ.

יום שלישי - היום האחד עשרה למלחמה 16.10

0135

ראשוני הצנחנים מהס' דני צלחו את התעלה בסירות גומי ובאחוז בגדחה המערבית. אין המצרים מגלים התנגדות בנוקר הצליחו הדוגרות להגיע לקר המים והחלו להעביר את המפקים של הס' תיים. עד 1000 הועברו לבדה המערבית רב המפקים של החטיבה ושטמו על סוללות מילים. הס' אמנון וחס' טוביה ביהלו במשך כל היום קרבות קשים במטרה להרחיב את הפירצה הסולית לתעלה. אוב' ארן החלה לבצע לתור הפירצה בשעות הבוקר. בגלל עומס התבוצה בסתמו הצירים המרכזיים (צירי עכברס ו"טרטור") ולא ניתן היה להעביר את הגשרים בנוספים לתעלה.

המצרים הצליחו לחלוש באישם על הציר הצפוני "טרטור" וצמצמו את אפשרויות התבוצה. כדי לפתוח מחדש את הציר החסום הוטלה בלימה למערכת יחידות צנחנים מהס' עוזי. הקרב היה קשה ואכזרי ונמהלכו סבלו הצנחנים אנידות מרובות. כוחות שריון בשלחו לעזרתם כדי לחלצם, והמערכה התמשכה גם ביום המחרת.

המצרים שחתתילו להבחין בחדירה הישראלית באזור דוור - טראפ בשעות הצהריים, החלו לקדם את הס' השריון מס' 25, שהיתה הגיזרת האדמיה ה-3 לכיוון ראש הגשר ממזרח לתעלה עם כוחות בנוספים.

פעילות ח"א היתה המסופפת. מסוסיו הבטיחו את ראש הגשר, תקף כוחות אויב במרחבי ראש מטלה, גידי, וחווה הטינית, איסטמפוליה ועוד. כן הותקפו מתקבי מכ"ס ומוצבים בדמסט בלטים ופורט סעיד. בקרבות אויר כנגד המטוסים המצריים שביסו להמריע את מהלך המתקפה, הופלו 21 מטוסי אויב. אנדות ח. האויר היו באותו יום אלוף ביותר. בלילה שבין ה-16-17 העבירו מסוקי החיל ציוד והספקה לכוחות שהיו מצויים ממערב לתעלה. יחידות ח. הים שטמו בלילה שבין ה-16-17 על פורט סעיד ופגעו בסט"ל, סט"ק וסט"ר. זוג לוחמים לא חזר מפעולה מוצלחת זאת.

17.10 יום רביעי - היום השנים עשר למלחמה

בשעה 0700 הוחל בהכנסת הדוגרות שהועברו בציור "עכביש" לתוך המים. אוג' אדן בערכה בבוקר לקראת סמטה בגיזרת החווה הסיבית. עם המקרבותה מסדום של חט' השריון המצרית מס' 25 הכיזה לה האוגדה מארב. בשעה 1500 התחילה מתקפת החט' המצרית. פעבוד זמן קצר הושמדה החטיבה שנלכדה במארבה של אוג' אדן ובסיוע כוחות פוטסים של אוג' שרון. ממערב לתעלה המשיכו במשך היום הצנחנים של חט' דבי לטהר את השטח מאוייב וחט' היים יצרה מצע עם השריון המצרי שמצפון לפארד. במשך היום הותקן גשר דוכרות על התעלה ובשעה 2200 החלו לעבור עליו יחידות של אוג' אדן. ח. האויר המשיך בפעילותו ההתקפות כנגד ריכוזי שריון, ארט' סוללות טילי נ.מ. ועוד. כן הותקפו מטקות ח. היים המצרי בפורט סעיר ושדה התעופה בנחמיה. 5 מטוסי אוייב הופלו ב-213 הגיחות שביצע אנד החיל מטוס אחד בלבד. המצרים החלו להערך ממערב לתעלה כנגד הכח הישראלי.

18.10 יום חמישי - היום ה-13 למלחמה

בשעה 0430 סיימו מס' גד' ונתקה השגיכות לאוג' אדן את צליחת התעלה. חט' אמרון ומוביה לחמו כדז המזרחי של התעלה במרחב החווה הסיבית. בשעה 16.40 הצליחו לטהר ציר גוסף לתעלה ומעתה התנהלה התנועה בשני הצידים ("טרטור" "עכביש") לפנות ערב החלו חט' הצנחנים של עוזי וחט' אריה לצלות את התעלה. המצרים החלו להערך באופן מסיבי כנגד ראש הגשר הישראלי ממערב לתעלה. יחידות מהאמיה ה-1 הוחשו מאזור קהיר מזרחה. כן בערכו יחידות מהארמיות ה-2 וה-3 ממערב לתעלה לבליתם השריון הישראלי. אוג' אדן החלה לפתח מתקפתה לכוון מערב ודרום מערב ואוג' שרון המשיכה בטיהוד השטח לכוון איסמעליה משני צידי התעלה ח. האויר החל בניצוח מבצע "מסצה 22" - חיסול מערך טילי ה.מ. בגזרה הצפונית. 6 סוללות טילי נ.מ. הוצאו מכלל פעולה. הוא תקף את שדות התעופה של צלחיה. כן הותקפו מערכי מכ"ם בראס סף ע'כב, ראס מזהמי וראס ג'מסה. באזור פורט סעיר הותקפו תותחי חוץ, תותחי נ.מ., סיכלי דלק, צירים ומספנות בגמל. בקרבות אויר הופלו 21 ממטוסי האויר 1-6 מסוקים. ח. היים הפגיו את המערכים המצריים מול מוצב "בודפסט". בלילה שנין ה-19 - 18 הסתיימה הכבת הגשרים הקבועים על התעלה. אוג' קלמן בערכה לקראת צליחתם התעלה, ובמשך הלילה סנין ה-19 - 18 צלחה גם היא את התעלה.

19.10 יום ששי - היום ה-14 למלחמה

בניקודו של היום היו ערוכים כמעט כל הכוחות ממערב לתעלה לקראת המשך המתקפה. בחלקה של אוג' שרון נפל התפקיד לאבטח את ראש הגשר. חט' מוביה במארה ממזרח לתעלה והשגיכה בלתימתה באזור החווה הסיבית. חט' השריון של היים ושל אמרון וחט' הצנחנים של דבי ועוזי היו ערוכות לאבטחת ראש הגשר ממערב לתעלה, והרחבתו ספ צפון ומערב ארבעת אדן בערכה מדרום לאוג' שרון. חט' אריה היתה ערוכה בשדה תעופה של דודר - סואר. חט' גדי היתה לחופיו הצפוני של האגם הסר הגדול.

ש ו ר

קערבית להן התקפה חס' בטקה. אוב' קלמן בערכה לכיוון דרום וכללה את חס' אברהם ודן. שאר יחידות האוב' הושארו בצדה המזרחי של המעלה ואורגנו במסגרת כוח גרביית שלהם בארמיה ה-3. שטמזרה לתעלה. במשך היום החלה פריצת האוב' בין כיוון מערב עד דרום. חס' גבי פרצה לעבר כביש האמגה המערבי ובעקבותיה בעה חס' אריה, חס' דן ואברהם החלו בטיהור המרחב שבין כביש האמגה המערבי לכין התעלה, חס' בתקה פרצה דרומה לעבר איזור הרכסים והגבעות המבודדות של מדחב ג'בל ג'ביפה, אוב' אדן השמידה ביום זה 6 בסיסי מלי ג.מ. יחידות אוב' שרון המשיכו בטיהור החקלאי ממערב לתעלה וכבשו את מחנות אבו סולמן. כן הגיעו הצנחנים שנתמכו ע"י השריון לתעלת המים המתוקים מצוים לאיסמעליה. הם ניהלו מלחמה עיקשת כנגד אנשי קומנדו מצריים והצליחו לתפוס מאחזים בקו התעלה. מלחמה קשה היתה ליחידות אחרות של האוב' שמקפה לעבר טוחב החוזה הסיבית. שכירת מערך סוללות טילי ג.מ. ממערב לתעלה ע"י כוחות היבשה עיפשר לה. האויר להגיש טיוע פעיל יותר לכוחות הקרקע. המסריה האוירית שחיל האויר פרש מעל ראש הגשר היתה יעילה ביותר ובקרבות האויר שהתפתחו במרחב הופלו 25 מטוסי אויר שלילה שבין ה- 19-20 קיים ח. הים פעילות גרחה של סארביס גים המיכון והפגזות מסרות חוץ במרחבי חשטה דדמיט. יחידות החיל פססו על מעגן ע'רדקה. המצרים המשיכו בהפרכותם החדשה במטרה לבסול לבלום את הכוחות הישראלים ממערב לתעלה.

20.10 שבת - היום ה - \$8 למלחמה.

אוב' קלמן התארגנה לקראת המשך המתקפה, חס' אברהם כבשה את שדה התעופה של פאיד. אוב' אדן המשיכה להשמיד את בסיסי הטילים ברכסי הג'ביפה וחס' אריה בתקה המשיכו בהתקדמות לעבר כבוש טואץ-קהיר. חס' גבי המשיכה להבל קרבות קשים לאורך כבשי רצועת החוץ החקלאי ממערב לאגם המר הגדול. אוב' שרון המשיכה בהרחבת ראש הגשר בזאכה איסמעליה שגל וחס' אמנון וחיים מנטסים המאחזים הישראלים ברצועת החיץ החקלאי ובקו המים. ממזרח לתעלה המשיכה חס' טוביה במלחמת העקשת במרחב החוזה והצליחה להאחז בשולי המרחב, ולדוף את המצרים כלפי צפון. ח. האויר המשיג לתקוף ריכוזי אויר, כוללות טילי ג.מ., שריון וארטילריה. כן הפיל במשך היום 11 מטוסי אויב. כמה ממטוסי צנודו גם הם בפעילות אלו. ח. הים הפגיו בלילה שבין ה- 20-21 מסרות במרחב צפויים. המצרים השלימו את מערכת המשורייזן החדש המאולתר סול המובלעת הישראלית ממערב לתעלת טואץ.

21.10 יום ראשון - היום ה-16 למלחמה.

במשך היום במטכה התקפתה של אוב' אדן ילל לכיוון דרום למרות התנגדות גוברת של האויב. חס' בטקה הצפה שתי המקפות בגד מצריות. גם חס' אריה הצפה התקפות מצריות. אוב' שרון התארגנה לקראת כיבוש איסמעליה. בחוזה הסיבית במטכו הקרבות העקביים מצד של חס' טוביה. עד כה נפגעו כ-40 טנקים שלנו. ח. האויר מיקד את פעילותו בעקר על ריכוזי אויב, שריון וארטילריה, מחנות צנא וכביש רק 10 גיחות כווננו לסוללות טילי ג.מ. במשך היום בופלו 25 מטוסי אויב ומטוס אחד שלנו אנד. בליל שבין ה- 21-22 הפגיו ח. הים את חוף אבוקיר. שתי סירות אויב הושמדו ובלקחו 5 שבויים. יחידות החיל פססו על במל ערדקה והשמידו סט"ל מדגם קומר.

ש מ ר

22.10 יום שני - היום ה- 17 למלחמה.

היות והמקדמות אוב' אדן לעבר העיר סואץ במקום בהתאמה לזמנה הוטלה
בצהרי חיום למערכה גם אוב' קלמן שתוגברה ע"י חט' השריון של רן. חט' אברהם
הגישה לקט' ה- 101 סקהיר, על כביש קהיר סואץ ובינתקה את דרך הגישה הראשית
מקהיר לסואץ. באיזור כנרים בלחמו חט' אריה ובדי. חט' בתקה כיתרה את רצועת
החייץ הקלאי מדיום לאגמים המרים. אוב' שרון המשיכה ללחוץ לעבר איסמעליה
ורצועת החייץ החקלאי של ואדי תומילת חט' אמנון המשיכה להתקדם תחת אש
ארטילריה כבדה לעבר איסמעליה, מעלת המים המתקופם. חט' חיים געה מערבה על
כביש החייץ החקלאית דורך סוארה וזרחינה את ראש הגשר בחווה הסינית במסכה המלחמה
של חט' טוביה. בשעות אחה"צ החלה נסיגת המערך המסורייין המצוי שבסיה לבלום את
הכוחות הישראלים לכיוון בזבל עובייז וסואץ. הפסקת האש שהיתה אמורה להכנס לתקפה
בשעה 1830 לא התבצעה מאחר ולא בוצעה ע"י המצרים והקרבות במשכו. ח. האויר
קיים את מספר הגיכות הגדול ביותר שלו ביום אחד מאז תחילת המלחמה. ג-532
גיחות שערך החייל הותקמו סוללות טילי ג.מ. באיזור האגם המר הקטן מתחמי חי'ר
צירי תנועה, ארטילריה ועוד. 8 גשרים על התעלה הושמדו. כן הופלו 11 מטוסי אויב.
בלילה שבין ה-22-23 הוטלם כיתודה של רצועת החייץ החקלאי ח. האויר השתלט בלילה
על האגם המר הגדול וטבע מעבר כוחות של האמטיה ה-3.

23.10 יום שלישי - היום ה- 18 למלחמה.

ביום זה התמוטט כליל המערך המצרי בחלק הדרומי של המובלעת הישראלית.
יחידות הארטיה ה-3 ממערב לתעלה החלו להתפורר והתחיל שלב כביעת המוצי החיילים
המצריים. אוב' אדן שממשיכה בטיהור רצועת החייץ החקלאי פיצלה מאמציה. חלק
מיחידותיה המשיכו בטיהור רצועת החייץ באיזור כנרים חט' גבי ואריה בתוספת
יחידות צנחנים הופרו דדומה לעבר העיר סואץ. עם השכה הגישה חט' גבי לטבואות סואץ
ובאחזה במפעל הדטגיס. אוב' קלמן המשיכה בטיהור בסיסי הטילים במרחב הגבעות הרכסים
וחסמה כליל את כביש קהיר - סואץ ושלופה קהיר. כן כחסמה מסילת הברזל. הקשר
הישיב בין סואץ לבין קהיר בותק סופית. בערבנו של היום החלה התקפת האוב' על
ציר סואץ-קהיר. המור המסורייין גע באורות מלאים לכיוון העיר סואץ. נדרכו
השמיד את שיירות המויב שפגש מולו. בהמשך תנועתם עברו יחידות אוב' קלמן דרך
מערכי אוב' אדן במרחב סואץ והמדישו דדומה. סמוך לחצות כבשו את צמל בצביה וע"י
כן הוטלם כימור העיר סואץ כליל בדרך היבשה. אוב' שרון המשיכה במלחמתה במבואות
איסמעליה. חט' אמנון השתלטה על בפישה וע"י כך החלה לאיים על הציר הראשי
איסמעליה - קהיר, הקרבות בחווה הסינית ובמרחבה עדיין במשכו ביום זה. ח. האויר
ריכז את עיקר פעילותו במרחב הארטיה ה-3. הוא תקף וליכודי אויב, שריון, מתחמים
וכיוצא בזה. כן השמיד 8 גשרים בארום התעלה. גם עצביה הותקף על ידי וכן המכ"ם
בג'בל עתקה. במשך היום הופלו 11 מטוסי אויב. בלילג שבין ה-23-24 השתלט ח. הים
על צמל עצביה. טבכנש קודם לכן ע"י אוב' קלמן.

ט ט ר

24.10 יום רביעי - היום ה-19 למלחמה.

החל שלב הקרב על העיר סואץ.

לאחר ריכוז ארטילריה ומיזע אוירי פרצה חט' גבי נציר חוץ המפרץ לתוך העיר בחלקה הדרומי. היא הגיעה למחוז הדרומי ובנין העיריה ללא התנגדות נכרת ובצרכה השתלטה על בחי הזיקוק הגדולים שגורסו במלחמת ההתשה. חט' אוייה זכוחות צנחים פרצם נציר צפוני לאורן כביש קהיר סואץ לתוך חלקה הצפון מערבי של העיר. כאן בחקלו בהתנגדות עזה ביותר ותבכפת ההתמערות בכלמה כליל. יחידות שלמות כותרו ע"י המצרים ומשך כל היום ובלילה שלאחריו געשו בסיונות בלתי פוסקים ע"י אוב' 34 אדן לחץ את המכותרים. בחסום החשכה הצליחו לחלץ את רוב הלוחמים, אולם חלק ביכר מהפצועים והחללים בשאר בתוך העיר; אשר כותרה, אולם לא נכבשה כולה. בעוד שאוב' אדן היתה עסוקה בקרבות הקשים שהופתחו בעיר סואץ המשיכה אוב' קלטן בסיוור הגדה המערבית של תעלת סואץ, בין העיר סואץ לאגם המד הקטן. עשרות הסבקים של האויב הושמדו ע"י-4 חט' דן בפעולות סיוור אלו. ממערב לתעלה התפוררו כליל יחידות הארמיה ה-3 וזרם השבויים בגד והלך. הכיתור של הארמיה ה-3 הושלם כליל 44 וכל דרכי היבשה שהוליכו ליחדות הארמיה שבמצאו סמורה לתעלת סואץ היו בידי כוחותינו. אוב' שרון המשיכה בשיפור מאחזיה אל מול איסמעליה. ה. האויר גח -315 פעם פעל ריכוזי הארמיה ה-3. כן המשיך בתקיפת גשרים בסואץ ובפורם סעיד. כמו כן הותקפו תותחי חוף בראס זעמרבה ומחנות צנא על ציד סואץ-קהיר. בצהרי היום ביהלו מטוסינו קרב גדול במרחב הארמיה ה-3. במהלך הקרב הופלו 14 מטוסי אויב. עם כביסת המטקח האש המחודשת לתקפה פסקה המלחמה בכל המקומות פרט לעיר סואץ. כאן במשכו המאמצים הבלתי פוסקים לחלץ את היחידות המכותרות. מאמצים אלו במשכו גם בליל שנין ה-24-25. כאשר הסתיים החילוץ השחרר השקט גם באיזור זה. תמה מלחמת יום הכיפורים.

תוצאתי בתובה למחלקת היסטוריה/מטכ"ל אשר עזרה לי רבות בהכנת חומר זה...

מבנה חלק ב' - המערכות בחזית התעלה .

1. רקע למערכות ממזרח לתעלה, 6-15 אוק"ם.
2. מערכת חבלימה של פיקוד דרום, 9-15 אוק"ם.
3. רקע למערכות ממערב לתעלה.
4. אוגדה 143 בצליחת התעלה, 15-16 אוק"ם.
5. הפריצה מראש הגזר, 18-22 אוק"ם.
6. מחקת אוגדה 162 לכיבוש סואץ, 23-25 אוק"ם.

1. רקע למערכות ממזרח לתעלה, 6-15 אוק"ם.

1. ויטריות ממזרח לתעלה במרוץ המלחמה, עם 1.
2. תוכנית המצרית, עם 3.
3. מערכה בימים 6-8 אוק"ם, עם 3.
4. סגמות להמשך המלחמה, עם 3.

15-6

פרק 1. רשע למסרכות ממזרח לתעלה

היסרכות ממזרח לתעלה במרוץ ותלמה.

פנין
22

3 קוקים כולם

חזית תעלה-סואץ נמשכת לאורך כ-160 ק"מ, אך המרחק המערכתי מצטמצם למעשה לכ-90 ק"מ, בגלל ימות הטליחה בין מורס - מעיד וקנשרה (כ-40 ק"מ), ושני האגמים המריס (כ-30 ק"מ).
 מצפון לאגמים המריס, בגיזרה ברוחב 50 ק"מ, נמשכות שתי דרכי-אורך עיקריות לאורך סיני:
 א. הכביש המרכזי - כביש אינטרנציונלי - רימדיס - באר-עבע.
 ב. כביש החוף - מקנשרה לאל-ערס.

באזור זה נמשכות גם כמה דרכי-אורך פנימיות שנכללו בידו צה"ל, המאפשרות פיתוח של באגמי-הבקעה לעומק סיני.
 מדרום לאגמים, בגיזרה שרוחבה 40 ק"מ, נמשכות שתי דרכי-אורך העוברות במישורים גבוהים:

א. כביש המיתלה - כביש סואץ - אילת.
 ב. כביש הגדי - בבקביל לו מצפון, מאזור שלומה לביר-תמוזה.
 מדרום לכביש המיתלה נשלל כביש מעיון-מוסא מורחא "ביר-יורה".
 התנועה מצפון לדרום ממזרח לתעלה מוגבלת באזור מן האגמים וצפונה בגלל החוליות (וחמליחות מקנשרה וצפונה), ומדרום לאגמים - בגלל הגבעות המבוטרות.

אולם צה"ל שרר והכשיר לצרכיו המערכתיים והטקטיים, והעיקרים כהם:
 א. כביש ממזרח לתעלה מאפשר סיוור לאורכה וקישור בין המעוזים.
 ב. כביש במרחק כ-10 ק"מ ממזרח לתעלה, מאפשר מריטה ארטילרית ותנועה רוחבית גומה לגייסות. כנויו "דרך הת"מ".
 ג. כביש במרחק כ-30 ק"מ מהתעלה מורחא מעיד את דרכי-האורך העיקריות והמשניות. הוא נשען מכלווח בצפון עד רמ א-סוד בדרום. כנויו "כביש הרחוב".

מעיון-מוסא מרוחב נמשכים כביש החוף וכביש-הירוחב דרומה לרמ א-סוד, ומשם נשען כביש עד ספר-שלמה. מכביש הרחוב מפתעת ברמ א-סוד מורחא דרך העולה בודי סוד, הקרויה גם "דרך הג'ונדי" (ע"ש הג'ונדי המצודה בציר זה). האיזור נכלל מ-9 אוק' בפיזור מרחב שלמה (מרש"ל), שעליו נתמכה אלוף ישעיהו גביש. אזור זה יידון כאן, במידה שאירועים מדרום לעיון-מוסא כרוכים במסרכות פיקוד דרום בחזית התעלה.

לפני המלחמה נערכה בחזית התעלה אוגדה 252, ובה שתי השלבות שדיון ו-הט' חס"ר. עד ה-6 אוק' 73 היתה האוגדה ערוכה בשתי השיבות לפנינו:
 א. בגזרת כביש החוף-מקדת הט' חס"ר 275 עם חס"ר במעוזים ועם גר' טנקים סדיר.
 ב. דרומה משם, פסק הט' טנקים 14 עם חס"ר במעוזים ושני בודי טנקים סדירים אחד מצפון לאגמים ואחד מדרומם.
 ג. הט' טנקים 401 היתה פרוכזת בביר-תמוזה.

עם הגברת הכוננות ב-5 אוק' הועברה לרימדיס השיבת טנקים 460 (השיבת ביה"ט לשריון), והחלה להתסייד בהופנה.

היסרכות החשיבות הקדמיות היתה מותאמת לצרכי בש"ט, וכללה:
 א. 16 מעוזים התעלה וחציתים ביניהם

1. 7 מעוזים בגיזרת הט' חס"ר 275, 6 בקו מדרום לקנשרה עד רמ אל-עס מדרום למורס-סעיד על שוגית החוף מצפון לפליחה, מורחא ממורס-סעיד.
2. 9 מעוזים בגיזרת הט' טנקים 14, מוח 4 בין האגמים, אחד מול חצי האי כבריית, במיזר בין שני האגמים המריס, 4 מדרום לאגמים, ואחד ברמ-מסלה, מדרום למורס-תומיק.
- ב. מלונות טנקים ופוללות אר"ט מוקמו בהעוזים, באיזור דרך ה-הח"ט.

ג. גודרי שנקים מוקמו על כביש זרוחב.
עוצמת טכוח בחזית התעלה הגיעה כדי 13 מלוגות חי"ר וחרמ"ש, כ-300 שנקים ו-12 סוללות ארט". על אלה ניהוהה המתקפת המצרית בכל עוצמתה.

1 החוכנית המצרית.

הצבת המצרי פעל במלחמתיוס-המפורים ע"פ חוכנית "גרנית 2", שמנסחה - לכבוש את קדמה טיני עד ממזרח למיצרים, ולהתכנס בריסידים, במצבאי מיצרי הגדי והמיתלה, וברט ~~77~~ א-סודר.

המתקפה כללה שלושה שלבים אוטרטיביים:

שלב א' - הטש דיביזיות חי"ר, מתוגברות כל אחת בהט" שנקים, יצלוה את התעלה בדרג אוטרטיבי ראשון ויכבשו ראש גדר רצוף בעומק של 10-12 ק"מ מהתעלה עם יום ה-ע ועוד 2 (8 אוק"ף).

"עצירת משנית" - דיביזיות הדרג האוטרטיבת הראשון ויפגאו בכוננות לבלום את כוחות העתודה האוטרטיבית של צה"ל, וימכוננו לשלב הבא. בו בזמן יצלוה שתי דיביזיות שנקים ושתי דיביזיות ממוכנות, הדרג האוטרטיבי השני. משתבר ששך שזמן לשלב זה לא הוגדר פראש.

שלב ב' - דיביזיות הדרג האוטרטיבי השני, בטיקן של דיביזיות חי"ר, יכבשו את המיצרים וייערכו ביצרי המתקפה, הוך 3-4 ימים מתחילת השלב.

הכוחות התוקפים אוגרו בשתי ארמיות:

הארמיה ה-2 נועדה למעול מצפון לאגמים, ב-3 דיביזיות חי"ר מתוגברות בהטיבות שריון בדרג הראשון-עוצמת 650 שנקים, ועוד דיביזיה משוריינת ודיביזיה ממוכנת תבדרב השני-עוצמת 220 שנקים, ובעוצמת כוללת של קרוב ל-900 שנקים.

הארמיה ה-3 נועדה לפעול מדרום לאגמים, ב-2 דיביזיות חי"ר מתוגברות בהטיבות שריון בדרג הראשון בעוצמת 440 שנקים, ממוכנת בדרג השני 220 שנקים ובעוצמת כוללת של כ-650 שנקים.

בדרג הראשון פמדו שתי הארמיות לפעול בכ-1100 שנקים, בדרג השני - בעוצמת 440 שנקים, ובעוצמת כוללת של כ-1550 שנקים.

סיוע ארט" מטיבי רוכז לצליחה עצמה:

בארמיה 2 - 612 תותחי שדה (לרבות פרגמות כבדות, 247 מנ"ט-ים ו-תנ"ט-ים, 360 משגרי נ"ט).

בארמיה 3 - 520 תותחי שדה, 187 מנ"ט-ים ו-תנ"ט-ים, 246 משגרי נ"ט.

לפי הערכת אג"מ/צבצקים רוכזו בקו הראשון 194 סוללות-שדה, 4-6 קנים בסוללות.

עוד 228 קנים נועדו לפעול באגטר המתקפת.

נוסף לכך נועדה החטיבת 135 לחזיק בעורט-סעיד ובעורט-פואד, ולכבוש את מעוז

"בורמט" שעל שונית החוף.

שתי ה-המקורית ~~המקורית~~ בתוכנית המצרית כוונה ל"אור אחיון", אך כידוע

הוקדמה לשעה 1400 לאחז מיאום עם שוריה.

המערכה בימים 6-8 אוק"ף.

הציתקפה הכלליה לכל אורך התעלה, לרכות גיזרת פורט-סעיד ~~המליחה~~ והמליחה,

נפתחה בהרעה ובהקטנות-אוויר בשעה 061400, ותוך כמחצית שעה נאחזו הגולתים בסוללות.

בגידור המליחה פתחו המצרים בתקופת המעוזים, אבל בגידור האחרות צלחו במידותיהם שבין המעוזים.

המצרים החלו מיד בגידור ובמחיצת מצרות בסוללות, ובגידור הארמיה ה-2 המפיקן להעביר שנקים כבר בליל 6-7. בגידור הארמיה ה-3 נתעכבה פריצת הסוללות והקפת הגשרים, וכחוצאה מכך עברו השנקים הראשונים של אהא הדיכויזיות בשעות היום ה-7, ושל הדיכויזיות השניה - מצרי ה-8 בחודש.

אל המעוזים הנחקקים הועברו הגבורות שדיןן ראשונה בשעות אח"צ, אך רבים מהשנקים והזהלמים נפגעו מכלי נ"ט שבידי החי"ר המצרי על הסוללות, ומימי נ"ט מהסוללת המצריבית. כוחות הגבור אח"רם הניעו בכמה נקודות אל המעוזים ואל הסוללה כללל 786. בלחמת כוחות שדיןן קשנים הצליחו כוחותינו רק למנוע את העמקת המצחיים המצריים מעבר לטרחק 5-8 ק"מ מחתעלה. אוך כדי כך החללן לחגיע לתזית התעלה כוחות מילואים, וב-8 בחודש הונחה מיתקפת-נגד מיקודית. למעשה נכנסו להתקפה רק עתי השיבות מוקשנות של אוב' 162, שכל כוחותיה הניעו כפלב זה לסדר-גודל של השיבה מוגברת, הנעדרת צדיןן שידע ארש' מצשי. התקפות האוגדה בגידור פירדן נחרשו באבידות בכרות, אך היא הצליחה להרוץ התקפת-נגד מצרית לפנות שרב, סנה פריצה מצרית לעומק גידורתה ורייתקה את המצרים לדרך המעוזים.

חיל-האזיר נשל חלק בתקופת מערך השילים הצפוף ובתקופת גשרי התעלה ה והריכוזים המצריים ששני עבריהם. בשלושת ימי המלחמה אבדו לה"א 23 פשוטים ב-872 גידוח בחזית הדרום מחציתן - 434 - 8-8 אוק' 3.

עד ליל 8-9 אוק' השליכו דיכויזיות החי"ר המצריות את צליחת התעלה, וה עבירו גם את השיבות השנקים שתחת מיקודן. אולם המאחזים הדיכויזיוניים לא הורחבו עד העומק הרצוי - הם לא השתלטו על ציר החח"ט, ובמחציתם לא הרחיקו יותר מ-5-8 ק"מ מחתעלה מזרחה. לפי שעה עלה בידי המצרים לנתק את דרך החח"ט רק בצופת הציר המרכזי, כאשר כבשו ב-8 אוק' את השטחים השולחים "גוזל" (תעוז), "המושל" ו"עבשיר". הגדרות הדיכויזיוניות אוחדו לכאשי גשר ארמיזוניים, המתבססים על החזקה בדרך המעוזים, הקרובה לסוללה המזרחית. מרבית המעוזים פוזו או נכבשו עד ליל 8-9. שני מעוזים לא נפלו כלל, עניהם כחוצ לבורות של הארמיות התוקפות :

"בודפשט" - על שוגיה החוף בצורה לפורט-מואד, עמד במני התקפות לאורך השוגיה. "אגרוזים" - ברם-מטלה, 15 ק"מ מזרם לפורט-תומיק, נעזב זמנית בליל 6-7 ונכבש מחדש ב-9 בחודש.

בגידור הארמיה ה-2 נותרו 3 מעוזים, פערדן ודרובה עב האבם חפר - "חיזיון" "מורקן" ו"ממזד", ובגידור הארמיה ה-3 נותרו 2 מעוזים, בכאר א-שש ובמזח פורט-תומיק - "ניסן" ו"מסק". כולם היו סגורים ומכותרים, ונסילתם - צפויה בקרוב. בשלושה ימי חלחמה הראשונים טבלו כוחותינו אבידות כבדות בין לוחמי החי"ר המצריים במעוזים, ובין השריזומאים. בשני ימי הקרבות הראשונים אבדה אוב' 252 לפעלה השנקים שלה, ובס"ה אבדו בימים אלה כ-150 שנקים.

חוך חלחמה נתפרקו איגודי-הכוחות האורגניים באוגדה 252 ובהשיבושים, ונוצרו חרכבים מאולתרים, עם כוחות המילואים המגיעים בחופזה לעזרת היחידות הפדירות, הקדיפות בתנועה נתזה לשנקים, שחלקם הניעו על זחליהם, וגדודי הח"מ סחמילואים לא נכנסו למערכה אלא ב-9 אוק'.

הכוחות נפרכו ונתאגרו בשלוש אוגדות ובכוח דו-השיבתי, כלחלן - סצגון לדרום א. "כוח קלמן", בפיקוד אה"ל קלמן סגן, בגזרת כביש החוף, עם השיבות 11, 204 (פמוכנת). ב. אוב' 162, בפיקוד אלוף אברהם אדן, בגזרת פירדן, עם השיבות 217, 460, 500.

ס"ט סת"ד סלקים 92 82 ביציה - היום 14, שמואלה ב"ש

- ג. אונ' 143, במיקוד אריאל שרון, בגזרת הכביש המרכזי, עם חשיבות 14, 421, 600.
- ד. אונ' 252, במיקוד אלוף אברהם מנדלר, בגזרת מדרום לאגמים, עם חשיבות 401, 875 (ממוכנת).

כוחות הי"ר שונים הוכספו לכל אוגדה לאבטחה מיתקנים וחמיסות מיצרים בעורפן של עוצבות השריון, וכן לפעולות סיור בחזית. לפי הערכת מיקוד דרום, עמדו לרשותו עתה כ-625 שנקים ובכלל זה שתי חשיבות עמדה משכליות, חש' 247 וחש' 164, שהתארגנו במרחב רפידים - ביר- המדח.

המגמות להצמך המערכה

עד ה"8 אוק' לא הספיק הצבא המצרי להשיב את יעדיו לשלב המערכתי הראשון במלואן, וכבר ביום ע ועוד 2 הונחתה עליו מתקפה אוגדתית, מוקדם ככפי שצטנה. לפי התוכנית המקורית היה עליו להשלים קודם כל את ביסוס ראשי-הגשר הארמיזוניים, ולטם כנ"ל להשתלט על דרך החת"ם, ולטחוח לשלול את השימוש בה מכווחותינו, ורק אז להיערך "לעצירה" טקטית" ולבלימת התקפות הנגד הישראליות.

לעומת הצטייה המצרית להתקפות נוספות, נתגבשה בפיק' דרום בליל 8-9 מגמה שסנטיבית - לבלום את המצרים על קו הבקעות הראשונות שמפזרה לתעלה, בטמוך לדרך החת"ם. כדברי אלוף המיקוד, אלוף שמואל גונן: " ביום שני בלילה האלופים התאסמו שוב במטקדת המיקוד. היו לנו אז כ-300 - 400 שנקים || מסתבר שמנה רק את השנקים חכש יריש באוגדות הקדמיות. א. א. אמרתי כי אנחנו מפסיקים את התקפות ואנחנו פתבוננים, כשעיקר הכוח על ציר הרוחב, הכוחות הקדמיים על ציר החת"ם, ואנחנו נחכה עד שיצטבר כוח". מגמת המגננה נקבעה לא רק לפי המצב בפחוזית התעלה, אלא נבעה מן ההכרעה מדינית-בשהונית על מאמץ עיקרי בחזית הסורית, ומחשנית חיל-האוויר לשם.

הערות

כללי

- א. שמות תיקים ומקורות יינתנו בד"כ בחוץ הערות.
- ב. הקיצורים הבאים יופיעו לעיתים קרובות:
 - 1) סקירה ראשונית של מבצעים בדרום, של מה"ד/חטטוריה - ס"ד.
 - 2) סכום של סא"ל יונח כנדמן על האויב, בכ"י - סכום יונח.
 - 3) סקירה אויב, ע"י סא"ל גדליה מפי"ק דרום ³ סוד/דרום.
 - 4) ספרי עוצבות בהוצאת מעב"ש / תח"ש - עוצבות / 143 (טם האוגדה).
 - 5) בנסי במקדים בפי"ק דרום ג-5 פבר", 5 מרס, 19 מרס, 3 יולי, 24 יולי - כד"ר - 1 (עד 5, למי סדר הכנסים).
 - 6) מטוח שצורפו לדו"ח הרמטכ"ל, שורטפו בידי מיכאל ¹⁰⁰ אבן ^{אמית-כ"ן} בציון התאריך.

הערות לפרק 1.

- 1) סיכום יונח, עמ' 1-2. עוצמת הטנקים - ב-30 טנקים פחות מהאמור בעמ' 2, עד לבירור נוסף.
- 2) למי הערכת אג"מ/מבצעים - 194 סוללות-דהבקו הראסון, 164-776 קנים (לעומת 132 בסיכום יונח).
- 3) ס"ד פרק ב", עמ' 9; פרק ג', עמ' 6 (המספרים הוקנו למי ספר ח"א, ע"מ 123).
- 4) למי מפת כחן, ליל 8-9 אוק", הגיע מס' הטנקים ל-844. המספרים מעובים בדין אך מהתרחשות מדוחות פיקודיים ואוגדתיים, מספרי פיקוד דרום קרובים יותר למציאות האופרטיבית.
- 5) כד"ר - 1, עמ' 8.

הכמות שהין בס"י גזר פולף השלמה

אנזרה 252

חל' 14 (פחות דדוק 9 גזרה הצפנייה).

זכונ 184 גזרה המרכזית :
25 לנקים + פל' (-) חר"ש + סול 175 מ"מ +
חמ' חת" 16 במעוצים .

זכונ 52 גזרה זכומית :
34 לנקים + פל' סיוכ + פל' חר"ש +
3 סול חמ"מ + פל' נתל ומח' חת" 16 במעוצים .

חל' 401

זכונ 46 + זכונ 195 + זכונ 196 + פל' חר"ש
מרוכזת במחנות אורפיים בקיר המזרחי,
סכ"ה 89 לנקים .

חל' 460 (חל' בייס"ט, ייזה זכונם לאחר שחל' 7 זלמה זרמה)

זכונ 198 44 לנקים סול ברפידיים
זכונ 196 (ז) 65 לנקים מח" בקיר המזרחי
החליבה היטה בשלבי הצטיידות ומצוצה לפוון לספה .

חל"ה 275 (הזכרה הצפונית).

זקוק 9 טנקים 33 טנקים (טיק חל"ה 14)

זקוק 68 חי"ר מט' 16 מחזיק את המוציאים.

+ סל' עוקלוג מ"ח 424 + מט' חר"ט מט' 14 +

3 סוללות ח"ט, מהן אחת נזקקת במוזבסט.

אגד ארטילרי 209 (מחולק לפי הזכרות והיתדות הנכרות)
פ"ח"ל + צס"ל הזקוק המורכב ברפידים)

402 ערוק הזכרה הצרמית - סל' בליזי,

סל' הכרת מרה וסל' נזקקת במבוצ.

403 - זקוק מורכב - 3 סוללות ברפידים.

404 - הזכרה הצפונית - סל' יורם, סל' מלך,

סל' 175 בכסף + סל' נזקקת במוזבסט.

במוזבסט.

ס"ה בסיני 10 סוללות ח"ט. ב-1000000 הגיעו זקוק

2 סל' ביה"ק.9 ארבידים.

זקוק 1006 מה"ן 2 סל' טובה + 2 סל' צ"ה.

צפונית: ממוזבסט ועד מחנה אי בלח.
מרכזית: מחנות אי בלח ועד בוצר.
דרומית: מבוצר ועד ראס עמלה.

ל הזכרות

143 אגודת

מפקד: אלוף אראל שרון

סגן : תת-אלוף ג'קי אבן

רמ"ם: אל"ם גורטן אלטור (אלמשולר)

חס' 600 - מח"ס אל"ם עוביה רביב
 גר' 407 - מג"ד עורד מעוז
 גר' 409 - מג"ד עוזר בן יצחק
 גר' 410 - מג"ד אהרן מרסין

חס' 875 - מח"ס אל"ם אריה ברנד

חס' 421-מח"ס אל"ם חיים אור
 גר' 264 מג"ד נירא לך
 גר' 257 מג"ד שמעון בן שושן
 גר' 599 מג"ד עמי מורג

חס' 14 מח"ס 600 חס' 421 חס' 264 גר' 257 גר' 599

מח"ס אל"ם אהרן יצחק
 גר' 52 - מג"ד עמואל שקל
 גר' 184 - מג"ד שאול סלי
 גר' 79 - מג"ד שלמה רזעי
 גר' 424 - מג"ד פטר

חס' 14 חס' 600 חס' 461 חס' 7.10

גר' 196 - מג"ד עמנון מרצ'ה
 כותב שמוליק - מפקד שמואל עירן
 שוחם :
 יח' 424

חס' 14 חס' 600 חס' 421 חס' 8.10

מחוז: גר' 196 (שמהוג עם גר' 79) - מפקד מרצ'ה
 כותב שמוליק

ס"ד
- 4 -

14 חט"ל	600 חט"ל	421 חט"ל	9.10
נעור: גר' 106 - מג"ד מש"ד גל			
גר' 87 - מג"ד יאזב בורג			
גר' 189 - מ"מ מג"ד בני סרן			

14 חט"ל	600 חט"ל	421 חט"ל	10.10
נעור: גר' 184 - אלמג			
פחות: גר' 106			

247 חט"ל	14 חט"ל	600 חט"ל	421 חט"ל	15.10
מח"מ אל"מ ורני מסר	נעור:	פחות: גר' 407		
גר' מג"ד דן וזי	גר' 424			
גר' מג"ד אפרים בורג	גר' 407			
גר' מג"ד עזיקי	כוח שותר - מפקד נתן שותר			
	כוח שבתאליק			

247 חט"ל	14 חט"ל	600 חט"ל	421 חט"ל	16.10
	נעור:	נעור:	גר' 264 - מג"ד גיורא לב	
	גר' 409	גר' 407		
	גר' 55	פחות:		
	גר' 51 - מג"ד ירמי יודני	גר' 409		
	פחות:	פחות:		
	גר' 87 (שנשוק)	גר' 409		
	גר' 407			
	גר' 79 - נתן בן ארי			

2710
- 5 -

<u>247 'טח</u>	<u>14 'טח</u>	<u>600 'טח</u>	<u>421 'טח</u>	<u>17.10</u>
	: מחס	: תיק	: תיק	77
	559 'ג	409 'ג	559 'ג	19.10
	409 'ג			
	כוח שוקרי			

<u>35 'טח</u>	<u>285 'טח</u>	<u>247 'טח</u>	<u>600 'טח</u>	<u>421 'טח</u>	<u>20.10</u>
		: תיק			
		48 'ג			
		כוח שוקרי			

<u>35 'טח</u>	<u>247 'טח</u>	<u>14 'טח</u>	<u>600 'טח</u>	<u>421 'טח</u>	<u>22.10</u>
	: תיק	: מחס			77
	48 'ג	48 'ג			24.10

4

**משרד הבטחון
ארכיון צה"ל ומערכת הבטחון**

סוף התיק